

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 80 korona. Félévre 40 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 8 korona 40 fillér.
Egyes számokban és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 706.

A nemzetközi szerződések kötése.

Írta: Dr. Kmetty Károly.

Nagyon érdekes jelenség az, hogy a közjogi és gazdasági érdekek és kérdések mennyire összefonódnak a napirenden levő magyar-osztrák kiegyezés ügyeinél.

Jellemző és megszokott dolog, hogy Ausztria sem gazdasági, sem közjogi követelményeink érvényre jutását nem nézi jó szemmel ezeknél s a jogilag feladott *osztrák birodalmi egység* megmentését, illetőleg restaurálását ép oly buzgón szívén viseli, mint ahogy az örökös tartományok gazdasági felvirágzását a magyar nép kizsákmányolásával is előmozdítani meg nem szűnik.

Most megint, ugylátszik, közjogi nehézségek is támasztattak osztrák részről, azon reménységgel, hogy ha a kvóta és bankjunktimmál vereséget szenvednének is, vigasztalja és kárpótolja őket az, hogy a paritásos dualizmus, illetőleg a magyar államiség nem érvényesülhet a nemzetközi gazdasági szerződések kötésénél a jövőben sem.

Az 1867. évi december 21-én kelt osztrák Reichsgesetz nyilvánvaló alapeszméje, mely az 1867. XII. törvényzikkkel teljesen ellentétes — az, hogy a *külföldi gazdasági és teljességgel közös ügy* és hogy az a „különállás“ (autonomia) mely a magyar szent korona országainak „a birodalom keretében“ biztosítva van, kifelé, vagyis nemzetközileg nem bír semmi

kihátással, hogy kifelé egy monarchiát, egy államiséget, egy nemzetközi alanyiséget képeznek a Habsburgok szepturuma alá tartozó összes országok.

Ez a mi közöstudott törvényünkkel össze nem férő vezérelv és eszme valósult meg a gyakorlatban, a nemzetközi viszonylatokban, bármely ügynek tárgyalásánál és szerződési szabályozásánál, módzatokban, formákban és formulákban egyaránt s eltekintve attól, hogy az elnevezésekben felemlített hazánk is „Oesterreich-Ungarn“ „l'Autriche-Hongrie“, egyébként a magyar államiség kifejezésre nem jutott, valósággal véka alá lőn rejtve.

Voltak emiatt gyakorta tárgyalások a magyar és osztrák miniszteriumok, illetve a közös külügyminiszterek között, voltak erélytelen kísérletek a magyar álláspont keresztülvitelére, sőt itt-ott, esetenként némi koncessziók is (brüsszeli cukoregyezmény), voltak folytonos közjogi panaszok a magyar országgyűlésen a nemzetközi szerződések becikkelyezésénél, a delegációkban a külügyi költségvetés tárgyalásánál, de igazi és jogunknak megfelelő eredményt nem értünk el, az 1867. évi XII. törvényzikk intenczióját a való életbe átvinni negyven évig nem tudtuk.

Az említett törvény helyes értelmében érdemileg valóban közös külügy, csupán a *külföldi védelmi része*, vagyis az, mely a két államnak kölcsönös és együttes védelmi kötelezettségével (Prag-

matika Szankció) függ egybe s e védelem céljára szolgál.

Minden más ügy tisztán magyar, illetőleg osztrák külügy, melynek intézésénél az illető államok és csakis ezek saját érdekei az irányadók s melyeknek tekintetében a külügyminiszter csakis azon állam organumának tekinthető, s melyekre nézve érdemben dönteni, a szerződés tartalmát megállapítani nem ő, ki csupán az érintkezés szerve, hanem az illető állam kormánya, respektive szakminisztere van hivatva és jogosítva.

Ezt az egyedül helyes és elfogadható álláspontot feltétlenül tiszteletben kell tartatni a mai nemzeti kormány minisztereinek és nem lehet nekik egyszerűen akceptálni a nemzetközi szerződések megkötésénél eddig követett eljárást, mely a mi külön nemzetközi alanyiségünket teljesen ignorálta.

Egyik főbűne ez a szabadelvű párt sötét korszakának.

Ha most a vámszövetségi egységes vámterületet a vámszerződéses állapot váltja föl, mely tehát formailag már az önálló vámterület jogi állapotát hozza kifejezésre, még inkább természetes és szükségszerű, hogy a külfölddel való szerződések kötéseivel Magyarország illetőleg a magyar király, mint Ausztriától független külön szerződő ügyszél lépjen föl, s ez a szerződéseknek részünkről való külön aláírását, külön eredeti magyar példányban való kiállítását okvetlen maga után vonja, még akkor is,

A pusztaszeri ünnep.

Ezer esztendeje, hogy párducos Árpád Felkutatá buzgón: merre van a Kárpát? S magának a jó részt bölcsen kihasítván, Megállt a hét vezér Tisza-Duna síkján.

S véres harcok után keresve üdülést, Pusztaszeri sikon tartottanak ülést; Bölcsen tanakodtak; nem hiányzott más sem: Nem maradván el a „magnum áldomás“ sem.

Pusztaszeri sikon, meddig csak a szem lát, Most Pallavicini úté föl uralmát; Árpád hős serege hajh! mennyi vért veszte: Bizonyos, e földet, hogy néki szerezte.

És van uradalom körülte számtalan, Ez püspöki birtok, amaz meg káptalan, Amott földes-urrá most lett az árendás — Csak egy maradt helyén: szegény zsiros kondás.

S míg tengeren üdül a hitbizományos, Tengereken túl megy napszámos, dohányos; Árpád hadi népe — vándor nép, hiába! — Maholnap elszéled mind Amerikába.

Hol a függetlenség? hol az önállóság? Egy a mienk csupán: az államadósság. Van cifra koporsónk: fényes parlamentünk, Ezzel is idáig csak a falra mentünk.

Szöke Duna partján áll királyi várunk,
De lakót beléje mindhiába várunk;
Ezer ablakában se látni egy mécsét:
A mi olajunkkal világítják Bécset.

Küzködő néptünknek viskója szegényes,
Főhercegi lónak a jászla is fényes.
Birodalmat szerzél Árpád, de mihaszna?
Mienk csak a hire, de másé a haszna.

Pusztaszeri sikon de azért csak van kedv,
Pusztaszeri sikon zajos a nagy bankett,
Dikció, muzsika, foly a bor, mint tenger:
Siíva vidád rajta szegény magyar ember.

Benedek János.

Házassági tervek.

(Kulcsár Béla jön; frakkban van.)

Igy ni! Ez is megtörtént! Ismét besegitettem egy barátomat „a boldogság kikötőjébe“. Tudniillik a négy és öt leánnyal — mondjuk — megáldott mamák a házasságot a boldogság kikötőjének szokták mondani, különösen akkor, ha észre veszik, hogy egy fiatal ember nagyon sokat vitorlázik a leányok körül. Ugy biztatva azt is szokták mondani: no kedves fiam, hát maga még nem lép a tisztességes emberek sorába? Ezt ismét úgy kell érteni, hogy — ha elveszed valamelyik leányomat — akkor tisztességes ember vagy; ha nem veszed el, — gazember vagy.

Ma-holnap már egész bátran reányomat-

hatom a névjegyemre: Kulcsár Béla, miniszter fogalmazó és násznagy. Majdnem minden hónapban násznagy vagyok. A szerelem rejtenelesen garázdálkodik a miniszteriumban, egymásután szedi áldozatait. A házasság egészen divatba jött. Mert nálunk mindig divatban van valami. Ezelőtt két évvel a lóballózás volt divatban. Mindenki bő kabátot viselt és lóballózott. Lóballta a fejét, lóballta a kezét, a lábát, úgy járt, mintha a szél őt is lóballná — és azt mondtuk, hogy ez angol divat. Hogy még angolobbak legyünk, kurta pipából szivtuk a dohányt és ettől aztán nem angolok, hanem rosszul lettünk.

A lóballózás elmúlt és akkor, a múlt évben divat lett a prütykölés. Méltózatnak tudni, mi az a prütykölés? Ugy-e nem! A prütykölés az minden és semmi. Tudniillik, ha valamelyikünket leszedte a méltóságos tanácsos ur, hát az egy alapos prütyök volt; ha egy szép leányt láttunk, az egy hercegi prütyök volt; ha párbajban helybenhagytak valakit, annak beprütykölték; a footballon a fogkirugás rövidebben kiprotykölés volt, valamint aki a kártyában az ingét is ott hagyta, az leprütykölt. És így prütyköltünk egy évig.

Ez is elmúlt. Erre pedig kitér most a házassági-düh. Valami bacillus lehet az oka, vagy mi, de a fiúk nyakra-főre házasodnak. Egymás után szedik a nyakukba hymen rózsánczait, még ha többszörös anyóssal van is sulyosbitva. Ma-holnap már egészen magamra maradok; én leszek az egyetlen hajadon, vagy micsoda a miniszteriumban. De nem én vagyok az oka. Engem valami balsors üldöz: nekem mindig az tetszik, a ki már nem lehet a feleségem.

ha egyidejűleg ugyanoly szerződés teljesen azonos tartalommal és szöveggel az osztrák állam részéről is köttetik. A szerződések kettőssége tehát el nem engedhető és a közösség, vagyis aktusbeli egység megsemmisítése 1917-ig sem halasztható el.

Sajnos, de előre látható volt, hogy az osztrák kormány, mely ugylátszik, még mindig az egységes összbírodalom eszményének letéteményesül tekintet magát, az eddigi törvényellenes eljárás fenntartásához ragaszkodni fog; még sajnosabb azonban, ha a külügyminiszter ebben a kérdésben szintén nem a tiszta jog alapján áll, hanem mint birodalmi kancellár tetszeleg magának és az osztrákokkal egy követ fuj.

Ha egyebekben teljes eredményt értünk volna is el a kiegyezésnél, mint ahogy bizonyosan nem értünk el ilyet, maga a közjogilag helyes formáknak visszafasztása, a gáncsvetés e téren elég ok, hogy részünkről meghiusultnak tekintsük az egész kiegyezést.

A koalíciós kormánynak elég oka van szívósan tartani magát formákban is a közjogi korrektséghez; a hatvanhetes törvénynek, a közös ügyek terjedelmének helyes értelmezésétől ne tágítson egy szemernyit sem Kossuth és Apponyi.

Ők ketten azok, kiktől a nemzet meg nem rokkánó kitartást vár; a régi idők hatvanhetes rokkantjaiban nem lévén oka reményét helyezni. De másrészt Ők ketten azok, kiknél igen nagy fájdalommal és megdöbbenéssel venné a régi lejtőre való csuszamlást.

Tőlük egyenesen azt várjuk, hogy az „aut-aut“ elvét tüzik ki itt és nem adják föl álláspontjukat azon kérdésben, hogy jövőre, vagyis 1917-ig is a nemzetközi szerződések jogunk és alaptörvényünk szerint, vagyis Magyarország és

társországainak önálló államisága és külön nemzetközi jogi alanyisága szerint köttessenek. *Conditio sine qua non* legyen ez, ha kell.

Nem szabad a „kenyértöréstől“ sem visszariadni, ha annyira megátalkodott az osztráknak ragaszkodása a liberális aera által gyáván türt lealázó, állami létünket semmibe nem vevő szerződéskötési módozatokhoz.

Emelik a kvótát!

— A kiegyezési tárgyalások. —

Budapest, szeptember 16.

Rossz hírek jönnek Bécsből. Állítólag a kvótaemelést küszöbön áll. Osztrák részről azt hirdetik, hogy a kiegyezés megkötése el sem képzelhető a kvóta emelése és a bankszabadság meghosszabbítása nélkül.

Természetes, hogy ezzel a tulköveteléssel szemben a magyar kormánynak egyetlen elfogadható álláspontja az lehetne, hogy kereken visszautasítsa az osztrák kívánságokat. A bankszabadság meghosszabbítását s ezzel a gazdasági közösség alapjainak újabb konzerválását képtelenség volna követelni a függelenségi párttól. A kvótaemeléssel pedig a legrosszabb időben jönnek az osztrákok ma, amikor az ország közgazdasága a legtökéletesebb dekadencia riasztó képét mutatja.

Am mégis egész határozott formában érkeznek Bécsből olyan hírek, amelyek szerint a kvóta emelése befejezett dolog. Egy bécsi lap már azt is tudja, hogy a magyar kormány „megfelelő rekompenzációk“ ellenében 1911-től kezdődőleg hajlandó a kvóta emelésére, a mikor a Széll-Körber-féle meg egyezés tíz éves terminusa lejárna.

Budapesten képviselő körökben érthető nyugtalanságot keltettek ezek a hírek. Alább alkalmunk van beszámolni több agrár alkotmánypárti s egy nem agrár függetlenségi képviselő véleményéről. Mindannyian azt mond-

ják, hogy a kvótaemelést a parlament nem fogadja el, mert el nem fogadhatja. Tudtunkkal már is erős mozgalom indult meg aziránt, hogy a kormánynak ebben az irányban való esetleges kísérletezését visszautasítsák.

A mai eseményekről újabb híreink ezek:

A miniszterek Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök Popovics Sándor államtitkár kíséretében tegnap este Bécsbe érkezett és megérkezése után a magyar házba hajtatott. Ma reggel a miniszterelnök előbb Popovicscsal, majd Teleszky János osztálytanácsossal értekezett állami pénzügyi kérdésekről. Félitizenkettőkor a miniszterelnök gyalog átsétált az osztrák miniszterelnökség palotájába, ahol báró Beck osztrák miniszterelnökkel folytatott tanácskozást a további tárgyalások időpontjának megállapítása céljából.

Délben tizenkét órakor érkezett Bécsbe Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, Szerényi József államtitkár társaságában, valamint gróf Apponyi Albert közoktatási miniszter, míg Darányi Ignác földmívelési miniszter a kétóránál jött, Bruckon keresztül. Délelőtt a két miniszterelnök közti pourparler-n kívül egyéb tanácskozás nem volt. A kiegyezés ügyében holnap délelőtt már plénumban fog történni a tanácskozás, amely után Forst osztrák kereskedelmi miniszter vendégei tiszteletére a Sacher-szállóban lunch-öt ad. A tárgyalásokat valószínűleg szerdára befejezik.

Délután Kossuth Ferencz kereskedelemügyi és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterek a Bankgassei magyar minisztériumba vonultak vissza, rövid pihenőre. Wekerle miniszterelnök báró Beck Vladimir osztrák miniszterelnökkel több órán át tanácskozásokat folytatott. A tanácskozások során a két miniszterelnök néhány alternatív javaslatot foglalkozott. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök este fél 8 órakor gyalog visszajött a Bankgassei magyar minisztériumba, ahol az ott levő miniszternek referált báró Beck osztrák miniszterelnökkel való tanácskozásáról. A délután folyamán az egyes szakreferensek külön tanácskoztak. Összesen ezidőszert magyar részről a következők vannak Bécsben a kiegyezési tárgyalások alkalmából: Wekerle, Darányi, Ap-

Komolyan mondom, néha már oly dühös vagyok, hogy no! Barátaim mind nagyszerűen ki tudják keresni, hogy melyik leány volna az én kedvemre való, de aztán meg is tartják maguknak. Eh! nincs már önzetlenség! nincsenek már jóbarátok! Csak egyik mondta volna egyszer: te, Béla! nézdd csak! találtam egy leánykát, szép, bájos, művelt, fiatal, gazdag, — vedd feleségül! De nem! ilyenkor nem jutok eszükbe! Hanem mikor násznagy kell, akkor mind hozzám jönnek. Azt mondják, hogy már nagy a praxisom.

Ime! ez a haszontalan Jóska is, hogy kijátszott! A Violáké zsurján együtt voltunk és ott találkoztunk Flórikával, meg a barátnéjával Mariskával, azaz, mint a zsuron nevezték: Maryvel. Ird Mary, — y-nal — olvasd Méri. Mert a zsuron mindenkit másként hívnak, mint ahogy hívnak, a Paula, Pacza, a Böske: Bocza; az egyik Czicza, a másik Czocza; akinek a védszentje Ilona, vagy Etelka, abból lesz Lonczi, vagy Truncsi, néha Puncsi, már úgy, ahogy. Hát én a Mariskának — ird y-onnal, olvasd: Méri — kezdtem udvarolni, mert az kedvesebbnek és szebbnek látszott, az a kaján Jóska pedig a Flórikával foglalatokodott.

Csak az én kedvemért, — mint mondta, — hogy én szabadon hódíthassam meg Maryt, y-onnal. De kiderül, hogy Mary y-onnal egy unalmas, együgyű liba és nem is olyan szép, mint a Flórika; de mire ez kiderült, Jóska, a kétszínű ravasz gazember már meg is kérte a kezét. Most jövök a templomból; ma volt az esküvő! Természetesen én voltam násznagy és karomon Mary-vel, — y-onnal irva — végig kellett néznom az egész czere-móniát. Majd megpukkadtam, ha elgondol-

tam, hogyha Jóska önzetlen barát, akkor Flórika most az én feleségem lehetne! De nem! a haszonleső fráter a helyett, hogy figyelmeztetett volna idejében: te! ez a Flórika egy ropant édes teremtés, a maga részére halászsza el, nekem meg ott hagyja a Mary-t, y-onnal.

(Küör.) No de most már éppen elég volt a násznagyoskodásból! Végre most már a saját lakodalmomon akarok násznagy lenni... vagy mit beszélek! Ott már mégis inkább csak férj leszek! Nem állom ki tovább! Megnősülök! Nekem feleség kell... minél hamarabb!... Ha elgondolom, hogy Jóska most már otthon van... Flórikával... és hogy ölelik... hogy csókolják azok egymást... Hát ez rettenetes! A legsürgősebben keresek magamnak egy feleséget... Olyant, a ki még nem másnak a felesége!... És ha találok... jai, ha én talállok olyant, amilyent én akarok... hát én nem tudom, mit csináljak! Én azt a leányt megesezem... én azt a leányt megfojtom a csókjaimmal, az öleléseimmel! (Mindjobban nekihevíül.) Olyan élete lesz annak, hogy még az angyalok is megirigylék! A tenyeremen fogom hordani, a szellőtől is megóvom, a... a... a... no még olyan dolga feleségnek nem volt!

Amilyen szép és kedves a feleségem, éppen olyan kedves lesz az otthonom is. Én édes istenkém, micsoda egy felséges élvezet lehet az, mikor az ember tudja, hogy őt várják odahaza és pedig nem a suszter, nem a szabó a számlákkal, nem a hitelező válogatott gorombaságokkal, hanem a feleség. Hogy fogok én rohanni haza! Aztán mindig viszek valamit haza a drágáimnak. Az első ibolyát, ha meg-

látom, — megveszem; az első almát, körtét, dinnyét, ha meglátom, — megveszem és czipelem haza, mint egy hordár... nem, azt még sem viszem haza.

Bolondokat beszélék? Nem csoda! Majd kiugrom a bőrből, ha a feleségemre gondolok; ha a mi puha, meleg kis fészünkre gondolok, amelyben aztán természetesen egy kis fióka is sikong. Az is vár engem és ha meglát, elneveti magát, kövér kacsóját felém nyújtogatja és úgy csipog: papa! papa! — Én, és papa!

Sohase hittem volna! Vagy talán többszörös papa! Hátha ketten lesznek! Egy fiu és egy leányka! A fiu azt mondja vastagabb hangon: papa! a leány vékonyabban: papa! — aztán a másik fiu... a másik leány... egy egész skála fog köszönteni! Azaz nem! Ez már sok lesz! Maradjunk kettőnél! Két olyan pufók anygalkánál, mint a Pistáé! Igaz ni, — a Pista! Az Bellát vette el feleségül, pedig én udvaroltam neki. S ha megdöngölök, hogy az a két piros-pozsgás gyerek most az enyém lehetne... Most én játszhatnék velük éppen úgy, mint a Pista multkor. Eppen náluk voltam; már magam sem tudom miért. Belluska valamilyen közgyűlésen volt és Pista dajkálta a fiut. Hanem egyszerre a trónörökös valamiért megnehezített és elkezdett sirni. Hogy ordított az édes! Egészen belevörösödött! A Pista majd megette kezét-lábát, hogy elhallgattassa! Füttyült, ugatott, kukorékol, tánczolt, — de a trónörökös csak nem hallgatott el. Gondolta magában, ő magyar honpolgár és annak, ha mást nem, de kiabálni szabad. Kiabált is, hogy egész belevörösödött. Pista még a pólyát is kibontotta, hátha... de ez sem használt! Ekkor aztán tehetetlen haragjában ráütött a fiucsókára. Eppen ebben a perczen lépett be Bella. No hiszen volt

ponyi, Kossuth, Zichy miniszterek, Popovics, Szerényi, Mezőssy államtitkárok, Ottlik miniszteri tanácsos, Szájbélyi udvari tanácsos, Hutyra, Teleszky és Péchy osztálytanácsosok, Lersch György, Keleti osztálytanácsosok, Csatáry vasutigazgató, Bazsó, Hajnal, Tornay, Bárczy miniszteri titkárok, Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter holnap, kedden délben, Bécsbe érkezik. Holnap délelőtt a miniszterek együttes tanácskozást tartanak az osztrák miniszterelnökkel. Ezen a koalíció minden pártvezére, valamint a kiegyezésben egy politikailag, mint gazdaságilag érdekelt összes miniszterek jelen lesznek. A holnapi tanácskozások döntő fontosságát mutatja az a körülmény, hogy a tanácskozásokba bevonják gróf Andrássy Gyulát is. Beavatott körökben az a felfogás uralkodik, hogy Andrássy Gyula gróf nem annyira mint a kabinet tagja, hanem inkább mint az alkotmánypárt vezére érkezik ide, hogy részt vegyen a döntésben, éppen úgy, mint Apponyi Albert gróf is mint a függetlenségi párt egyik vezére vesz részt a döntő tárgyalásokon.

Az államtitkároknak, az osztályfőnököknek és a szakelődőknek ma nem volt alkalmuk, hogy egymással érintkezésbe lépjenek.

Ma délután tanácskozások folytak az osztrák vasúti minisztériumban a kassa-oderbergi vasút ügyében is. Ezekben a tanácskozásokon résztvettek magyar részről Csatáry Frigyes máv. igazgató, Hajnal Vilmos máv. főfelügyelő, Marzsó Károly és Uray Zoltán vasúti és hajózási főfelügyelők. A holnapi nap folyamán külön csoportokban tanácskoznak a külügyminisztériumban a közjogi kérdésekről, az osztrák kereskedelmi minisztériumban a hajózási ügyekről és az osztrák vasúti minisztériumban tarifális kérdésekről.

A bécsi tanácskozások valószínűleg szerdájig fognak tartani.

Miután Aehrenthal báró külügyminiszter csak ma este érkezett meg Bécsbe, a közjogi kérdések megvitatására tervezett miniszteri tanácskozás legfeljebb csak holnap délután tartható meg.

Mit végeztek?

Wekerle miniszterelnök az osztrák miniszterelnökkel folytatott tanácskozásán, amely négy óra hosszat tartott, újabb követelésekkel állott elő, amelyeket már elhárítottaknak hittek és amelyek — hír szerint — kárpótlásul szolgálnának a kvóta

drága dolog! Jajajaj, de csunyán kikapott a Pista! Bellusnak úgy pergett a nyelve, mintha az kerekjű villammotor hajtáná és nem volt az a diszítő jelző, amelyet a fejéhez ne vagdosott volna. Hm! Ha vesszük, tulajdonképpen nem érdemelte meg. Én is rálegyintettem volna a fiamra, ha ilyen rossz, — és azért az én feleségem is összeszidna? Még csak az kellene! Hogy is ne! Ezt kikérem magamnak! Épúgy mint a Pista! Aztán ha az asszony nem csitulna, hanem tovább veszekedne, fognám a kalapomat és ott hagynám! Épúgy, mint a Pista! És nem mennék haza két napig, — épúgy, mint a Pista! — Szegény fiu! Nem tudom elfelejteni, milyen keservesen panaszkodott a kávéházban.

— Látod! — ez az én házasságom! Örökös czivakodás, zsörtölődés! Ha új kalap kell és nem tudok venni: — sir az asszony; ha jó kedvű vagyok: — gyanakszik és pörlekedik; ha rosszkedvű vagyok: — idegeskedik és veszekszik. Így megy ez szüntelenül! Barátom! csak azt mondom, ne nősülj!

Hm! Egy olyan házasság, ideges feleség csakugyan kellemetlen háziúr lehet! Aztán a feleség veszekszik, ... a gyerek meg sir... az egyik vékonyan... a másik vastagon... jaj! az rettenetes lehet! És az a tudat, hogy az embert mindig várják otthon. Várják az ebéddel... várják a vacsorával... számon kérik, ha egy percet késik... Ez kiállhatatlan dolog! Nem, ebből nem kérek! Én nem akarok se rabszolga, se pedig száraz dajka lenni! Szegény Jóska, ha meggondolom, hogy az ő felesége talán már veszekszik is vele... Jaj, de örülök, hogy elvette Maryt... y-onnal...

Peterdi Sándor.

felemeléséért. E követelések dacára egyelőre megakadályozza a kiegyezés megkötését és ez az oka, hogy osztrák részről meglehetősen kedvezőtlenül hangzanak a bulleterek.

Magyar részről kedvezőbb felfogás észlelhető és ott azt tartják, hogy a kiegyezés már ugyszólván kész. Hangsúlyozzák, hogy holnap a belügyminiszter is Bécsben lesz és hat magyar miniszter fog résztvenni a tanácskozásokban. Ezt magyar politikusok arra magyarázzák, hogy a magyar kormány minden politikai pártot angazsálni akar a kiegyezési tárgyalásokban. Wekerle maga sem tagadja ezt, Kossuth pedig megerősíti.

Wekerle újabb követelése a készfizetések felvételére vonatkoznak és e nehézségek, ha jelentékenyek is, de semmiesetre sem áthidalhatatlanok.

Beavatott magyar politikusok biztosra veszik, hogy a kiegyezés a legközelebbi napokban, mindenestre még e hét folyamán és pedig Bécsben fog létrejönni.

Ferencz Ferdinánd a láthatáron.

Ferencz Ferdinánd trónörökös a király ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson fogadta. Az audiencia egy óránál tovább tartott. Ezt követően a trónörökös kihallgatáson fogadta báró Beck miniszterelnököt, közvetlenül a magyar miniszterelnökkel való konferenciájára előtt.

Nem tartottak minisztertanácsot.

Hirek kerültek forgalomba a vasárnapra kitűzött magyar minisztertanácsról — amely később bizalmas jellegű miniszteri értekezletté redukálódott. Ezek a hírek minden czáfolat ellenére fenntartották magukat mindaddig, míg tegnap azután a rideg valóság véget vetett nekik. A magyar kabinet összes tagjai közül ugyanis egyedül dr. Wekerle Sándor miniszterelnök töltötte Budapestet a vasárnapot, aki egész nap a pénzügyminisztériumban volt, anélkül, hogy valamelyik minisztertársát látna volna, annál kevésbé, mert azok mindegyike a fővárostól távol, a vidéken tartózkodott. Utóljára az a hír merült fel, hogy dr. Wekerle gróf Andrássy Gyula belügyminisztert, az alkotmánypárt vezérét Budapestre hivta, hogy vele a legutóbbi minisztertanácsnak a kvótát illető határozataitól való eltérés dolgában tanácskozzék. Ilyen eltérés azonban egyáltalában nem történt, úgy, hogy gróf Andrássy zavartalanul folytathatta tökéletes tuszkulánumban az általános választójog érdekében megkezdett munkálatait, ami azonban semmiesetre sem zárja ki azt, hogy gróf Andrássy Gyula a kellő pillanatban odahagyja birtokát és vállalja a felelősséget a döntésért.

Mikor emelik a kvótát?

A „Neue Fr. Presse“ ma esti számában a kvótaemelésről a következőket írja:

A kvótakérdés tudvalevőleg egyike azon problémáknak, amelyek a két kormány tárgyalásainál nyitva maradtak és amelyek a tárgyalások lezárását késleltették. Ebben a kérdésben a magyar kormány álláspontja még ma is ugyanaz, mint volt néhány nappal ezelőtt és a kérdésnek jelenlegi állását a következőképpen magyarázza: Közjogilag úgy áll a kérdés, hogy a jelenlegi kvótaarányra nézve, amely szerint Magyarország 34.4 százalékkal járul a közös kiadások fedezéséhez, annak idején, 1900-ban a Széll-kormány idején a kvótadeputációk megegyeztek, úgy, hogy akkor bizonyos mértékig, habár a parlamentek tulajdonképpen hozzá nem járultak, parlamentáris uton állapították meg a hányadot, mert a magyar kormány sohasem lett volna hajlandó, hogy a parlament elkerülésével a királyi döntés egyszerű ellenjegyzésével magasabb kvótát, mint nívumot terjeszzen Magyarországra elé. Éppen azért, mert a mai kvótát, mint a legutóbbihoz képest nívumot magyarázzák és mert a megegyezés törvényszabta idejéhez is szeretnének ragaszkodni, a N. Fr. Presse értesülése szerint a magyar álláspont az, hogy ha a kvóta megváltoztatása egyáltalán szóba kerülhet, ami megfelelő rekompenzációk

nélkül nem következhetik be, úgy az csak 1911-től kezdődőleg léphet érvénybe, amikor is a Széll-Körber-féle megegyezés 10 éves terminusa tulajdonképpen lejár. Ugy mondják tehát, hogyha a magyar kormány egyáltalán hozzájárul a kvótaarány megváltoztatásához, ez a megváltoztatás csak az 1910. év utáni időkre szólhat.

Osztrák vélemény.

A „N. Fr. Presse“ vasárnapi száma vezető helyén közli egy osztrák államférfinak, aki maga is résztvett a kiegyezési tárgyalásokban, nyilatkozatát a kiegyezésre.

A kiegyezési tárgyalások most jutottak fordulóponthoz és pedig azért, hogy az osztrák kormány erősen hangsúlyozta, hogy a bank- és kvóta-kérdés tisztázása nélkül nem is gondolhat arra, hogy az osztrák parlament elé terjeszthesse a kiegyezést s a legutóbbi napokban az a helyzet alakult ki, hogy az egész kiegyezés sorsa a kvóta- és bankkérdéstől függ. A bankkérdés kikapcsolása épp úgy lehetlenné teszi Ausztriában a kiegyezést, mint a kiegyezés a kvóta felemelése nélkül, mert az osztrák parlament a kiegyezést a kvóta felemelése nélkül el nem fogadja. Jelenleg komoly kísérletek folynak arra, hogy a fennálló ellentéteket áthidalják s ezáltal a kiegyezés művét a parlamenti tárgyalásokra alkalmas formába öntsék. Bizonyos, hogy a nézeteltérések komolyak, azonban a helyzet mégis annyira javult, hogy egyik részről sem akarják az ellentétek jelenségét olyannak felismerni, hogy ezek alkalmasak lennének meghiusítani a differenciák kiegyenlítését. Én, úgymond az osztrák államférfiu, reményem a kedvező megoldást, de megvallom nyiltan, hogy a tárgyalások meghiusulása esetén sem látok semmiféle támaszpontot arra, hogy Ausztriában a politikai vagy gazdasági helyzet valamilyen módon kielesedjék.

Az agráriusok és a kvótaemelés.

A magyar agrárius képviselők tudvalevőleg nagyrészt az alkotmány pártához tartoznak, amelyek törzsét agráriusok képezik, élükön Desseffy Aurél gróffal.

Közismert dolog, hogy a kiegyezés létrejöttének az agráriusok örvendenek leginkább. A gazdák ugyanis fáztak egy kissé az Ausztria és Magyarország között esetleg bekövetkező vámháboru esélyeitől. Ennek okát könnyen megérthetjük, mert a retorziótól és a nyers termékek kivitelére Ausztria részéről vetendő magas vámtól tartottak.

Az agrártábor mindig a közös vámterület hive volt egészen addig, míg a nemzeti ellenállás idejében a Közvetken tartott gazdatanácskozáson gróf Bathányi Tivadar, Mérey Lajos és Kossuth Ferencz indítványára és a megnyilatkozott magyar közvélemény nyomásának engedve, az akkor még élő ősz gazdavezér Károlyi Sándorral élükön az agráriusok frontot változtattak s az önálló gazdasági berendezkedés híveitől szegődtek. Az agrártábor e frontváltoztatását akkoriban szimpátiával is fogadta a magyar közvélemény. Az agráriusok közül egyedül Zselénszki gróf maradt csak, csökönyösen ragaszkodván az Ausztriához való gazdasági közösség elvéhez.

Most, amidőn a kiegyezési tárgyalások homlokterébe osztrák részről azt állítják, hogy a kvótaemelés nélkül az osztrák parlament el sem fogadná a megkötött kiegyezést, ebben a két kormány közt végbemenő gazdasági hadakozásban nem érdek nélkül való a magyar agrárius országgyűlési képviselők álláspontja, akik ostorhegyesei ennek a kiegyezési aktusnak.

Tudósítónknak ma alkalma volt több agrárius képviselővel beszélgetést folytatni a kvótafelemelés kérdésében. A képviselők nézetei egymást teljesen földik. Sőt egész új momentumot visznek be a kifejtett nézetek ebbe a sokat vitatott kérdésbe.

— Agrárius, vagyis gazdaszemüvegen nézve az ügyet — ez volt a képviselők egyhangú véleménye — hogy a Wekerle által pedzett szerény mértékű kvóta-emelés csak évi egy millió korona újabb teher volna Magyarországra részére. Ezt az összeget a magyar kormánynak és parlamentnek semmi áron meg nem lehet adni, mert ezt az évi kvóta-többletet közgazdasági szempontból kamatként kell kezelni. Más szóval: Ötven milliós újabb tőkebefektetésre van a magyar közgazdaságnak szüksége, hogy azt az egymillió koroná évi kvótátöbbletet ki-

izzadni bírja. Ily horrend befektetésre Magyarország nincs erere, külföldről még ha kapna is, azzal a kölcsönrel is zsákutcába futna. — Valóságos politikai zsákbutaság végezze tehát a magyar kormány, ha belemerül a kvótaemelésbe, nem is számítva azt, hogy a régi szélsőbal mezeje a parlamentnek teljesen elvesztené a kvótafölemelés révén a nemzet előtt minden nimbusát.

A magyar közgazdasági élet lüktető ereje úgy is sokat gyengült, tespedtség, üzletlenség van az egész vonalon. Ha tehát belemerül a magyar kormány a kvótaemelésbe, a dodinai jóslat sorsát öli magára: ibis, redibis non, morieris in bello. A függetlenségi párt elbuktatja a kormányt. Egyébként Wekerle — újabb adóemelések nélkül — nem tudjuk, miből veszi az egy millió kvótátöbbletet!

Beszélgetés a kiegyezésről.

Munkatársunk a kiegyezési tárgyalások jelenlegi állapota és jövője tekintetében kérdéseket intézett egy kiváló aktív politikusunkhoz, aki úgy ismeretes, mint ezeknek a kérdéseknek elsőrangú ismerője. Az illető a hozzá intézett kérdésekre ezeket a felvilágosításokat adta:

— A kiegyezés még egyáltalán nincs kész, sőt tudtommal *nagy nehézségek merültek föl*. Ilyen irányú információim tegnapi keletűek, tehát arról az időről valók, amikor a kormány tagjai itthon időztek. Az, hogy Ausztria a kvóta emeléséhez ragaszkodik, sajnálatos dolog. Tünetek mutatják, hogy a kormány tagjai hajlandók ezt a követelést legalább bizonyos mértékig honorálni. Ezzel szemben azonban kétségtelen, hogy a függetlenségi párt zömét nem lehet arra megnyerni, hogy a fölemelt kvótát megszavazza. Nincsen kilátás arra sem, hogy a függetlenségi pártot a bankszabadság meghosszabbításának megszavazására rábírják. Igaz, hogy vannak hangok, amelyek azt hirdetik, hogy a mai válságos helyzetben a kormánynak nehézségeket okozni nem szabad. Azonban az, hogy ezek nem igazi függetlenségi hangok, kétségtelen. A függetlenségi párt multja, elvűtsége és prestige mind ellene szól annak, hogy a gazdasági közönség fontartását bármi módon előmozdítsa. Az igazi függetlenségi állásponttól megkülönböztetendő azok álláspontja, akik a „nyeregbeülők” pártjához tartoznak. Ezek az urak a hatalmi nyeregből való kiszállást látják a legnagyobb veszedelemnek, holott nem ez, hanem az volna a legnagyobb veszély, ha a függetlenségi párt tűrné, hogy az elvek nyeregből leszállítsák.

Nagy tájékozatlanságot árulnak el azok, akik megnyugvással veszik tudomásul a magyar kormány engedékenységet a dalmát vasutak tárgyában. Ez a vasút a legnagyobb veszedelmet rejti magában ránk nézve. Saját pénzünkön segítünk egy olyan vasúti összeköttetést létrehozni, amelyiknek a feladata az lesz, hogy az egész dalmát vidék, a Fiume mögötti országrész forgalmát Ausztria felé terelje. Az a baklövés Dalmácia szempontjából is döntő fontossága. Az annabergi csatlakozás rendezése mindenestre fontos vívmánya a magyar kormánynak, de nem ellenértéke annak, amit a dalmát vasutakkal veszítünk. A fiumei kikötőbe ölt százmilliók s a karszti átjárók építésének költsége mind kidobott pénz, amint az épülő vasúttal a forgalmat a magyar kikötőváros felől eltereljük.

A bécsi tárgyalások során sok szerepet játszik a bankszabadság kérdése is. A bankszabadság ügyét azonban mihelyt bevonják a kiegyezési kérdések komplexumába, már is közjogi sérelem történt. Az önálló jegybank föllállítását semmiféle külkereskedelmi szerződések nem akadályozzák, a kormány szabad elhatározásán mulik, hogy ezt a jogukat érvényesítse.

A bécsben tárgyaló urak mélyen hallgatnak arról a fontos kérdéstről, hogy mi lesz a készfizetések fölvételével? Azzal a bizonyos sokszor hirdetett készfizetéssel, ami nélkül hiába kíséreljük meg az önálló jegybank föllállítását. Már a legutóbbi kilátásba helyezett februári terminust is elmulasztották, pedig a gazdasági önállóság és önálló jegybank előkészítésének éppen a készfizetések fölvétele az egyedüli természetes útja.

Mérvadó körökben azt a hirt, hogy a közs államadósságok megváltása tekintetében meg van a megegyezés, kételkedéssel fogadják. Nem valószínű, hogy a megváltási kulcsot már ma, a kiegyezési tárgyalások mai stádiumában eldöntötték volna, holott a megváltás kérdése egyáltalában nem tartozik ide s azt a kiegyezési tárgyalások egész folyamata alatt mint kompenzációs objektumot kezelték. De miért kezelték, mint kompenzációs objektumot? Törvényes rendelkezés hiányában eddig az volt az elfogadott álláspont, hogy a block Magyarországra eső részét bármikor megválthatjuk. Miért tekintjük azt engedménynek, hogy az osztrákok hajlandók a block megváltását megengedni, holott azt már a régi kormányok kihasították, most pedig valószínűleg *hihetetlenül drágán kellett megfizetnünk*, részint a pénzpiacz mai helyzete miatt, részint pedig abból kifolyólag, hogy ezt mint kompenzációs objektumot kezelték. Az is képtelenség lenne, ha a megváltást időhöz kötötték volna, mert az *önálló jegybank nélkül lehetetlen megcsinálni*.

Budapest, szeptember 16.

Nemzetiségiek létszokolódése. Egy budapesti lap kipattantotta a leleplezést, hogy Vajda és Popovici egy országot osztó nagy nemzetiségi párt szervezésében fáradoznak. Mind a két urban van annyi szemérem, hogy letagadja ezt a vádat. Vajda Sándor ugyanannak az újságnak ma esti lapjában czáfol, Popovici Aurél pedig a következő táviratban tagad:

A Pester Lloydban reám, Vajdára, valamint a kulturligára és könyvemre vonatkozólag megjelent tudósítás teljes egészében koholmány. *Popovici Aurél*.

Más táviratokkal azonban kevés szerencsájük volt a nemzetiségi uraknak. Az aradi Tribuna a belényesi választásról csaknem mindennap közöl különböző üdvözeteket, amelyeket állítólag Lukáciu László, laczfalusi pap kapott volna abból az alkalomból, hogy Belényes képviselőjévé megválasztották. Így a Tribuna legutóbbi számában közölte *Módosi Gyuricskó Katalin* budapesti szegény asszonyának üdvözölő táviratát is, amelyet állítólag Lukáciuhoz intézett volna. A táviratról kiderült, hogy az *apokrif*. E körülményből is joggal következtethető, hogy a Lukáciu címére küldött és a Tribuna által közlített többi üdvözölő távirat is hamis s az csak jellemző fényt vet a nemzetiségiek tüzeire. — A tót nemzetiségi párt vasárnapra népgyűlést jelentett be Rózsahelyen, a főszolgabíró azonban azt betiltotta, mert azon dr. *Sróbár Lőrinc* is fel akart szólalni, kit nemrég ítéltek el nemzetiségi izgatásért. A betiltás miatt nagy volt az izgatottság. A katonaság készenlében volt.

Beszámoló. Dr. Nagy Sándor, a nagylaki kerület országgyűlési képviselője tegnap kerületének több községében beszámolót tartott. Kíséretében voltak *Kecskeméthy Ferencz, Bakó József és Halász Lajos* képviselők. A képviselőt mindenütt nagy óvációkkal fogadták. Beszámolójában a 48-as eszmék törhetetlen hívének vallotta magát, ismerte a kormány működését és kiemelte, hogy tekintve a kormány átmeneti jellegét és nehéz helyzetét, feladatait mégis sikeresen végzi. Az általános választói jogról — ugymond — gróf Andrássy belügyminiszter az őszszel nyújtja be a javaslatokat a képviselőháznak. A kormány szíven viseli a kis emberek helyzetét és a szociális törvények hosszu sorozata kerül megalkotásra. Az ipartörvény revíziója és egészséges birtok-politika inagurulása főfeladata a kormánynak. A kormány eddigi alkotásai: a cselédtörvény, a tanítótörvény a balesettörvény és a vasúttörvények megannyi jelei a kormány dicséretes munkájának. Ezt a kormányt támogatni fogja nemcsak ő, de minden magyar ember. Kossuth és Apponyi minisztereket, Justh Gyulát és Návay Tamás főispánt táviratilag üdvözölte. Nagy beszámoló körútját folytatja.

Szociálista pártok egyesülése. A magyarországi független szociálisták, kik eddig Várkonyi István vezérlete alatt állottak, nemrégiben a gróf Batthyány Ervin vezetése alatt működő szociálista frakcióval egyesültek. Az egyesülésnek érdekes előzményei vannak. Várkonyi, aki csak legutóbb került ki a váci államfogházából, teljesen megunta a dicsőséget és nem volt hajlandó a Földmívelő című pártlapra több áldozatot hozni. A párt ennél fogva beszüntette a lapot és csatlako-

zott Batthyányiékhoz. Lapjuk ezentul a Társadalmi Foradalom lesz. A pártnak leginkább a Bácskában és Csongrádmegyében vannak hívei.

A horvát forrongás.

Budapest, szeptember 16.

A horvát vezetők tovább folytatják Horvátország lázítását Magyarország ellen. Jó alkalmul kínálkoznak erre a képviselői beszámolók.

Dr. *Starcevic* Mile, a horvát tartománygyűlés alelnöke, *Moravaban* tegnap mondott beszámolót. Vele utazott dr. *Pavelics* képviselő is. A gyűlés több ezer ember jelenlétében folyt le. *Starcevic* beszédében a többi között azt mondta, hogy pártja, amely mindenkor a kiegyezés ellen volt, *ellene van a bännak is*, aki a kiegyezés alapján áll. Annál is inkább állást foglal Rakodczay ellen, mert a születése horvát ugyan, de teljesen megmagyarosodott. Ha a magyarok a kiegyezés összes pontjait a horvátok kivánsága szerint módosítanák és csak azt a jogot tartanák meg, hogy a bánt ők nevezzék ki, akkor is ellene volnának a bännak, akiben csak a magyar kormányok végrehajtóját látnók. Az autonómiánk tőle függne, mi pedig rabszolgái lennénk.

A horvát-szerb koalíciónak általunk már jelzett teljes konferenciája csak e hó vége felé fog megtartatni. Addig azt hiszik, hogy a bán programja már ismeretes lesz és tájékozódást fognak nyerhetni a kormány terveire vonatkozólag. A végrehajtó-bizottságnak legutóbb tartott tanácskozása során éppen ezen okból sem hoztak végleges határozatokat a koalíciónak a magyar országgyűlésen követendő magatartására nézve. A hangulat a leghatározottabb ellenzék mellett nyilatkozott. E szerint az esetre, ha október hó 10-ig a horvát országgyűlést össze nem hívják és a horvát delegátusok más utasítást nem kapnak, az esetben *okvellenül az obstrukció fegyveréhez fognak nyulni*. A koalíció vezérférfiai egyébként kijelentik, hogy az obstrukciónál ez esetben is lemondanak, ha a kormány a tartománygyűlést feloszlatja és új választásokat rendelne el, mert ez esetben a horvát delegátusok csak arra szorítkoznának, hogy Budapesten megjelenjenek, de a küzdelem folytatását a választások eredményétől tennék függővé.

A választásokra nagyban készülnek. A választások vezetésére kiküldött bizottság legutóbbi ülésén mind a 88 kerületre nézve történt megállapodás. A megállapodás szerint a koalíció pártjai egymás kerületeiben nem állítanak ellenjelöltet. Számításuk szerint a nemzeti pártból mindössze csak egy-kettő fog visszakerülni az országgyűlésbe, ellenben nyerni fognak az önálló szerbek, kik az eddigi hét mandátum helyett talán husz mandátumot nyernek és több mandátumra számíthatnak a haladó-pártiak, kik egyébként a *Starcevic*-párt kerületeiben is fel fognak lépni.

E vérmes számítások alaposságát azonban úgy a nemzeti pártiak, mint a *Starcevic*isták nagyon is kétségbe vonják. Ilyen eredmény talán akkor volna lehetséges, ha a koalíció emberei vezetnék a választásokat. A nemzeti párt tagjai, kikből az új unionista pártnak kellene alakulnia, épp ez okból rendkívül rosszalják, hogy e tekintetben mindeddig semmi sem történt, hogy a bán terveiről mitsem tudnak és hogy a koalíció részéről nagy buzdósággal folytatott előkészületek ellensúlyozására sem a báni kormány, sem pedig a nemzeti párt részéről semmi lépés nem történt. A czéltudatos és erélyes fellépés annál sürgetőbb, mivel unionista párt ez idő szerint Horvátországban nincs, csak számosan vannak a higgadt s nyugodt férfiak közül olyanok, kiket egy possibilis program köré a sikerre való kilátással csoportosítani lehetne. Mennél tovább késik ez a sorakoztatás és mennél inkább elhuzódik a bán részéről várt erőteljes akció, annál nehezebb lesz Horvátországban a magyar álláspontnak megfelelő politikát kezdeményezni.

Alkalmunk volt egy kiváló politikus véleményét megkérdezni a horvát helyzetről, aki rendszerint kiűnően szokott tájékozva lenni ezekben a kérdésekben. Az illető így nyilatkozott:

— Szó sincs róla, hogy a horvátok borra való nélkül elhallgassanak, mert látják, hogy az eddigi expozícióval is sikerült engedelményeket kicsikarni. Ma a legelvakultabb és legzüllöttebb elemek, ha ugyan vannak ilyenek, Horvátországban egész háttérbe szorultak. Ha a magyar kormány erős kezekben volna, magunknak kellene óhajtunk azt, ami most horvát követelés, hogy revideáljuk az 1868. évi XXX. törvényzikket, de nem az ő javukra, hanem a mienkre, hogy arra a bizonyos fehér lapra mi is írjunk valamit. Mindentüvé a magyar állameszme követeléseit. Mert, hogy csak egyet említsek, képtelenség az, hogy Horvátországban az autonóm bíráskodás kezében hagyjuk a magyar nemzet és a magyar állam területi épsége ellen való lázítás fölötti ítélkezést. A helyzet ma az, hogy Horvátország egy nagy nemzetiségi mozgalom élén áll. E mozgalom szításában kétségtelenül része van Ausztriának is és hogy hova fajultak az állapotok, annak a jellemzésére elég megemlíteni a következőket: szó van arról, hogy Horvátországban egy bankot állítsanak fel arra a célra, hogy ez a horvátországi magyar elemeket támogassa. Ezt a hazafias missziót teljesítő intézetet ma fölláttani lehetetlen, mert befolyásos horvátországi vezérfiúk információja szerint az elvadult szenvedélyek miatt, a bank tisztviselőinek élete sem maradhatna Horvátországban biztonságban.

Politikai hangulatok.

I. Magyar politika.

— Mi a politikai aktualitás ma? Ugyanaz a mi tegnap volt és a mi tegnapelőtt volt: a kiegyezés és a kvótaemelés. Csak a variációk különböznek. Egyik napon nincs kiegyezés a kvótaemeléssel kapcsolatosan, másnap oly jó a kiegyezés, hogy érette nem nagy árnak hirdetik a kvótaemelést. De azt mondják, még nem bizonyos, hogy a kettő együtt jár, esetleg pedig Magyarországnak a közös kiadásokhoz való nagyobb hozzájárulását ki lehet eszközölni aképpen is, hogy annak ne direkt kvótaemelés legyen a neve. Am, mégis jobb lesz — így folytatják, ha belemegyünk a kvótaemelés elnevezésbe, mert másképpen az osztrák kormány nem képes elfogadtatni a kiegyezést a maga Reichsrathjával, hogyha ez a kiegyezés a magyarokra nézve kedvezőbb, mint a milyen az az eddigi volt.

De hát kedvezőbb lesz-e Magyarországra nézve a kiegyezés, az új, mint a milyen a régi volt?

Ne kábuljunk! Ha politikáról van szó, legyünk politikusok. Ki látta és ki tudja, hogy az új kiegyezés jobb, hogy feltételei előnyösebbek lesznek, mint a régi? Senki. De azt mindenki látja és mindenki tudja, hogy a kiegyezést a magyar parlamentben csak akkor lehet megszavaztatni, hogyha a függetlenségi párt beleegyezik, hogyha hozzájárul, vagy legalább ellene nem tiltakozik és meghiusítására nem szervezkedik. Mivelhogy pedig a függetlenségi párt kiegyezésellenes párt, ily állásfoglalást csak abban az esetben lehet elérni, ha elhítetik vele, hogy a kiegyezés fentartását nem lehet elkerülni, amihez hitásos érv gyanánt használják azt, hogy 1917-ig a kereskedelmi szerződés miatt amugy sem lehetne megcsinálni az önálló vámterületet és hogyha továbbá azt hitetik el a függetlenségi párttal, hogy az új kiegyezés az országra nézve előnyöket tartalmaz, vagyis hogy az előzőnél jobb. Most már ez az utóbbi fontos. Jól értjük meg. Nem az a lényeges, hogy az új kiegyezés tényleg jobb-e, mint a korábbi, hanem az, hogy hirdetni lehessen az előnyös változásokat. A magyar kormány erre

vállalkozott; bejelenteni és hirdetni, hogy az új kiegyezés jobb lesz, mint amilyen a mostani. Amint mondtuk, a magyar kormánynak e hirdetésre azért volna szüksége, hogy az országgyűlésen többségben lévő függetlenségi párt támogatását megszerezhesse és eképpen a kiegyezés parlamenti elintézését biztosíthassa.

Igen ám, csak hogy ezzel szemben ott áll Bécsben az osztrák kormány, aki hogyha politikáról van szó, szintén nem megy kukoriczát morzsolni, hanem ugyancsak politikát csinál, még pedig ravaszul, fufangosan és legfőbbképpen a haszonszerzést tűzve ki feladatául. És most az osztrák kormány feje, báró Beck, eképpen szól:

— Jól van, kedves Wekerle kamerád. Én elhiszem neked és méltányolom is okaidat, érveidet, nagy szükséged van saját feleid előtt és társzövetségeseid, a függetlenségi előtt azt hirdetni, hogy a mostani kiegyezésben Magyarország részére nagy pénz- és vagyoneértékű vivmányokat szerzessz tőlünk. Elhiszem, hogy nektek nagy politikai és kormányzati érdekek azt doboltatni ki, hogy a kiegyezési tanácskozások folyamán minket legyűrtetek, összetiportatok és kiszédítetek a veséket velővel és hogy ebből Magyarország részére oly előnyöket szereztek, mintha ti lettetek volna négy száz esztendő óta Ausztria és mi lettünk volna Magyarország, mintha ti most egyszerre visszahódítanátok mindent, amiért annyi baj és nyomor sujtotta Magyarországot. Én elhiszem, hogy ti csak úgy maradhattok meg a helyeteken és a koalíció nevű nemzeti kormány csak abban az esetben folytathatja tovább az üzemet, hogyha ti diadalkiáltásokkal vonultok be és fáklýásmenetet rendeztetek a magatok tiszteletére ama hatalmas győzelem öröme, amelyet mi rajtunk vívtatok. Hogy ennek a híresztelésnek van-e alapja, vagy nincs, az nem számít. Nektek arra van szükségetek, hogy hirdethessétek abban az esetben is, ha semmi alapja sincs, sőt abban az esetben is, hogyha a kiegyezés rosszabb, mint amilyen az eddigi. Helyes! Mi, osztrák kormány, megadjuk nektek erre a csalafintaságra a felhatalmazást, mert mi nagyon jól tudjuk, hogy a parlament azért parlament, hogy bolondítsák. De viszont bocsáss meg kedves kamerád, kedves Wekerle, csókolom az orcádat, bocsáss meg, hogy mi nekünk is lehessen egy szerényke kívánságunk és egy kicsinyke argumentumunk. Nevezetesen, hogy ha ti azt hirdettétek, hogy a kiegyezés rátok nézve előnyös, akkor mi nem czáfolhatjuk meg, hisz ha megczáfolnók, akkor Magyarországon mindenki azt mondaná, hogy nincs igazatok, mert ott már hozzá vannak szokva, hogy minden kiegyezésből Ausztriának legyen haszna és Magyarországnak kára, hova-tovább pedig minden új kiegyezésből mind több haszna legyen Ausztriának és mind több kára Magyarországnak. Tehát maradjunk abban, hogy mi nem tépjük szét ama rózsaszínű fátyolt, melylyel ti Magyarországot elborítjátok. Hanem aztán ezt a mi előzékenységünket meg kell fizetnetek. Mert a mi Reichsrathunk sem fogadhat el oly kiegyezést, amitől palam et publice hirdítétek, hogy abból csak Magyarországnak lesz haszna. Ergo adjatok valamit e hirdetési szabadalomért. Egy kis kvótaemelést. Hogy mi a Reichsrath előtt azt mondhatjuk: igaz ugyan, hogy a kiegyezés Magyarországnak hasznára válik, de a különbség kiegyenlítődik azáltal, hogy Magyarországon felemelik a kvótát . . .

— De hisz, kérlek szeretettel — szól Wekerle — mi ketten legjobban tudjuk, hogy a

kiegyezés nem jobb, hogy ebből Magyarországnak nincs haszna . . .

— Bossáss meg, eszem azt az okos szemedet — feleli Beck — hisz nem is erről van szó, hanem a látszatról. Neked csak a látszatra van szükséged, hogy vele a függetlenségi többséget lekapd a lábáról. De én a látszattal semmit sem érek. Az én Reichsrathom úgy van szoktatva, hogy addig az nem mozdul, amíg lényegét nem kap, s ezért, hogy én a ti látszatotokat ratifikálhassam, szükségem van a lényegre, a kvótaemelésre, akár egyenesen a kvótaemelés formájában, akár mellékton a fogyasztási adók elkülönítésével, ahogy tetszik.

És nem is kellett kulcslyukon hallgatózni. Mindabból, ami eddig történt, konstatálni lehet a leirt argumentálás megtörténtét. Hogy a kiegyezésből Magyarországra háramló előnyökről beszélnek s ezzel indokolják a terhek emelését. Hogy a függetlenségi azzal kapacitálják, hogy csak a mostani parlamenttel lehet ily előnyös kiegyezést szerezni. Hogy emlegetik a magyar parlament legfontosabb feladata gyanánt a királylyal való egyetértés megszerzését és a közjogi kérdések tisztázását. Mind mind bizonyítja, hogy a kormány beleegyezik ebbe a megoldásba és már meg is kezdődött a hangulatkeltés, kapacitálás és már faragják a jóízű mondásokat, amelyekbe beburkolva be akarják adni a kvótaemelés keserű piluláját.

S ezt az egész mixtum kompozitumot magyar politikának hívják. Magyar politika — a látszat politika. Látszatért, a megfelelő szinek megszerzéseért adunk lényegét. Hogy becsapjuk önmagunkat, azért fizetünk Ausztriának.

Mint a parvenü gavallér, aki összebeszél a pinczérrel, hogy az olcsó pezsgőre a francia vignettát tegye, mert imponálni akar a közelében ülőknek. De a végén a pinczér úgy vasalja be a pezsgő árát, mintha csakugyan valódi francia pezsgő lett volna.

* * *

II. Régi divatok új formában.

Arany János emlékünnepeiről, a szalontai szoborleplezéséről volt szó. Egy irodalomtörténész a nagy költő koráról beszélt:

— Arany János levelei között van egynehány, amelyben Nagyszalontát kellemetlen jelzőkkel illeti. Panaszodik, hogy ott borzasztó élete van s egy helyütt azt is mondja: „a civilizációtól távol.“ Ő sem volt proféta a hazájában és Pestre vágyott. Fel is került ismét, azonban itt kifáradt. Mint az akadémia titkárának, leginkább korrekurákkal volt baja, kéziratok olvasásával, javításával és nyomdai levonatok revidiálásával. És visszakertülvén megint Szalontára, látta, hogy mégis jobb ott és megbarátkozott a viszonyokkal. Hisz, mily más is volt akkor az írók sorsa, mint most. Amikor olyan szegényes viszonyok voltak, hogy az első sorban lévő író is azzal az indokolással kért egy tiszteletpéldányt az Akadémia évkönyvéből, hogy ezzel megtakaríthatja a naptárvásárlást, mert ha naptárt venne, azt megérezné a háztartása. Most már az író egyuttal hatalom és egyuttal vagyonszerző, ámbár a patriája legkevésbé írói mivoltát ismeri most is.

Ebben a párhuzamban sok igazság van. Az író maga irodalmi működésével most sem hódíthatja meg patriáját. Az író a központban nem kénytelen ingyen nyomdai korrekurákat csinálni, de kénytelen zsurnalisztikai szolgálatot vállalni és a jelenkori költő leglényegesebb jövedelmi forrása nem a költői művek alkotása, hanem hogy a napi aktuális eseményekről apró gunyorkákat írjon rimes sorokban. És ha meg akarja hódítani a maga

vidékét, hát legalább is mandátumot kell szereznie. Es ha nagyobb becsülésre pályázik, akkor nem a költők Parnasszusán kell kereskednie, hanem szert kell tennie ugynevezett politikai pozícióra és java idejét protegálásokkal kell töltenie. Viszont a könyveit szívesen fogadják, ha azok tiszteletpéldányok gyanánt érkeznek.

Idők folyamán az irodalmi dicsőség beleolvadt a politikába s egyik rontja a másikat, avagy emeli a szerint, amint az író a kettőt ügyesen kitudja használni avagy nem.

Csak igen rövid idő óta mutatkozik egykét jel arra, hogy az írók politika nélkül és a napi robot kerülésével is igyekeznek érvényesülni.

De egyelőre a jelek csak a kezdetek kezdetére világítanak.

A marokkói veszedelem.

— Abdul Aziz előnyomulása. —

A mai hírek legnevezetesebbje az, hogy Abdul Aziz szultán elhagyta fővárosát és Rabaiba indult, hogy ott leszámoljon Mulej-Hafiddal. A francia és spanyol kormányok magatartása után ítélve, a két állam szívesen látná, ha Abdul Aziz kerülne ki győztesen az ellenfelével megvívandó harcából.

Csodálatos, hogy a francia közvélemény mily közömbösen viselkedik a marokkói eseményekkel szemben. Bár a viszonyok alapos ismerői szerint ez annak tulajdonítható, hogy a parlamenti szünetek még tartanak és így nem ismerik a kormány terveit ebben a bizonytalan helyzetben. Mindazonáltal Clemenceau ellenségei mindent megtesznek, hogy hangulatot csináljanak a kormány ellen, dacára annak, hogy a kormányválság mostanában beláthatatlan következményekkel járna. Egy új kormány helyzetét rendkívül megnehezítené különben az is, hogy a Clemenceau-miniszterium szabadságotlatta az 1904-iki korosztályt — a katonai vezető körök erőlyes tiltakozása ellenére — és így Franciaország ereje gyöngült kifelé, éppen akkor, amikor a legerősebbnek kellene lennie.

Az ellentáborban már is felhangzanak oly kiáltások, melyek a miniszterelnököt hazaárulással vádolják. Azt akarják, hogy a parlament megnyitása alkalmával ugyanazokkal a szavakkal fogadják, melyekkel ő támadta meg Jules Ferry-t, a tonkíni hadjárat idején, amiért a népképviselőt megkérdézés nélkül bocsátkozott a veszélyes kalandba, mely a langtoni katasztrófát okozta. Clemenceau szavai akkoriban lesújtották Jules Ferry-t. Kérdés már most, hogy ő miképpen fogja helyét megállani, mert eddig még nem találkozott politikai ellenfél, ki Clemenceaun kifogott volna.

A francia kormány főtörékvése most az, hogy Spanyolország közreműködését megnyerje. Nem mintha erre szüksége volna, de mert az algezirászi megbízatás mindkettőnek szól, Franciaország megszeretné óvni legalább a külszínt. Spanyolország azonban, úgy látszik, nehezen áll kötélnék, mert nem szeretné a hatalmas Franciaország mellett, a gyenge szövetséges hálátlan szerepét játszani. Már Kazablanka megszállásánál szembeütközött a két hatalom közti hűvös viszony és hogy Spanyolország egyáltalán részt veit a város megszállásában, az csakis Anglia hatalmas befolyásának tulajdonítható. Spanyolország mérsékelt magatartása különösen abban is leli magyarázatát, hogy rendkívül élénk kereskedést folytat Marokkó belső részeivel, melyet nagyban veszélyeztetne az, ha Franciaországgal karöltve nagyobb akcióba bocsátkoznák és a törzsek ellenszenvét hosszabb időre magára vonná.

A két hatalom közreműködése, mindezek dacára, a közel jövőre biztosítva van. Hogy aztán mi fog történni akkor, ha Franciaország tényleg nagyobb akcióba bocsátkozik, az a jövő titka.

Mai híreink a következők:

Abdul Aziz szultán ma délután Rabatba indult. Fezben a szultán elutazása után négy ezred maradt. A szultán ideiglenes régenssé öcsécsét nevezte ki, bátyja pedig vele utazik Rabatba. Mulej Hafid szándékairól itt általánosan azt hiszik, hogy Mulej Hafid csak úgy nyerheti meg

a nép kegyét, ha megesküszik arra, hogy az európaiakat kikergeti Marokkóból, de mégis azt mondják, hogy azokat az európaiakat, akik már megtelepedtek az országban, tovább is meg fogja tlni az országban s meg fogja engedni, hogy kereskedelmüket folytassák. Azokat a kikötőket, amelyekben a marokkóakkal üzletet akarnak folytatni, tovább is nyitva tartják számukra. De másrészt nem akarnak Marokkóban sem távirókat, sem vasutakat s azt követelik, hogy Marokkó maradjon a marokkóiaké. Abban az esetben, ha a francziák vonakodnának Marokkót kitüntetni, az új szultán nemcsak Marokkóban, hanem az algériai határ mentén is hirdetni fogja a szent háborút.

Kazablanka körül a helyzet változatlanul nyugodt. A marokkóiak a várostól messzire táboroznak. Tegnap azonban Szidi Mumen közelében újabb csapatok gyülekeztek. Tegnap néhány mór család tért vissza Kazablankába. Drude tábornok kihallgatásuk után megengedte, hogy ismét letelepedhessenek.

A Zenta-törzs követeket küldött Drude tábornokhoz, akik arra kérték, hosszabbítsa meg a fegyverszünetet, hogy így alkalmá legyen minden törzsnek, hogy követét elküldhesse. Drude tábornok beleegyezett abba, hogy a fegyverszünet vasárnap délig meghosszabbítsák. Tegnap különben Mulej Lanin kormányzó, nagy kísérettel látogatást tett Drude tábornoknál. Drude kijelentette, hogy az ország békéjét akarja helyreállítani és igen sajnálja, hogy e célra az ágyukat is igénybe kell vennie.

A tegnapi spanyol miniszteri tanácskozás kizárólagosan a marokkói dolgokkal foglalkozott. A miniszterek megelégedéssel konstatálták, hogy a spanyol kormány előterjesztése legalább egyelőre visszatartotta Franciaországot további lépésektől, habár Spanyolországban tisztában vannak azzal, hogy Franciaország a legelső alkalmat jól fogja használni arra, hogy eredeti okkupációs tervét végrehajtja.

Gibraltári jelentés szerint a spanyol kormány visszavonta azt a rendeletet, hogy az Algezirásznál összpontosított spanyol dandár Marokkóba induljon.

Clemenceau miniszterelnök a Gil Blas munkatársával folytatott interjúban kijelentette, hogy a francziák nem akarnak Marokkóban előnyomulni, hogy aztán újból visszavonuljanak. Szervezni fogják a rendőrséget. Figyelmünk ezidőszert kizárólag Kazablankára irányul. Az algéri határrendőrség operációit nem fogjuk kiterjeszteni. Az erópai diplomáciával teljesen észintezesmerést folytatunk, melyből nem számazható surlódás. A meglepetések lehetőségét annyira csökkentenünk kell, hogy szándékainkat illetőleg semminő gyanu ne merülhessen fel. Nem fognak bennünket habozóknak, sem késületleneknek találni. Pozíciónk mindenütt igen erős. Boldog vagyok, hogy mindenütt az okosság és egyben az erő benyomását keltettük. Nem akarom újból úgy kezdeni, mint annak idején Delcassé.

Késő éjjel a következő táviratokat kaptuk: A Sauja-törzs megbízottjai elfogadták a Drude tábornok által eléjük terjesztett összes feltételeket és kijelentették, hogy visszatérnek a törzsekhez és csütörtökön a kaidokkal és minden egyes törzs képviselővel együtt újra Kasablankába jönnek. Az általános meghódolás ezen a napon fog megtörténni.

KÜLFÖLD.

Az osztrák kormány újjalakítása. A bécsi „Konservative Korrespondenz“ közlése szerint az osztrák minisztériumot az ősi ülészsakra részben újra alakítják. Főleg a cseh miniszterekről van szó. Előreláthatólag dr. Forstnak, vagy pedig dr. Pacaknak kell visszavonulnia. Ha esetleg dr. Forst lép ki a kabinetből, akkor a kereskedelmi tárczának két komoly jelöltje van: az egyik Wohanka József, az urakháza tagja, a másik dr. Fiedler, képviselő. A „Konservative Korrespondenz“ éppenséggel nem titkolja, hogy Wohanka miniszterségét óhajja. Ha Wohanka elfogadná a tárczát, ami azonban még kétséges, akkor Pacaknak vissza kellene vonulnia, amit mindenesetre el kell kerülni. Ezért dr. Forst tárczáját inkább a németek számára kell fentartani és akkor a földművelésügyi tárcza jutna a cseh agráriusok részére, akik közül Roisberg báró megfelelő jelölt volna. Másodsorban Pracek-et és Udratzal-t emlegetik. Mindezekből folyólag leghelyesebb volna, ha úgy dr. Forst, mint dr. Pacak még a parlamenti ülésezések előtt a cseh pártok rendelkezésére bocsátanák tárczáikat. Ugyanez a könyomatós jelenti egyébként,

hogy legközelebb közmunkügyi minisztériumot létesítenek, melynek élére Gessmann udvari tanácsost hívták meg. Azonkívül egy horvát miniszter kinevezését is tervbe vették tárczanélküli délszláv miniszter gyanánt.

Az általános választói jog az osztrák tartománygyűléseken. Vasárnap Ausztriában több helyen népgyűléseket tartottak, melyeken az általános és közveitlen választói jognak a tartománygyűlésekre való behozatalát követelték. E gyűléseken nagy szocialista tömegek jelentek meg, melyek akaratuknak tüntetésekkel is kifejezést adtak. Prágában a szocialdemokratáknak tegnap ott a tartománygyűlési általános választói jog érdekében összehívott meetingjén tízezer ember vett részt. A gyűlés után, melyen megfelelő határozati javaslatot fogadtak el, óriási tömeg járta be vörös zászlókkal és a tartománygyűlési általános választói jogot követelő táblákkal a várost. Ez a tüntetés, bár sok ezer ember vett benne részt, teljes rendben folyt le. Lembergben és Csernowitzban hasonló gyűlések tartottak, melyeket szintén békés tüntetések követtek. Linzben tegnap délelőtti szabad ég alatt nagy szocialista gyűlést tartottak, melyen mintegy ötezer ember vett részt. A gyűlésen többek között Schumayer ismert szocialista képviselő beszélt. A gyűlés nyugodtan folyt le és határozati javaslatot fogadott el, mely a tartománygyűlési választói jog kiterjesztését követeli.

A török trónörökös. A Giornale d'Italia értesülése szerint a szultán elsőszülött fiát, Szelim herceget, legközelebbi születésnapja alkalmával, mint trónörökösbe fogja mutatni az ulemáknak s a kormány tagjainak, s ha ezek a herceget trónörökösnek elfogadják, szinte kétségtelen, hogy akkor a szultán le fog mondani.

Az angol hadsereg reformja. Haldane angol külügyminiszter tegnap Skótszágban Bear Acholban az új véderőtervről beszélt. Haldane kifejtette, hogy a korona haderejét két sorba fogják tagolni, tudniillik egy expedíció-csapatba, amelynek magva azonban rendes csapatokból fog állani, továbbá egy területiális csapatba, amelynek főfeladata a haza védelmében fog állani. Az önkéntes csapatokat, amennyire lehetséges, egyenlővé fogják tenni a rendes csapatokkal és pedig anélkül, hogy terhes feltételeket rónának rájuk. A legutóbb tartott gyarmati értekezleten a miniszterelnökök kérészeknek nyilatkoztak a lokális haderőket úgy organizálni, hogy egy második nagy védelmi vonal teremtsék a rendes haderő mögött. Ez a két vonal szükség esetén, ha valami nagy birodalmi ügy merül fel, össze fog olvadni, amint ez 1900-ban is történt és megmutatná a világnak, hogy a brit birodalom, ámbár békeszerető, mégis óriási katonai hatalmi eszközökkel rendelkezik. A hadügyminiszter ezután a véderőtervezet részleteit fejtegette.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Polgármesterek kongresszusa. Esztergomban vasárnap százkilenc rendezett tanácsú város polgármestere gyűlt össze kongresszusra. A polgármesterek vasárnap résztvettek Esztergom város díszközgyűlésén, amelyet Vak Bottyán János halálának évfordulója alkalmából tartottak. A közgyűlés Wimer polgármester megnyitó beszédével kezdődött. A polgármester melegen üdvözölte Esztergom város vendégeit. Földváry István dr. városi tiszti főügyész mondta el ezután emlékbeszédét Vak Bottyánról. Beszéde alatt leleplezték Vak Bottyán képét, amelyet Boruth Andor festőművészszel festetett meg a város. Délután a város nevezetéseit tekintették meg a polgármesterek. Délben a Fürdő-szállóban társasbéd volt. Kirándulásról visszatérőben a kongresszust előkészítő bizottság dr. Szentpáli István mikolczi polgármester elnöklésével ülést tartott. A ma kezdődő kongresszus elé memorandumot terjesztenek, amely mása annak az emlékiratnak, amely az 1906 november 12-iki kongresszus határozatából gróf Andrássy Gyula belügyminiszter előtt van.

Maros-Torda vármegye. A marostordai függetlenségi párt csütörtöki győzelme vármegyeszerte leirhatatlan lelkesedést keltett. A nyáradszerepai függetlenségi párt Losonczy Miklós elnöklésével tartott értekezletén határozatban fejezte ki örömet a győzelem felett és táviratban üdvözölte Andrássy és Kossuth minisztereket, Ugron főispánt és Gál Sándor orsz. képviselőt. A főispán az ország különböző részeiből számos üdvözítő táviratot kapott. A szétvert autonóm-párt most Bécsbe készül, hogy a királynál kihallgatást eszközöljön ki és a belügyminisztert meg a főispánt befeketítse. Ugron főispán Reicher főszolgabíró alispán-helyettes ajánlatára Körössy György szolgabíró tiszteletbeli főszolgabíróvá, Marossy Béla közigazgatási gyakorlat tiszteletbeli aljegyzővé nevezte ki. Reicher Aladár helyébe pedig Gergelyi Sándor szolgabíró

nevezte ki. Az egyes járásokban a főispán a szolgabírák beosztását megváltoztatta. F. hó 21-én a közigazgatási bizottság ülést tart.

Küzdelem a vesepecsenyéért.

⊙

A katonatisztek fizetésének fölemelését azzal szoktuk megokolni, hogy hát mégis borzasztó: ilyen nagy urak olyan csekély fizetésből kénytelenek megélni. Amilyen drága az egyenruhájuk, annyi arany, annyi sujtás van rajta; aztán meg a sok reprezentáczió költsége; egy katonatiszt csak nem vacsorázhat valami harmadrangu vendéglőben, mutatnia kell és nem garaszkodhatik. Ha a kávéházba becsörtet, még a márványasztaloknak is éreznők kell, hogy a tisztikar egyik tagja lejt végig a villamos lámpák alatt.

Most megint emelik a tiszték salláriumát; természetesen a régi argumentumokkal hozakodnak elő. Csodálatos, hogy míg minden más fizetésfölemelést csak azzal okolnak meg, hogy a régi fizetésből nem tudnak megélni: addig a tisztí fizetés-többlet fiskálisainak érve az, hogy *rangjukhoz méltóan* nem tudnak megélni.

Erre mi azt feleljük: hát ne éljenek rangjukhoz méltóan. Ha valaki a maga vagyonát fogyasztja, élhet olyan rangosan, ahogy akar; de aki az ország pénzéből él, nem állhat föl magának rangot, melyen alul nem hajlandó élni. Annyi fizetéssel köteles megelégedni, amennyire munkáját becsülik. Elvégre a katonatiszt a műveltség és tudás létráján nem igen magasra kuszik föl. A kereskedőségnek, vagy az iparoslegénynek huszor annyi intelligenciát, százszor több tudást kell kimutatnia, mint a katonatisztnek, ha meg akar helyén állani.

Tudja mindenki, hogy azon a csöpp szakösmereten kívül, melyet a katonai iskolában rájuk kentek, alig tudnak valamit ami katonatisztjeink. A világot állandó sodrásban tartó nagy eszméáramlásokról sejtelmük sincsen; legsanyarubb szellemi élvezetük: egy újság vagy szindarab. Mi tehetné tehát megokolni, hogy ezeknek az egyenruhás uraknak valami keletiesen kényelmes életet biztosítsunk? Azt értjük, hogy Anatole France nem élhet meg annyiból, mint egy miniszteri tanácsos; az a gyönyörtien fenkölt elme csak úgy tud teljes pompájában ragyogni, ha a földi jólét minden kincse előtte hever.

De a hadnagy ur? Miért ne ehelne a hadnagy ur két pár virslit vacsorára? Hány tanító van Magyarországon, kinek még ennyi sem jut estére, holott a tanító legalább is olyan értékes tagja a társadalomnak, mint a katonatiszt és legalább is van annyira nemzeti becsület kérdése, hogy a tanító rangjához méltóan éljen, mint a katonatiszt. A virslis vacsorák egyáltalában nem fogják megakadályozni a tiszt urakat szellemi tevékenységük kifejtésében.

Ami pedig a cifra és drága egyenruhát illeti, hát arra meg azt mondjuk, hogy viseljenek egyszerű és olcsó egyenruhát. La Hoche generálisnak még nadrágja sem volt és krumpit evett, de azért kifünő sztratégának bizonyult. Hiszen a mostani katonai egyenruha ugyis förtelmes. Ha egy kultürember meglát egy huszártiszte, csak mosolyogni tud. Az a sok zsinór, az a sok sujtás, az a sok aranyozás — ellenállhatatlan komikumként hat. Talán még Dahomey köztársaság sem öltözteti ilyen cifrára a katonáit. Ha megkérdezik egy kongóbeli négeret, mi tetszett neki legjobban Budápesten, azt feleli: a huszártiszte és a postakocsis.

Most, hogy egy japán hajóraj végigjárta Európa kikötőit, a hírlapírók följegyezték, hogy legfőbb parancsnoka hihetetlenül egyszerű egyenruhában tisztelgett az államfőknél. Közönséges durva vászonruha volt az admirálon, és az a ruha semmiben sem különbözött az utolsó matrözétől. Csak éppen az ujjja szélén volt néhány zsinórszegély: ez jelenté a parancsnok rangját.

Persze, ilyen uniformisban csak csuzimai gyözelmeket lehet aratni, de Königrätz utcáin nem lehet benne végigsétálni. Mit is mondanának a borbélylegények, meg a szobacizcák? Még azt mondanák, hogy a tiszt is olyan ember, mint más. Pedig nem olyan. A tiszt azzal akarja magát megkülönböztetni a kereskedőségétől — ha már tudás, műveltség, és intelligencia dolgában nem tud vele versenyezni — hogy sárga madzagokat varr a mellére és nem akar fölvergőztet vacsorázni.

Bánja a fránya, tegye meg, de a maga emberiségéből. Mert addig, míg a díjnokokat éhezettjük, a tanítókat favágásra szorítjuk és ezer más égető kívánság elé csak az üres tenyerünket toljuk: a tiszteknek meg kell elégedniök a hideg vacsorával. A jó katonát nem a pecsenye és a sárga madzag teszi.

Építészeti kamara.

Budapest, szeptember 16.

Készen várja a tárgyalást az építészek kamaráját megvalósítandó javaslat, átesvén a hivatalos fórumokon és véleményadásokon, amelyek — természetesen — lelkesedéssel karolták fel az ügyet. Természetesen: mert hiszen éppen e „hivatalos” körökből támadt is a kamara ötlete. E hivatalos, közelebből műegyetemi körök, rövidlátó örök tanár-típusok születték ezt a prokruszteszi eszmét, mely a művészet szabad fejlődését akarja a diploma skatulyáiba gyömöszölni.

Azaz — hogy gyöngédségi tekintetek nélkül szóljunk — nem is olyan rövidlátóak e tanár urak. Ha azok is a művészet szempontjaiból, a maguk érdekei szempontjából annál kevésbé. És ebben a kulcs, az egésza lehetetlen, sehol pártját nem lelő kamara-ideának. A tanár urak hatalmi kérdésében. Eddig is ők képviselték — joggal vagy jogtalanul: sajnos, senki sem firtatta — a hivatalos művészetet és ők aratták le az e jelleggel járó állami megrendelések mezőit. Nem egy silány, egyéni értékek nélkül szükölködő, iskolakönyvekből másolt középületünk sínyli a lelketlen professzor-munkát. Most azonban a kamara megváltó intézménye által rendszeresíteni akarják a hatalmi kizárólagosságot. A kamarában nyilván ők fognak uralkodni az általuk osztott diplomák révén és hatalmi szférájukban lesz a kamara eszközeivel megfojtani minden tehetséget, minden eredeti művészi törekvést.

Mert erről van szó: a művészet kérdéséről, melynek mérhetetlenül ártana a kamarai uralom. És éppen a művészet szempontjai azok, melyek szerint még nem tárgyalták ezt az ügyet, mely mindenekelőtt a művészeté. A hivatalos fórumokon, melyeknek véleményét kikérték, képviselve lehet az építészet mint mesterség, mint kasztkérdés, talán mint tudomány is, de mint művészet semmi körülmények között sem.

Hogy a műegyetem nem jelent egyet az építőművészet legmagasabb fórumával, azt mindenütt a világ tudja, csak éppen nálunk nem. Hogy a műegyetem csak az építészet technika-elemeire tanít meg. Nem pedig az építés művészi igényeire. A kulturországok mindegyikében külön művészi akadémiák vagy mesteriskolák szolgálnak erre a célra, amely akadémiák tanárai nem a rendes létrát szorgalmasan megmászott könyvmolyok, hanem erre meghívott, kiváló művészek, akik már alkotásokkal igazolták kiválóságukat és akik a szabad művészet, az eleven élet levegőjét hozzák magukkal a katedrára.

Nem is kell a példákat gyűjtönnünk annak illusztrálására, hogy az építőművészet még mindenütt ezeken az akadémiákon fejlődött. Ilyen akadémiákon nevelt modern, erős nemzedéket és fejlesztett eredeti stílusokat Wagner, Schmidt, Hansen, Olbrich. És ilyen akadémiát sürgetünk már évek óta a mi Lechner Ödöntünknek, aki kedvező körülmények között — isten ments! — még a magyar nemzeti stílusnak is tudna nemzedéket teremteni...

A műegyetemről tehát nyilvánvaló, hogy az építőművészetnek csak elemi iskolája. Mi a garanciája akkor annak, hogy a műegyetem nagyságai az építészetnek is nagyságai? Oda tévedhet egy-egy kiváló művész is, de ez sem műegyetemi tanárságánál fogva, sem ipso iure kiváló művész! Aminthogy a műegyetemen diplomát nyert építészek között is akadhat kiváló, de semmiképpen sem következik ez a kiválóság a diploma tömeges és olcsó tényéből. Hanem kizárólag: a tehetségéből; tehát a művészetnek egyetemeken meg nem állapítható tényezőjéből.

A diploma kultusza a tehetség jelentőségének devalválását jelenti. A kamara pedig a diploma zsarnoki uralmát, tehát a tehetség szabad érvényesítésének intézményes megfojtását.

Monier, a vasbetonszerkezet feltalálója, tehát a mai építés legnagyobb reformátora, kertész volt, tehát műépítészeti diploma nélkül szükölködő. De nem volt diplomája Edisonnak, sőt talán még Archimedesnek sem. A kamarai szisztéma lehetlenné tette volna találmányaikat, kamarai határozattal tiltván el őket mesterségük bitang gyakorlatától...

Mérhetetlenül káros volna a kamara ipari szempontból is, mivelhogy egyszerűen agyonütné az ipariskolát, mely eddig igen használható építő technikusokat adott az országnak. Talán használhatóbbakat, mint a műegyetem. De egyenesen vezetés volna a kamara a *művészet szempontjából*, a mi nagynehezen, amugyis iskolásan fejlődő építészetünkre.

Nem lehet eléggé erőlyesen felhívni a közönség és ama néhány komolyan dolgozó képviselőnek figyelmét erre a fölöttébb jelentős ügyre. Otto Wagner a legutóbbi londoni építészeti kongresszuson az egész kulturvilág építőművészeinek helyeslése közben sujtotta le egyszer s mindenkorra a kamara itt-ott felbukkanó kísértetét. Mindenütt próbálkoztak már vele, de mindenütt hajótörést szenvedett éppen az igazi művészek ellenállásán, akik a műegyetemi technikázással szemben a művészet szabadságát, a többi művészetekkel felbontathatlan egységet érző építőművészetet óvták, féltették. Nem, uraim, — ha egyébbel nem — ezzel a képielen reformmal ne főzzük le Európát, melyet kár volna magunk fölött ismét megnevetetni.

Bárdos Arthur.

EGYHÁZAK.

— (Szerb püspöki konferencia.) Karlócáról jelentik, hogy *Nikolics* Mirón pakrácsi püspök elnöklété alatt a szombaton megkezdett püspöki konferenciát ma délben befejezték. A konferencián résztvettek *Zmejánovics* Gábor verseczi, *Grucics* Mihály károlyvárosi, *Bogdánovics* Luczián budai, *Szevics* Mitrofan bácsi és *Letics* György temesvári szerb püspökök. A konferencia a hatáskörébe eső, a szerb egyházat érdeklő legaktuálisabb elodázhatatlan ügyeket elintézte, többek között a karlócai szerb teológiai szeminarium igazgatása, a teológusok felvétele és a szent szinódus hivatalos lapjának, a „Srpski Sion”-nak jövője tárgyában jutott megállapodásra.

— (Az ág. ev. hitvallásu bányakerület) holnapután szerdán délelőtt 10 órakor kezd meg tanácskozásait *Zsilinszky* Mihály v. b. t. tanácsos, egyházi felügyelő és *Scholtz* Gusztáv püspök együttes elnöklése mellett. Délelőtt 10 órakor istentisztelet lesz a Deákteri-templomban, amely alkalmával *Szeberényi* Lajos főesperes, egyházmegyei főjegyző imát fog mondani. Megelőzőleg holnap bizottsági ülések lesznek, a melyeken a közgyűlési tárgyakat készítik elő.

Pusztaszer ünnepe.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 16.

Verőfényes őszi napon folyt le a nemzet ünnepe Pusztaszeren, a honalapító Árpád fejedelem halálának ezredik évfordulója alkalmából. A nagyszabású ünnepélyt vasárnap tartották meg a kormány képviselője és az ország számtalan küldöttségeinek jelenlétében. A környékbeli lakosság, ki székereken, ki gyalog tódult az ünnepély színhelyére, úgy, hogy már a kora reggeli órákban valóságos szekértábor lepté el a hatalmas sikságot.

Az ünnepségen résztvevő közönség egy része részint Szeged, részint Budapest felől különvonaton érkezett Kistelekre, mely Pusztaszer utolsó állomása. A kisteleki állomást nemzeti színű drapériákkal és galyakkal díszítették fel. A kijáratoknál nemzetiszínű lobogókat lengetett a szél. A Szeged felől jövő közönség megvárta a budapesti különvonatot, hogy az összes résztvevők egyszerre vonulhassanak át Pusztaszerre. Nyolcz óra lehetett, mikor a végtelen kocsisor megindult az egy óra járásnyira levő pusztára.

Az ünnepély kezdete.

Az emlékművet ekkor már beláthatatlan néptömeg vette körül, mely valóban festői képet mutatott. Közvetlen az emlékmű körül csendőrkordon volt felállítva. Ezen belül helyezkedtek el ragyogó díszmagyarban a törvényhozás tagjai, a törvényhatóságok kiküldöttei és a különböző küldöttségek. Ott voltak: *Barabás Béla, Becsey Károly, Reöck István, Faragó Antal, Bakó József, Steiner Ferencz, Endrey Gyula, Szappanos István, Kovács Ernő, Kovács Antal, Györgypál Domokos, Geréb János, Pataky László, Sziklay Ottó, Fernbach Péter, Lázár Zoárd, Benedek János, Markos Gyula és Badányi József* orsz. képviselők, gróf *Vay Gábor, Kállay Ubul, Gyapay Pál, Dokus Gyula* főispánok, báró *Nyáry Jenő*, a főrendiház képviselője, *Török Aurél* és *Kiss János* dékán a budapesti tud. egyetem képviselője, *Rényi József*, műegyetemi tanár, a műegyetem képviselője, *Cicatricis Lajos* alispán, *Várhelyi József*, szegedi plébános, *Turóczy Mihály* főügyész, *Lázár György* polgármester, *Perjessy László* kamarai titkár. *Günther Antal* igazságügyminiszter *Kelemen Béla* főispán kíséretében kevéssel tíz óra előtt érkezett meg, amely után kezdetét vette az ünnepély.

Az ünnepség délelőtt 10 órakor szent misével kezdődött, melyet *Várhelyi József* szeged-rókusai plébános mondott. A mise után szent beszédet tartott a keresztényi erkölcsökre és hazaszeretetre intette a jelenlévőket. Mise alatt a szegedi egyesült dalárdák *Erdélyi Sándor* karnagy vezetésével egyházi énekeket énekeltek. A szent beszéd elhangzása után mintegy ötezer jelenlévő ajkán csendült meg a magyarság imája, a Himnusz.

Majd dr. *Kelemen Béla* Csongrád vármegye főispánja lépett fel az emlékmű talapzatára s általános tetszés mellett üdvözölte a megjelent küldöttségeket és felolvasta *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszternek az ünnepélyre érkezett következő táviratát:

„Árpád honfoglaló nehéz örökséget hagyott reánk, melynek megtartásáért most egy ezredév után is egész erővel kell küzdeni. Meg kell védeni most is a szeriet hazát és újra fel kell építeni a magyar állam erős várát az örökéletű nemzet számára. Lelkemmél Pusztaszeren vagyok és minden csepp véreimmel követem én is e fogadást. *Kossuth.*”

Az ünnepély közönségét a Szegeden székelő „Pusztaszeri Árpád-Egyesület nevében *Becsey Károly* országgyűlési képviselő üdvözölte.

Utána *Bakó László*, a Nemzeti Színház tagja igaz művészettel és szívből jövő lelkesedéssel szavalta el *Miskolczy* Kovács Gyula nagyhatású alkalmi költeményét, az „Árpád síri álmát.” Művészi szavaiat színni nem akaró lelkes tapssal honorálták. Majd a szegedi dalárda énekelte *Mosonyi Mihály* „Szentelt hantok” című hatásos karéneket.

Az ünnepi beszéd.

Az ünnepi beszédet *Barabás Béla* országgyűlési képviselő tartotta. Magas szárnyalású, hazafias ihletéssel előadott beszédében, melyet a lelkesedés gyakran szakított felbe, többek közt a következőket mondta:

Nem gyászünnepre gyülekezünk egybe, hanem elzarándokolánk ide Pusztaszerre, az ezer év előtti első alkotmányozó gyűlés színhelyére, hogy a régi fényét gyujtsunk új szövevényeket, hogy a leltint ezer évek s abban sok keserűségteljes századoknak tanulságaiból önértetet, bátorságot, vigasztalást merítsünk, új reményeket fakaszszunk. S mikor kegyeletes szavunk elrebegette az imát, hogy legyen áldott az ezeréves halott, akkor szívünkben ébredjen fel a legszentebb kötelességnek szava: tovább fáradni, dolgozni és küzdeni, hogy legyen boldog, szabad és független az örökkön élő nemzet! Ezer esztendő! Kimondani is sok. Nézzünk csak szét a nagy világba, mennyi minden történt azóta, milyen nagy változásokon mentek keresztül országok és nemzetek. Vajjon merre és hol vannak azok az államok és népek, amelyek nemcsak léteztek, de nagyok, erősek, hatalmasok is voltak, amikor Árpád fejedelem ezer év előtt végezte be honfoglaló munkáját? Voltak, nincsenek. Elpusztultak a föld színéről, vagy átváltoztak határaitokban, nyelvükben, szokásaikban. Avagy merre és hol voltak akkor a mostani nagy, erős és hatalmas államok, amelyek kedvteliséssel kicsinyelnek le bennünket, mikor már Árpád apánk állandó ott-hont, hazát teremtett népének? Nem is léteztek. Az akkor volt országok és nemzetek közül ma már egy sincs, a maiak közül pedig még nem volt egy sem. Egyedül a magyar volt akkor is és Istennek hála, létezik ma is! Egyedül a magyar az, amely ugyanazon helyről és határok között ugyanazon nyelvvél, szokásokkal, törvényekkel és erkölcsökkel nézte végig más népek, országok pusztulását, változását, újraalakulását, keletkezését. Egyedül a magyar az, kinek nem volt fajrokona, testvére, nemzeti összeköttetése s aki ezer év óta tudatában van annak, hogy a nagyvilágon e kívül nincsen számára hely. Egyedül a magyar az, amely századok viharával dacolt, hogy megtarthassa állami szerkezetét, megvédehesse nemzeti jellegét, egyéniségét, függetlenségét s a világ nagy forgatagában s vészek között képes volt megmaradni államnak és megmaradni magyarnak. Ennek a fentartó erőnek, hatalomnak, szívósságnak és ellenálló képességnek te voltál ősforrása: Árpád s te voltál meg nem rendülő alapköve Pusztaszer! Ezer évek elmúlása után is visszaragynak reánk Árpád küzdelmes csatáinak dicsőségei és honalapító nagyságának bölcsessége, amelyek husz éves fejedelemségének rövid idejét betöltötték.

Ez az ünnep ne veszszen el nyomtalanul lelkünkben, de erősítsük meg hazánknak tartozó szent fogadalmunkat a honfoglaló kötelesség teljesítésére s ne engedjük, hogy a mi szavunk a pusztában kiáltónak szava legyen. Emlük fel e helyen is a nemzeti függetlenségnek zászlaját, hogy azt szent hevülettel s erős karral vihessük a közdelembe.

Azután *Szalay Károly* főgimnáziumi tanár, rendezőbizottsági titkár, elszavalta „Pusztaszeren” című költeményét. *Cicatricis Lajos* kir. tanácsos, Csongrád vármegye alispánja, rendezőbizottsági alelnök, rövid záróbeszédében köszönetet mondott az ünnepelő közönségnek megjelenéséért.

A megkoszorúzás.

Az ünnepélyt a szegedi egyesült dalárdák szöze zárta be, mely után a millenárius emlékmű megkoszorúzása következett.

Az első koszorút *Günther Antal* igazságügyminiszter tette le a kormány nevében, a következő beszéd kíséretében:

Elhozom ide s kegyelettel teszem le az emlélképcsőre az ezer éves magyar állam mai kormányának koszorúját. (Éljenzés.) És én úgy látom, hogy a vérszerződésnek egy nagy elve kell ki a sírjából, az az elv, hogy ami jót közös munkánkkal szerezhetünk, abban minden magyar polgárnak része legyen. (Éljenzés.) És én meg vagyok győződve és rendíthetetlen a hitem benne, hogy a vérszerződésnek ez az új életre kelt elve egyik biztosítéka lesz újabb ezer esztendőnek.

A miniszter beszédét percekig tartó zajos éljenzés követte. A képviselőház koszorúját *Barabás Béla* orsz. képviselő, a főrendiházat báró *Nyáry*, az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártét *Reöck Iván* orsz. képviselő helyezte el.

Aztán sorra rakták le koszorúikat a megyék és városok. Délután 2 órakor a küldöttségek sátraiban közös ebéd volt, amelyen *Günther Antal*

igazságügyminiszter is megjelent. Az első felköszöntőt *Lázár* polgármester mondotta, üdvözölte *Günther Antal* igazságügyminisztert.

Mozgó képek.

Alapos tanulmány.

Amint Björnsterne Björnson támadása *Apponyi ellen* megjelent, azonnal siettem hozzá, hogy meginterjúholjam:

Én: Mester, ha megengedi, néhány kérdést intéznék...

Ó: Kérem, csak tessék! Egyről biztosíthatom... Ön el fog bámulni, hogy én mily tájékozott vagyok a magyar ügyekben...

Én: Elhiszem, de mégis...

Ó: Es be logia látni, hogy alaptalanok azok a híresztelések, mintha én nem ismerném a magyarokat, azok történelmi és politikai helyzetét! Mikor utoljára Bukarestben voltam, az önök szép fővárosában és beutaztam az országot, mindent megfigyeltem.

Én: Bocsánat, de Bukarest...

Ó: Es sok könyvet olvastam az önök szép országáról... a hontentőtok sorsa akkor is megkapott már...

Én: Talán tótok... nálunk tótok vannak...

Ó: Tudom; önök a hontentőtok nevét is épp úgy megrövidítették, mint a jogukat. Teljesen tájékozódva vagyok! A Tissot-féle számaráságot ismerem. Én jól tudom, hogy a kanász, jogász nem a pusztán él, hanem mindkettő egy kártya-figura. Van piros-ász, zöld-ász, aztán kanász és jogász. Ez mind a kis ujjamban van! Aztán ismerem az életmódjukat is.

Én: Valóban?

Ó: Hogyne! Az a számár Tissot azt írta önökről, hogy mindig nyereg alatt puhítják a húst! Nem igaz! Magam láttam, hogy tűzhelyen, tepsiben sütik, mint más művelt nép! Néhol ugyan még van barbárság...

Én: Nálunk?

Ó: Igen... olvastam egy étlapot... azon cigánypecsenye volt... Szegény cigányokat önök még mindig üldözik... De ugy-e nem elevenen sütik meg?

Én: Nem... nem...

Ó: Persze ilyen demokrata állam, mint önök, nem szívesen látják a cigány arisztokráciát...

Én: (bámulok.)

Ó: Aha! Ön bámul... Persze maga azt hiszi, hogy én nem tudom, hogy a cigány nem az a kóborló népség, akiről Tissot ír ez az ostoba! Magam is beszéltem *Chimay* hercegnővel... és több grófnővel... mind cigányoknak a feleségeik... igen kedves emberek... kár őket bántani... pláne pecsenyének megsütni...

Én: Engedelmet kérek...

Ó: Bámulom a magyar nemzet politikai éreltségét! Hja, *Kossuth* Garibaldi nagy elme volt... mondja csak a fia, *Pulszky* Garibaldi szintén örökölte apja kiváltságait? Talán az is mindig vörös inget hord?

Én: Azt nem tudom, de...

Ó: A külügyi politikájukat szintén ismerem... beszéltem a külügyminiszterükkel... Inger *Szoliman*-nal, a muzulmán származású államférfiival... Akkor utazott Afrikából haza Pestre...

Én: Inger *Szoliman* az nem épen...

Ó: Elismeréssel vagyok az önök zenei kulturája iránt is... Bámulatos, hogy a hadseregnek megengedik a külföldi kávéházakban való szereplésüket... Párisban találkoztam huszárokkal, Londonban gyalogosokkal, sőt Brüsszelben a haditengerészethez tartozó urakkal, akik ott a magyar zenét bemutatták... Ezt még sem szabadna megengedni...

Én: Azoknak kérem csak a ruhájuk...

Ó: És hogy végleg meggyőzzem önt, kijelentem, hogy a magyar sport terén is teljesen otthon vagyok. Érdekes; hogy önöknél az úrkocsisokat hogy megbecsülik...

Én: (elhűltök.)

Ó: Tudja, sokat olvastam *Rákóczi* Ferenczről, *Hunyady* Jánosról, hallottam valami *Purgó* nevű kitűnőségről... soha sem tudtam, miért oly hírnevesek ezek. Végre megtudtam, hogy kitűnően hajtának, és már sok nemzetközi versenyben az első díjat megnyerték. Bravó! Adja át nekik üdvözetemet! Szeretném őket látni hajtani egy ötös fogatot... egy troikát... az az önök nemzeti fogatuk, ugy-e? Látja, még ez is tudom. No és ezek után kérdezzen barátom...

Én: Köszönöm mester, már felesleges. Látom, hogy ön kitűnően ismeri Magyarországot...

Ó: Csak természetem; különben, hogy mernék

irni róla! Akkor tehát isten önnel barátom... ja igaz! üdvözölöm az újonnan feltűnt fiatal költőt...

En: Fiatal költőt?... Ki az?

Ó: Ejnye... a nyelvemen van a neve... hallottam, hogy mesésen költ... és sokat... alig két-három év alatt többet költött, mint más egy életen át... Ej, no! Különösen mostanában sokat beszélgettek róla...

En: Fiatal költő... sokat költött... nagyon sokat... Tudom már!

Ó: Igen... igen... Mahr... Mahr Nándor... Ugy-e?

En: Igen... Mester! önnel tájékozottsága szédítő...

Ó: Na látja! (büszkén). Nem vagyok én hülye, hogy olyasmibe árttam magam, amilhez nem értek!

Box.

TÁVIRATOK.

Cseh tartománygyűlés.

Prága, szeptember 16. A tartománygyűlés ma tartotta első ülését. Ülés előtt a tartományfőnök cseh és német szociáldemokratákból álló küldöttséget fogadott, amely a tartománygyűlési választói jog kiterjesztését kérte. Ugyanez ügyben a nemzeti szociálisták küldöttsége is a Házban járt. A nemzeti szociálista nők küldöttsége az általános drágaság ügyét tette szóvá. Lobkowitz herceg tartományfőnök délelőtt 12 órákor nyitotta meg az ülést. Az ülés folyamán a karzatról cédulákat szórtak le a terembe, amelyeken a szociáldemokraták a törvényhozást kötelességeinek teljesítésére szolitották fel a tartománygyűlési általános választói jogot követelték.

Roosevelt jelölése.

Berlin, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból táviratozzák: Roosevelt újból kandidálni fogják az elnökségre, hogy — miként mondja — szembeszálljon ellenteleivel és igazolja trustellenes politikájának helyességét.

Fölkelés Perzsiában.

Páris, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) Az a riasztó kir jött Tetuánból, hogy a gorbvidéki törzsek felfegyverkeztek, kisebb csoportokra oszolva, a tetuáni helyőrség csapataival együtt Raisulihoz pártoltak át, Raisuli pedig kiadta a rendeletet, hogy Rabatot is ki kell fosztani, mint Kazablankát, ha megszálló csapatok vonulnak be Larosba.

Megölt államtanácsos.

Pétervár, szeptember 16. (Saját tudósítónktól.) Tifliszből táviratozzák, hogy a forradalmárok megölték Tsawtsawodsky herceg államtanácsost, a II. Sándor csár idején kidolgozott liberális reformok előkészítőjét. A 75 éves herceg nevével hinton Tifliszből laguranói birtokára ment; utközben csendőröknek öltözött áruhás forradalmárok több lövéssel megölték a herceget és komornyikját, a hercegnét pedig puskatussal üttették le. A gyilkosok elmenekültek. A merénylet politikai rugói kétségeltelenek.

Kínai zavarok.

Hongkong, szeptember 16. Lingsan közelében Kwangtung kerületben 12 óráig tartó küzdelem folyt le, amelynek végén a császári csapatok győztek. Hir szerint a zendülők legnagyobb részét kivándorlókból állanak, akik Annamból jöttek és onnan hozták a fegyvereket.

Zavargások Odesszában.

Odessza, szeptember 16. Egy mult pénteken megölt rendőrtisztviselő temetése alkalmából ma újabb zavargások voltak. Az igaz-orosz-hazafiak szövetségének tagjai egész napon át kihágásokat követtek el a zsidó lakosság ellen. Hir szerint két zsidót megöltek és sokat megsebesítettek.

Közzegdasági távirat.

Csikagó, szept. 16. Gabonaiózsae. Zárlat. Buza irányzata engedő, szeptemberre 94³/₈ K., decemberre 99 K. Tengeri bányadi, szeptemberre 59³/₈ K.

Csikagó, szept. 16. Terményiőzsae. Zsir decemberre 8.92, tegnap 8.92, októberre 9.00, tegnap 9.—. Szalonna short clear 8.74, tegnap 8.74 Sertésus októberre 15.47, tegnap 15.45.

New-York, szept. 16. Terményiőzsae. Gyapot. New-Yorkban 12.20, szept.-re 10.95, decz.-re 11.16. New-Orleansban 12. Petroleum stand with. New-Yorkban 8.45 Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178.—. Zsir. Vestern Steam 9.2 Rohe testvérek 9.60, — On 36.— 36.25. Réz 15.75—16.25.

EGYETÉRTÉS.

Szeptember hó 1-ével új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

A fürdő- és nyaraló-évszak alatt a lapot előfizetőinknek bárhova pontosan elküldjük, ha a címvaltozást kiadóhivatalunkban idejekorán bejelentik. Ebben az esetben sziveskedjenek mindig legutolsó lakhelyük címét is közölni.

UJDONSÁGOK.

Mikor a Nihil csábit.

* * *

Kolozsvárott egy szerencsétlen, könnyelmű ember eldobta magától az életet és magával csábitotta a pusztulásba a családját is.

Holnap tele lesznek a lapok rekriminációkkal, hogy a riporter-hajszá kivégzett négy ártatlan embert. Én a lelkem legmélyéig érzem a megrendülést, amelyet emberek tragédiája kelt, tele vagyok meghatott szánakozással, de nem tudok igazat adni azoknak, akik itt tetemre hívják a nyilvánosság kérlelhetetlen névtelenjét, — az újságíró. Lehet, hogy nem rokonszenves az amit mondok, talán kegyetlennek és kegyeletlennek is látszik, — hiszen halottak emlékére van most már szó. De hát hiába, engem nem téveszt meg a megilletődés és úgy tudom csak látni a dolgokat, amint adva vannak. Nem az újságíró a bűnös itt, aki a közérdek védelmében fölfedte egy bűnös komiszság titkait, hanem az, aki azokat elkövette. Ketten voltak. Az egyik az a szerencsétlen halott, azon már betelt a végzet. De a másik még él; ne essék tehát hiába annak se az üzlet. Az bizony! Az üzlet. Mert csunya, komisz üzletre szövetkezett az a mézárós, azzal a halottal, aki akkor még élő kórházi élelmező tiszt volt. Ők ketten beteg, szenvedő embereket éhezettek sivar nyereszkesedési vágyból. Nem volt nekik elég a tiszta, becsületes kereset, tehát komisz harácsolásra szövetkeztek és vagyont gyűjtöttek a lelketlenségük révén.

Ez a tiszta tény szentimentalizmus és álhumanizmus nélkül. Ezt a komiszszágot pellengérezte ki az újságíró.

Most tehát kérдем:

— Bűnös-e a tragédiában?

Az én lelkem azt mondja nem. Kötelesség volt az, amit cselekedett.

Más kérdés, hogy szánom-e a szerencsétleneket. A tragédia kétségen kívül megrendítő. Különösen az ártatlanoké. Az a boldogtalan asszony és az a két szépre-jóra érdemes gyermek vértanúságot szenvedett. Szörnyű elmulásuk a fájó érzések minden skálájáig végigvibrálja a lelkemen. Nagy-nagy, mindenható, tiszta szeretet kell ennyi heroizmusra. De megint csak kegyetlenül konstataálnom kell, hogy az az ember ezt a glorifikáló szeretetet meg nem érdemelte. Sajnáom őt is, mert utazikai hős lett, aki elbukott. Van

emberi vonás a vétkezésében, tehát a bukása részvétre tarthat számot. Megengedem, hogy a családjáért vétkezett, a szeretelelte vitte hitványságra, azért volt sivar és kegyetlen a pénzszerzésben; de...

Az az ember még a halálában sem tudott önzetlen lenni. Nem tudott egyedül meghalni azért, amit egyedül követett el. A maga vajudásait megérdemelte, mint ahogy megérdemelte volna a büntetést is, amit a társadalom kiszabott volna rája megtévelyedéseért. Az az ember azonban végig gyötörte a családját is a maga kálváriáján, pedig azok ártatlanok voltak benne. Sőt többet tett! Elejbük idézte a Nihil, a Semmit. Elhittette velük, hogy azon a határon túl, ahová ő készült, számukra sincs többé semmi, csak a megsemmisülés. Pedig mi történt volna, ha csak ő maga csinálja végig a tragédiát?

Istenem! Mennyi ilyen tragédiát inszzenál az élet! Hányat láttam magam is, teljes közelségből. Láttam olyan embereket hasonló helyzetekben, akiknek bukása országgra szóló szenzáció volt. Egész tömegeknek romlása következett egy pisztolydurranás után. De azok bátran — szinte azt mondhatnám — becsületesen, egyedül mentek és nem rántották magukkal ártatlan családjukat és a megsemmisülésbe. Van itt, ebben a nagy emberáradatban sok olyan csöndes kis sziget, amelyen nagy pusztulásból menekült szegény, rezignált lelkek élnek. És élnek hányattatás nélkül, boldog nyugalomban.

Igenis boldogan! Sőt akár hány esetben tudom, hogy boldogabb ez az elvonultság, mint az a ragyogó, hazug állapot volt, amelyből a tragédiájuk folytán kilöködtek.

Ezekre a csöndes otthonokra gondolok most, amikor a kolozsvári dráma dolgán tusakodom és bevallom, nem tudok megbocsátani annak a néma, hideg embernek, aki gyöngye is volt, önző is, szivtelen is.

Mert ne higgyék, hogy azt a három szerencsétlent a szive kényszerítette a halálba, a sziv csak élni kényszerít. Azoknak megmutatták az élet legszörnyűbb ellentétét, a „Semmit” és beleszedültek.

És az volt a kerítő, akit legjobban szerettek. Az a bűnös ember...

(- vay.)

Napirend. Naptár. Kedd, szeptember 17. — Római kath. Lambert. — Protestáns: Ugor. — Görög-orosz szeptember 4. Babitsas ér. — Zsidó: Thisri 9. — A nap két: reggel 5 óra 34 perczkor, nyugszik: este 6 óra 9 perczkor. — A hold két: d. u. 3 óra 58 perczkor, nyugszik éjjel 12 órakor.

A miniszterek nem fogadnak. — Linck-kiallítás a Nemzeti Szalonban, nyitva 9-12-ig. Belépődíj 1 korona. — Pállya kiállítás a Könyves Kalmán műintézetben (Nagymező-utca 37-39.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Urania Kégy-téri szalon nyitva 9-8-ig. Belépődíj 20 fill. — A nemzetközi munkás jótét kiállítás a városi ligeti nagy iparcsermokban. — A Nemzeti Múzeum repiségára nyitva 9-12-ig. — A Muzéum nyitva 8-6-ig nyitva délelőtt 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 8-6-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 9-6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-12-ig. — A földtani intézet múzeuma megtekinthető 3 korona belépődíjjal. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 9-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-3-ig.

— Személyi hir. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter gróf Andrássy Sándor látogatására tegnap Homonnára érkezett és ma Budapestre utazott.

— A Björnson-affér. A „Münchener Allgemeine Zeitung” a lap élén a következő bécsi jelentést közli Björnsonnak a müncheni békekongresszus elnökségéhez intézett leveléről:

Annak megállapítása mellett, hogy Björnson alaposan beavatott ismerője az ausztriai nemzeti-ségi viszonyoknak, amiről a lengyelekhez az egyetemi zavargások idején intézett levele is tanuskodik, hangsúlyozzuk, hogy Quide elnöknek nem volt joga gróf Apponyit Björnson ellen védelmébe vennie, annál kevésbé, mert Apponyi nagy mértékben oka az Ausztria és Magyarország közt jelenleg uralkodó zavaroknak és rég ideje azon fáradozik, hogy Magyarországon az osztrácellenes gyűlöletet szítsa. Tény végül, hogy Björnson leveléről Apponyi sok honfitársa is elismerte, hogy fején találta a szegyet.

A német lap állásfoglalásán nincs mit csodálkozni, mert erről a részről megszokhattuk, hogy minden alkalmat jónak találjanak arra, hogy bennünket üssenek.

— **Agost Kóburg herceg halála.** Agost kóburgi herceg holttestét kedden délután Karlszbadban beszentelik és este Kóburgba szállítják, ahová szerdán reggel kilenc órakor érkezik. A holttestet ott katonai kísérettel a Szent Ágoston katolikus templomba szállítják és ünnepes gyászszertartással a templom sírboltjában fogják eltemetni. Fülöp herceg és az elhunyt fia kedden utaznak Kóburgba. Agost kóburgi herceg elhunyt az orosz-bolgár ünnepségekbe gyászt vitt. De Ferdinánd fejedelem kifejezett óhajára az ünnepségeket nem fogják megszakítani és nem is történik változtatás. A fejedelemnek ez a figyelme mindenütt igen szimpatikus benyomást kelt. A fejedelem tegnap este kimentette magát az orosz követnél, hogy nem vehet részt a követségen rendezendő estén, és azt az óhaját fejezte ki, hogy az estét tartsák meg és a nagyhercegi család vegyen azon részt. Hogy az est megtartása el ne maradjon. Ferdinánd fejedelem még azt is megtiltotta, hogy a gyászhirot a lapokkal közöljék és a meghívott vendégek a gyászhirot csak a követségen tudták meg. A fejedelemnek ez a figyelme a nagyherceg környezetében láthatólag kedvező benyomást keltett és az orosz tiszteket nagyon meghatotta.

— **Arany-ünnep Nagyszalonján.** A biharmegyei Nagyszalonján, Arany János szülővárosában vasárnap leplezték le a költő szobrát lelkes ünnepély keretében. A leplezési ünnepségen a Magyar Tudományos Akadémiát dr. Heinrich Gusztáv, a Kisfaludy-Társaságot Beöthy Zsolt, a Magyar Nemzeti Múzeumot Szalay Imre igazgató képviselte. Kivülök még többen utaztak le a fővárosból s igen sokan Biharmegyéből, Nagyváradról, Debreczen városából, a vármegyék, városok és irodalmi körök képviselőiben. Az ünnepi beszédet a nagyszalonai Arany Emlék-Egyesület védnöke, Szalay Imre, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója tartotta s többen között a következőket mondotta:

Az Arany János tisztelőiből szülővárosában egyesülte alakult lelkes kis csoport elhatározta, hogy méltó emléket állít neki itt, ahol ő gyermekéveiben a természet csodás szépségén elmerengve leste el annak titkait, itt, ahol a föld népének tösgyökeres nyelvét, gondolkodását magáévá tette, s hazai történelmünkben buvárkodva, költői lelke melegével írta meg első irodalmi remekait. Előbb mint Ilosvai verses krónikájából, előbb ismerte ő e város mondáiból a Toldi Miklós nevét, akiről főművét írta. Összeolvad Arany János költői tevékenységében Nagyszalonai történelmi múltja és jelene. Ennek középpontjába helyeztük ma a csonkatornyot, amelyet Petőfi és Arany is megénekeltek s amelyet szalonai hajduk a török elleni védelemre emeltek. Ma ime megújodva áll előttünk s ma már bizonyos, hogy a nemzet és a város nem hagyják többé összeroskadni, midőn pedig Arany képmását is ide helyeztük, tettük ezt azért, hogy hirdesse ez a torony időtlen időnkig: ebben a városban született a Toldi-trilogia halhatatlan költője. A leplezés után az Arany Emlék-Egyesület díszközgyűlést tartott, majd ünnepi lakoma következett, melyen számos felköszöntőt mondtak.

— **Enciklika a modernség ellen.** A modernizmusról szóló enciklika, amelyet az Ossevatore Romano ma este fog közölni, konstatálja, hogy a modernizmus az egyházra nézve immár igen komoly veszedelemmé vált, amelylyel szembeállani a pápának legfőbb kötelessége. Az enciklika tömör, de kimerítő alakban fejtegeti a modernizmus különböző irányait. Mindebből az a végkövetkeztetés vonható le, hogy a modernizmus szintézise minden heréziának és hogy logice az atheizmushoz kell vezetnie. A pápa megemlékezik ezután azokról az intézkedésekről, amelyeket XIII. Leo pápa tett, hogy az ily eltévelyedéseket leküzdje és e munka folytatásaképpen rendeleteket ad ki. A római-katolikus lapok az enciklikáról szólva kiemelik, hogy az enciklika formulázza a modernizmust. X. Pius pápa kiegészíti és keresztülviszi XIII. Leo restauráló munkáját, amelynek az enciklika megadja azt a programot, amely a jövőben az egyházfők működésének alapja lesz.

— **Sztrájk.** A debreczeni szabómunkások ma béremelés kérésével járultak a munkaadókhoz. A munkások továbbá kevesebb munkaidőt követelnek. Elhatározták, hogy ha a munkaadók szombati kéréseiket nem teljesítik, sztrájkba lépnek.

— **Szerencsétlenség egy hajón.** Az Adria hajó-társaság Zrinyi nevű gőzösen halálos szerencsétlenség történt. Gotthardi József felügyelő, aki a társaságot már megalakulása óta szolgálja, megcsuszott a fedélzeten és lezuhant a III. számú iárba. Azonnal szörnyet halt.

— **Czimadományozás.** A király, mint a hivatalos lap jelenti, Jablonowski Józsefnek, a rovar-tani állomás igazgatójának, a mezőgazdaság terén kifejtett buzgó és eredményes működése elismerésül a királyi tanácsosi címet adományozta.

— **A czár yachtja.** A czári család a „Standard“ katasztrófája óta az „Alexandra“ nevű hajón van. Hogy érzik magukat? — arról semmi különös hír. Ha jönne is, — ezek a hírek azt mondanák, hogy a czár és a czári család nyugodt. Pedig aligha! Az az ideges ember, aki mindenütt ólálkodó veszélyt, settenkedő összeesküvést, élete ellen áskálódó merényletet lát, — az nyugodt lehet? A vizen biztosan érezte magát; hajóját megbízható ember, Blonequis hajókalauz vezette, egy öreg hajós, aki már gyermekkorában is kalauzolta őt — és mégis szerencsétlenség éri. Mindenki azt erősíti, hogy a merénylet ki van zárva, a czár el is hiszi; de azért valahányszor vizekre fog szállni, nem gondolja-e: itt is érhet veszedelem! Ami tegnap vak véletlen volt, nem lehet-e az ma kiszámított cselszövés, merénylet? A tenger volt eddig, ahol biztonságban volt; most már, ha a tengerre megy, akkor se verheti el magától a nyomasztó gondolatokat... A szerencsétlenül járt yacht nagy apparátust rendeltek ki, hogy a roncsát mielőbb kiszabadítsák és a yachtot, ha ugyan még lehet használni, kijavítsák. Ez azonban legalább is nagyon kemény munka lesz. A yachtot hat nagyobb léktől eltekintve, számos apróbb lék tárog. Eddig minden erőfeszítés kárbavesztett. A yachtot valószínűleg lánczok segítségével fogják kiemelni, de ehhez előbb el kell távolítani a yacht egész értékes berendezését és a kiemeléskor a módja legalább is háromnegyed esztendő fog igénybe venni, a hangói vizek, ahol a katasztrófa történt, legveszedelmesebbek közé tartoznak, amelyeken egy olyan mélyjárati hajó, mint amilyen a czár yachtja volt, sorsát el nem kerülhetné. A tengerészeti miniszteriumban nagy izgatottsággal beszélnek arról, hogy csak egy hajszálon múlt, hogy kázánrobbanás nem történt a czár hajóján, aminek a czári családra nézve nagyon végzetes következményei lehettek volna. A katasztrófáért első sorban a hajó parancsnokát Nimoff kapitányt teszik felelőssé.

— **Montignoso s a szász udvar.** A szász udvar nagyon is nyugtalan a hírek miatt, amelyek Montignoso grófnő házassági híreről szárnyra keltek. Akárhogyan megczáfolta és rosszakaratu koholmányának mondotta is félhivatalos módon a hírt, de azért nem titkolják ott, hogy a dolog magát a szász királyt is nyugtalanítja. A „Lokalanzeiger“ megbízható értesülés alapján jelenti, hogy Fugger grófnőt, a volt trónörökösne barátnőjét és bizalmasát Londonba küldték, hogy ott személyes befolyása révén igyekezék Montignoso grófnét megnyugtani. A szász udvar részéről mindent el akarnak követni, hogy a grófnőt megnyugtassák és a közvélemény figyelmét róla eltereljék, mert minden botrány kétszeresen kellemetlenül érinti a szász udvart épp most, amikor a király, bárha ezt már többszörösen le is lezáfolták, azzal a tervvel foglalkozik, hogy új házasságot köt. Montignoso grófnőnek az esetre, ha nyugodtan viselkedik és életmódjával kerül minden olyan dolgot, melylyel a szász udvart bosszanthatja, *appanásának tekintélyes felemelését* is megígérték.

— **A Standard balesete.** Azon a vidéken, ahol a Standard balesete történt, a finn hajóstársaságok már régen megtiltották hajóiknak a közlekedést. Be van bizonyítva, hogy a Standardon majdnem kázánrobbanás történt és akkor a czári család menthetetlenül odaveszett volna. Blomzuiss rékalauz jó eleve figyelmeztette a Standard parancsnokát a veszedelemre és meg is tagadta a yacht vezetését. Állítólag maga a czár kívánta, hogy a Standard arra a zátonyos vidékre menjen. A Standard kiemeléseinek költségére 2 millió rubelt irányoztak elő.

— **A Washington-szobor megkoszorúzása.** Ma van egy esztendeje annak, hogy az amerikai magyarok által Bezeredy Gyula jeles szobrászművészünkkel készített Washington-szobrot a Városligetben nagy ünnepség keretében leplezték le. Az évforduló alkalmából amerikai testvéreink koszorút küldöttek a szoborra, amelyet megbízásukból Diósy Tamás tett a talpazatra. A hatalmas babékoszoru nemzeti színű selyemszalagán a felírás a következő: „Washington György emlékének. — Az amerikai magyarok 1907 szeptember 16.“

— **A bécsi himlő.** Tegnap két újabb himlőmegbetegedést állapítottak meg Bécsben, a tizedik és tizenkettedik kerületben.

— **Nagy vasuti katasztrófa.** Nulla dies sine linea. Nem mulik el nap, hogy kisebb-nagyobb vasuti szerencsétlenségekről ne hozna hírt a táviró. Van olyan nap, amikor három, négy baleset és katasztrófa történik. Ugyilátszik, a forgalom növekedésével ez a szomorú járuléka a közlekedésnek szintén növekedni fog. A legújabb nagy katasztrófa híre Bosztonból érkezik. Történt pedig New-Hampshierben, Queek és Boszton között. Egy kirándulókkal zsufolásig telt expreszvonat összekötött egy tehervonattal. A két vonat egy kanyarulatnál ütközött egymásba s mindkét vonat lokomotívja lezuhant a töltésről. Az expreszvonat, amelyben négy kocsi volt, negyven mérföld sebességgel rohant le egy lejtőn. Az összeütközés következtében az összes utasok kiüldultak ágyukból. Az első kocsi, amelyben kilencven utas ült, belement a podgyázkocsi. A nehéz kocsi több utasnak *letépte a fejét*, másoknak összenyomta a mellkasát. Két órai munka után sikerült tizenöt utast kimenteni, akik borzasztó sérüléseket szenvedtek, de még éltek. Eddig huszonöt holttestet szedtek ki a romok közül. Az első kocsiából mindössze három utast tudtak kimenteni.

— **A pécsi Zsolnay-szobor leplezése.** Zsolnay Vilmosnak, a magyar agyagműipar világhírű mesterének szobrát, a végleges megállapodások szerint október hó 13-án, vasárnap, fogják leplezni. A szobor már teljesen elkészült. A leplezési ünnepély részleteit most állapítja meg a szoborbizottság.

— **A karlszbadai nemzetközi sakkverseny** mai utolsóelőtti fordulóján, mint kiküldött tudósítónk táviratozza a Maróczy és Dus-Chotimirsky közötti szabálytalan megnyitása játszma az 58. lépésben eldöntetlen eredménnyel végződött. Cohn vezércselben győzött Vidmar ellen 28 lépésben. Csigorin vezérgyalog megnyitása partit vesztett Niemzowits ellen 57 húzásban. Schlechter vezércselben megverte Janowskit 86 lépésben. Tartakower szabálytalan megnyitása játszmában győzedelmeskedett Marshall fölött 48 lépésben. Duras négyes huszár játszmat vesztett Leonhardt ellen 58 lépésben. Spielmann skót cselben nyert Mieses ellen 28 lépésben. Salwe a 46. lépésben adta föl az olasz játszmat csel Teichmann ellen. A Berger-Johner vezércsel játszma remis lett 32 lépés után. Rubinstein vezércselben Dr. Ollandal szemben egységhez jutott 37 lépésben. Rubinstein — Csigorin és Duras — Spielmann függőjátszmái előbbieki diadalával végződtek. Wolf szabadnapos volt.

A verseny állása a XX. forduló után: Rubinstein 14^{1/2}, Maróczy 13^{1/2}, Leonhardt 12^{1/2}, Niemzowits, Schlechter 11^{1/2}, Duras, Vidmar, Salwe, Teichmann 11, Wolf 10, Marshall 9^{1/2}, Tartakower, Chotimirski 9, Janowski, Spielmann 8^{1/2}, Csigorin, Mieses 7^{1/2}, Berger 7, dr. Olland 6^{1/2}, Cohn 5, Johner 4^{1/2}.

A holnapi utolsó fordulóban mérkőznek: Teichmann — Mieses, Spielmann — Salwe, Leonhardt — Mieses, Marshall — Duras, Schlechter — Tartakower, Maróczy — Janowski, Cohn — Chotimirski, Csigorin — Vidmar, dr. Olland — Niemzowits, Wolf — Rubinstein, Johner szabadnapos.

— **Elhunyt alezredes.** Badesco Dániel aradi alezredes, a 33. hadkiegészítő kerület parancsnoka, vasárnap este 8 órakor szívszélhűdésben hirtelen meghalt. Az elhunytat Miskolcra szállítják s ott temetik el a családi sírboltba.

— **Bányakongresszus.** A bányamunkások 18. nemzetközi kongresszusát Salzburgban ma nyitotta meg Edwards, az angol alsóház tagja, a kongresszus elnöke. Megnyitó beszédében utalt azon sikerekre, amelyeket az angolországi bányászszakszervezetek értek el. Beszédét azon óhajással fejezte be, hogy a kongresszus munkáját siker koronázza. Jarolim (Ausztria) utalt az osztrák munkásságnak politikai téren elért sikereire és az osztrák bányászok szervezési munkájának sikereire. Ausztriában a szervezeteknek annak idején 10.000 tagja volt, ma 33.000 munkás tagja e szervezeteknek, amelyeknek többek közt a kilenczórás munkaidő megállapítása is köszönhető. A jövő ülésen Jarolim fog elnökölni, alelnök Unions (Angolország) és Cavrot (Belgium) lesz. Az ülés erre véget ért. A kongresszus tagjai szerdán megtekinthetik a halléini sóbányát.

— **Czápatagás.** A portoréi halászkok ma reggel egy öt méter hosszú czápat fogtak, amelyet délután egy bárkán behoztak Fiuméba.

Emléktáblaleleplezés Törökbálinton. Volf Györgynek, a nagy magyar nyelvudósának az emléktábláját leplezték le tegnap Törökbálinton, nagyszabású ünnepség keretében. Volf György az eredetileg német lakosságú község szülöttje volt és igen sokat tett a község megmagyarosítása érdekében. A vendégeket, akiknek sorában megjelent az ünnepelt családja részéről Volf Györgyné, Demeczkyné Volf Irma, a nagy tudós leánya, Demeczkyné Mihály udvari tanácsos, a veje, a kultuszminisztérium képviselőjében Gopcsa László osztálytanácsos, továbbá Bartal Antal nyugalmazott igazgató, Volf György elődje a gyakorló gimnázium élén, Goldziher Ignác, Simonyi Zsigmond, Csengeri János, Szinnyei József egyetemi tanárok, Chewen Flóris, főigazgató, Bartonick Géza, Müller József, Négyesy László, Waldapfel János, Theisz Gyula tanárok stb., a község előjárósága és Weichert Miklós plébános fogadták. Az ünnep misével kezdődött, melyet Giesswein Sándor kanonok, országgyűlési képviselő mondott. A leleplezés előtt Weichert Miklós üdvözölte az egybegyűlteket, akik közt örömmel látta a magyar tudomány országos nevű nagyjait és a község egyszerű népét. Az emlékbeszédet Négyesy László mondta Volf Györgyről, nagy és plasztikus vonásokban jellemezve a tudóst, a tanárt és az embert. Csengeri János nagyhatású ódáját szavalta el; az Akadémia koszorúját Szinnyei József, a gyakorló gimnáziumét Badics Ferencz, Törökbálint községét Griebler Mihály községi bíró tette le a házra egyszerű és megható beszéddel, amelyben fogadalmat tett arra, hogy a német falu népe követni fogja Volf példáját. Végül Waldapfel János német beszédben buzdította Törökbálint lakosságát a Volf György tüzes magyarságára. Az ünnep után áldomás volt, amelyen a törökbálinti iskola legjobb magyar növendékének jutalmazására alapot gyűjtöttek össze.

Az Országos Tisztviselő Szövetség közgyűlése. A tisztviselők egyetemes képviselője, az Országos Tisztviselő Szövetség vasárnap délelőtt 11 órakor az új városháza közgyűlési termében rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a jelenleg érvényben levő alapszabályok módosítottak. A szövetség ügyvezető elnöke, báró Bánffy Dezső részletesen indokolta, hogy mi vezette az elnökséget arra, hogy az alapszabályok megváltoztatását javaslatba hozza. A jelenlegi helyzet szerint ugyanis a Szövetség etikai sulya egyedül a központon nyugszik, míg a helyi szervezetek inkább lokális jelentőséggel bírnak. Ez az állapot — ugymond — nem ad a Szövetségnek oly erőt, mintha a helyi szervezetek nagyobb autonómiával bírván, önállóan cselekedhetnének. Az ily értelemben átdolgozott alapszabályt Szász János titkár olvasta fel, felhívta a közgyűlés figyelmét arra, hogy az új alapszabályok értelmében minden vármegye és vármegyei székhely nem képező város területén önálló tisztikarral bíró, autonóm működő helyi szervezet lesz alkotandó. Mándy Lajos miniszteri tanácsos, Nemes Bertalan országgyűlési képviselő s többek hozzászólása után a közgyűlés az alapszabályokat elfogadta. Az alapszabályok módosítása folytán szükségessé vált választások ejtettek meg ezután. Ügyvezető elnökké báró Bánffy Dezső választatott meg, társelnökök lettek: Asbóth Emil vezérigazgató, Csöke Ferencz miniszteri tanácsos, dr. báró Barkóczy Sándor min. tanácsos, Falussy Árpád főispán, Halász Sándor min. tanácsos, Luby Géza orsz. képviselő, Mándy Lajos a magyar pénzügyek országos szövetkezet elnöke, Teglassy István miniszteri tanácsos. Alelnökké: Baross Géza postatakarékpénztári igazgató, Bulla György alispán, Britz János a Ganz-gyár igazgatója, dr. Simonyi Móricz magyar folyam- és tengerhajózási társaság igazgatója, Huszay Aladár alispán, Hívós Iván villamos vasúti igazgató, dr. Pekár Ferencz főkapitány helyettes, Wallon Dezső dr. miniszteri osztálytanácsos. Főtítkárrá: dr. Dános Árpád miniszteri fogalmazó. Ügyvezető titkárrá: Szász János. Titkárokká: Dr. Hódy Lajos és dr. Komjáthy Pál miniszteri titkárok, Kende Tódor Ganz-gyári főmérnök, Kossáts István rendőrségi fogalmazó, dr. Róz Jenő a kereskedelmi bank tisztviselője. Ezenkívül megválasztották a tisztikar többi tagjai és 200 tagu központi választmány.

Felhívja a Szövetség a tisztviselők figyelmét arra a két mozgalomra, amelyek mindegyike már a befejeződés előtt áll, nevezetesen a tisztviselői hitelviszonyok szanálására hivatott tisztviselői tákarékpénztára igen rövidesen megkezdí működését. A lakásdrágaság megszüntetése érdekében indított akció szintén sikerrel járt, amennyiben már 4 tisztviselői ház létesült a szövetség erkölcsi támogatása mellett. Ujabbban a VI. Aréna-ut 64. szám alatti nagy területen tervez a szövetség egy tisztviselői házat, melynek tervét nem tagoknak is szívesen rendelkezésére bocsátja. E tisztviselői házak ügyében különben kedden este 7 órakor a szövetség hivatalos helyiségében, IX. Lónyai-utca 11. szám alatt értekezlet lesz, melyre az érdeklődő tisztviselőket ezuton is meghívja a szövetség.

Katonatisztek fizetésemelése. A katonatisztek fizetésemelésére vonatkozólag a „N. Fr. Pr.” a követelésekről értesült: A fizetésemelés tervezete szerint a hadnagyok kezdőfizetése annyi lenne, mint most. Az emelkedés három évenként történik. A főhadnagyok kezdőfizetése nagyobb lesz, mint eddig volt. A századosok kezdőfizetése pedig megfelel a mostani elsőosztályú százados fizetésének. A századosok két osztályba sorozása elmarad és az őrnagy kezdőfizetése szintén emelkedik. A magasabb rangfokozatokban két fizetési osztály van. A fizetésjavítások 84 százalékát a századosi és alantaszabb rangban levő tiszték fizetésének emelésére, 8 százalékát az őrnagyok fizetésének emelésére és a többi az alezredestől felfelé rangban levő tiszték fizetésemelésére fordítják.

Házasság. Fényes esküvő folyt le vasárnap délután az Egyetem-templomban. Bezerédi Bezerédj Viktor belügyi államtitkár és neje, született békási Békássy Izabella leányát, Margitot vezette oltár elé bezerédi Bezerédj Andor cs. és kir. tart. huszárfőhadnagy, földbirtokos, néhai bezerédi Bezerédj István özvegyének, született Kovács Liviának fia. A menyasszony részéről násznagyok voltak: id. Kolossváry Miklós és Békássy Elemér cs. és kir. kamarás, a vőlegény részéről: gróf Bissingen Nándor cs. és kir. kamarás, huszárezredes és báró Vetsera Ferencz. Nyoszolyó-leányok: Szitányi Mariska, Stelina Beila és Morlin Alice voltak, vőfélyek pedig Békássy Ernő cs. és kir. kamarás, huszárszázados, Steiger Gyula lovag huszárfőhadnagy és Kövess Miklós. Az esketést gróf Széchenyi Miklós győri püspök végezte a virágokkal díszített egyetemi templomban. Esketés alatt a m. kir. opera énekkara énekelte Noseda Károly karigazgató vezetésével. Esküvő után az Országos kaszinóban nászalkoma volt.

Előkelő násznép gyűlt egybe szombat délután a belvárosi templomban, a hol Hölle Teofil, az általánosan ismert Hölle I. Marton, első magyar pezsgőbörgyár rokonszenves és általános tiszteletnek örvendő beltagja tartotta esküvőjét Palm Iluskával, Palm Miksa cs. és kir. ezredes hadbíró nagyműveltségű, bájos leányával. Az előkelő esküvőn megjelent Budapest polgári és katonai társadalmának színe java s a lakodalmi menet hosszú kocsisora a délutáni órákban méltó fölűnést keltett.

Országlvi Papp János eljegyzte szépsiszentgyörgyi Daczó Margitot. Kövesdy Lajos az Első Magyar Papiripar r.-t. tisztviselője eljegyezte Wittmann Szerénát, Wittmann Frigyesnek, a Wittmann és Bauer-cég beltagjának leányát. Dr. Bródy Ernő országgyűlési képviselő vasárnap délelőtt tizenkettő órakor kötött házasságot a VI. kerületi anyakönyvvezető előtt Huschfeld Erzs. kisasszonnyal. Linzer Imre szeszgyáros nevelt leányával. Az esküvőn, amelyen nagy és előkelő közönség vett részt, tanuként Vázsonyi Vilmos országgyűlési képviselő és illenczfalvi Linzer György szeszgyáros szerepeltek.

Lissák Tivadar m. kir. áll. vasúti mérnök, tart. hadnagy Ujvidékről eljegyezte Stádel Jolánt, Stádel János gépgyáros, földbirtokos, gőzmalomtulajdonos leányát Zala-Tárnokon. Fodor Zsigmond budapesti keményítógyáros, Plan és Fried cég beltagja, eljegyezte Linksz Renée-t, dr. Linksz Armin leányát. Erdély Ottó újkécskai községi jegyző eljegyezte Kasticher Olgát, Kasticher Armin vendégios leányát, Új-Kécskén.

Serbán Miklós országgyűlési képviselő ma tartotta esküvőjét Nagyszébenben Dán volt fogarasi esperes özvegyével.

Tolvaj a tébolydában. Csepreghy János és Fekete József rendőrök az éjszaka a lipótmezei tébolyda körül portyázva észrevették, hogy a kerítésen belül valaki kifelé dobál egy csomó ruhamentől, majd amikor a rendőrök odaértek, minden elcsendesült. Nyomban átkutatták a környéket s a mezőőr segítségével sikerült a kukoriczásban egy rongyos alakot elfogni. Kiderült, hogy a tolvaj az éjszaka betört a tébolydába. Az egyik kerítésajtót tolvajkulcsal felnyitotta, feltörte a folyosón levő szekrényeket, amelyekből kilopta az ápolónők ruháit. A tolvaj Mikolca János 21 éves kocsis, aki néhány hónapig mint elmebeteg volt a tébolydában s onnan július 12-én kiszabadult. A rendőrség letartóztatta.

Vigyázz a fegyverre. Steiner Mihály bikácsi legény töltött fegyverrel katonai fegyverfogásokra tanította Málér Mihályt. Eközben fegyvert ragadva mondá: Vigyázz! Most meghalsz. A fegyvert elsütötte. Málér szörnyet halt. A rendőrség megindította a vizsgálatot Steiner ellen.

Kossuth Lajos-emléktábla. A kolozsvári országos történelmi ereklye-muzeum emléktáblával jelöli meg azt a turini házat, amelyben Kossuth Lajos, mint száműzött élte le éveit. Ez iránt gróf Eszterházy Miguel 48-as huszárszázados, az ereklye-muzeumnak tiszteletbeli elnöke, Torino város podestájának a bejelentést már megtette és az engedélyt kikérte. Az emléktábla felállításának költségeihez minden honfi és honleány szívesen fog járulni. Ezért a muzeum a következő kérrsel fordul a nemzethez:

Kérés a nemzethez!
Azt a házat, amelyben Kossuth apánk Torinóban, száműzve hazájától, remete életét leélté, ahol „Irataim“-at nemzetünk és a világtörténelem számára megírta, ahonnan elküldte nekünk levelét, melyben hazarészünket „Magyarország jobbkeze“-nek nevezte, ahová ezrével zarándokolt a magyar és ahonnan szivettéppő fájdalom között hoztuk haza a szent hamvakat, ezt a házat emléktáblával óhajtjuk megjelölni. „Magyarország jobb keze“ a legkeményebb köből, kalotaszegi fekete gránitból készítetteti e táblát.

A nemzet fiait, leányait arra kérjük, hogy filéireit e tábla költségeihez akár közvetlenül, akár e lapok útján az „Országos Történelmi Ereklye Muzeum“ pénztárosa Bagaméry Zsombor Kolozsvárt cím alatt, lehetőleg október 16-ikáig beküldeni sziveskedjenek. A tábla leleplezésekor egy Emlékkönyvet adunk ki és ebben minden adományt nyilvánosan nyugtázni fogunk.

„Princz Royal Aarhus.“ Mulatságos tévedésről ad hírt egy koppenhágai újság. Az aarhusi (jütland) táviróhivatalba a napokban sürgöny érkezett Párisból a következő czimre: *Princz Royal Aarhus.* A kézbesítő a városban levő Royal szállodába vitte a táviratot, ahol egy *Princz* nevű ur lakott. Princz ur felbontotta a táviratot, de nem értette meg annak szövegét, amely így szólt:

— Az eljegyzés okvetlenül meglesz, üdvözöl György.

Mivel Princz nem emlékezett rá, hogy volna György nevű barátja, rokona vagy ösmerőse, aki Párisban eljegyezte magát, visszaküldte a telegramot a postahivatalba, ahol körültekintő vizsgálat után rájöttek, hogy az az Aarhus mellett levő, Marselisborg várában lakó *dán trónörökösnek szól.* Ez a czim helyes is volt, mert György görög herczeg, Kréta volt kormányzója értesítette unokaöccsét *Bonaparte Mária* herczegnővel való eljegyzéséről, amely azóta már nyilvánosságra is került. Így Princz elsőnek tudta meg, hogy a görög királyfi eljegyezte Blanknak, a montekarlói játékbank igazgatójának az unokáját. A dán trónörökös nagyon mulattatta ez a tévedés.

Napidíjasok ezivakadása. Az állami napidíjasok országos szövetsége zajos közgyűlést tartott vasárnap délután. A közgyűlést Adorján Antal nyitotta meg. A jegyzőkönyv vezetésére Keresztury Bélát kérte fel. Farkas István jelentette, hogy 420 szavazatképes tag képviseltette magát. A titkári jelentés került volna ekkor sorra, de mivel az előbbeni titkár a közreműködést megtagadta, a közgyűlés kimondta, hogy a jelentés fölolvására nem reflektál. Vincze Boldizsár pénztárost szólította föl ezután az elnök, hogy adja elő pénztári jelentését. Minthogy Vincze ennek nem tett eleget, indítványozta, hogy a közgyűlés fejezze ki megbotránkozását és fölhatalmazást kért, hogy a rendőrségnél a bünvádi eljárás megindítása végett a lépéseket megtehesse. A közgyűlés ebben az értelemben határozott. Az alapszabályok néhány szakaszának módosítása után Márton Bódog elfoglalta a korelnöki széket és az új tisztikar megválasztása következett. A szavazás megkezdése előtt a szociális érzelmi tagok kivonultak a teremből. A választás után Adorján Antal alelnök a megválasztott tisztikar nevében köszönetet mondott a bizalomért. Előadta, hogy az előbbeni titkár elnöki ellenjegyzés nélkül, tehát alapszabályellenesen e hónap 12-ére választmányi ülést hívott össze, amelyen néhány tagot jogtalan módon kizártak a szövetségből. Ennek a választmányi ülésnek összes ténykedéseit érvénytelennek jelenti ki.

A sósav. Négy esztendei együttlét után Balogh Bálint kőműveslegény ráunt *Koberik Czecciliára* és pár nappal ezelőtt el is hagyta. A lány tegnap megleszte a hűtlen legényt a Tisza Kálmán-tér 28. számú háza előtt és sósavval arcul akarta önteni. Balogh észrevette a leány szándékát s mielőtt kárt tehetett volna benne, kiütötte a sósavas üveget a kezéből. Az üveg tartalma az éppen arra haladó Kovács József iparos feleségére ömlött. A súlyosan megsebesült asszonyt a mentők a lakására vitték.

— **A szerb trónörökös jellemzése.** A közelmúlt napokban ünnepelte a szerb trónörökös születésének huszadik évfordulóját s ezzel együtt — mint akkor megirtuk — nagykorúsították is. Abból az alkalmából egy szerb újság érdekes, jellemző vonásokat közöl róla. Kitér arra, hogy az utóbbi időben a szerb trónörökös mindenféle téves híreket közölt a világsajtó. Sokan — ugymond — úgy írnak róla, mintha részeges, kéjencz és tébolyodott volna, mások meg nagy képességeit, vonzó nyíltságát és sokszor ki-kipezsdülő temperamentumát dicsérik. Valószínű, hogy ezek is tuloznak, am azok is. Az igazságot kell keresni. Mindenekelőtt figyelembe kell venni, milyen viszonyok között került Belgrádba a trónörökös. Még nem volt tizenhat esztendő, mikor apját Genfből, ahol addig meglehetősen visszavonultságban élt, Szerbia sorsának irányítására Belgrádba hívták. György herceget édesanyja Zorka, montenegrói hercegnő halála után Pétervárra vitték, ahol őt a csár kifejezett óhajára a császár kadet-ezredébe sorozták be szolgálatlételre. — Mikor Szerbiába jött, jobban beszélt oroszul, mint szerbül, nem talált ott se barátot, se bizalmat és magára hagyatva figyelte meg az országos ügyek gyors változásait. A csári ezred kemény és szigorú fegyelmetartása alól fölszabadulván, átmenet nélkül egy királyi udvartartás homlokvonalaiba került. Hogy ilyen körülmények között többször kirugott a hámból és könnyelműségeket követett el, amelyeket jobb lett volna el nem követnie, azt letagadni nem lehet. Élénk temperamentumának eme kiütései azonban nem okoztak feltűnést, azok miatt senki meg nem botránkozott, hanem inkább rokonszenvenvel kísérték mindenütt vidám dolgait és a szerbek különösen arra büszkék, hogy a trónörökös, aki szenvedélyes és ügyes sportember, természetes könnyedséggel űzi a sportkedvelők vidám életét. A róla terjesztett asszonyhistóriák nagyrészen a legendák közé sorozhatók. Adósságokat csinált, de nem milliós adósságokat, amint az ellenségei mondják. Adósságai sohasem haladták túl a százazár frankot. Heves jelenet játszódtott le a királyi palotában, mikor a budapesti lapok tavaly azt írták, hogy a trónörökös megőrült és hogy elmegyógyintézetbe viszik. A trónörökös nagy izgalomban Pasicz miniszterelnök palotájába rohant és szigorú hangon a megalázó hírek megczáfolását követelte, amelyek onnan származtak, hogy két hadsegédet, akikkel összekülömbözött, szolgálatából elbocsátott. Ingerült fellépése miatt nyomban bocsánatot kért a miniszterelnöktől és hozzátette, hogy könnyelmű életének végét vet.

— Szavamat adom önnek — fogadkozott — hogy igaz férfi igyekszem lenni ezután.

A trónörökös azóta tényleg megváltozott. Fiatalkori könnyelműségei egyébként még nem igen ártottak egy trónörökösnek se.

— **Szökés csendőri fedezettel.** A minap Kuttner Lajos bankár följelentette Königsberger Lajos mérnököt, hogy tőle vasutépítés ürügye alatt kicsalt huszonkilencz ezer koronát. A rendőrség köröző levelet adott ki ellene és a család mérnököt a gömörmezei Vecseklőn az ajnászkői csendőrség el is fogta. Egy csendőr tegnap Budapestre hozta és egyelőre a Nap-utca 14. számú házában levő lakására vitte s ott őrizte. Ma reggel, mielőtt a vizsgálóbíróhoz mentek, Königsberger kikéredzkedett. A csendőr a félreeső hely előtt várta. A várakozás azonban hiábavaló volt, mert Königsberger a félreeső helynek a világító udvarra nyíló ablakán át megszökött. A szökevénynt nyomozzák.

— **Nem engedélyezett népgyűlések.** Hodzsa Milán folyó hó 22-ére nagy népgyűlést hirdetett Zsolnára. A függetlenségi pártnak is véletlenül erre a napra tűzték ki a Zsolnán tartandó népgyűlést és ennek megtartását a városi előljárásságlól kérték és megkapták a föteret. Minthogy pedig Zsolnán népgyűlések megtartására két alkalmas tér nincsen és a főszozlabíró az esetleges rendezavarások megállítására elegendő karhatalommal nem rendelkezik, a népgyűléseknek egy napon való megtartását nem engedélyezte.

— **Tostvérgyilkos fiu.** Nyirmegyésen Szondy Gábor földműves György nevű tizenegy éves fia dinyevés közben úgy szurta szíven tizetkétéves leánytestvérét, hogy a gyermek nyomban szörnyet halt. A gondatlan szülők ellen, akik magukra hagyták a gyermekeket, megindították az eljárást

— **Kereskedelmi alkalmazottak gyűlése** A Kereskedelmi Alkalmazottak Szakegyesülete vasárnap délután negyedfél órára gyűlésre hívta össze a kereskedelmi alkalmazottakat, hogy állást foglaljanak a teljes vasárnapi munkaszünet érdekében. A gyűlésen, amelyen Peiffer Sándor elnököt, mintegy 2000 kereskedelmi alkalmazott vett részt. Deák Miksa előadó javaslatára a következő határozati javaslatot fogadták el:

A budapesti kereskedelmi alkalmazottak 1907. szeptember hónap 15-én a Liget-kávéházban megtartott nyilvános nagygyűlése tiltakozik a kereskedelmi kormányzat az ellen a szokása ellen, hogy vásárkor, valamint a karácsonyi és husvétli ünnepeket megelőző napokon a fővárosban és a vidéken is felfüggeszti a vasárnapi munkaszünetet. Illuzóriusnak tartja a gyűlés a vasárnapi munkaszünetről szóló rendeletet, mert a fűszer- és élelmiszer-üzletekre, a vidéki üzletekre csak részben, a pálinkamérésekre pedig egyáltalában nem terjed ki a vasárnapi munkaszünetről szóló rendelet. Kimondja a gyűlés, hogy minden módon azon lesz, hogy Magyarország kereskedelmi alkalmazottai részére a teljes, kivételt nem ismerő, harminczhat órás vasárnapi munkaszünetet mielőbb biztosítva legyen. E végből felszólítja Magyarországon kereskedelmi alkalmazottait, hogy az osztályharc alapján való szervezkedést ebben az irányban lankadatlanul folytassák, mert úgy az államhatalomra, mint az egyes városokban levő főnökök összességére csak úgy lehet nyomást gyakorolni, ha az alkalmazottak összessége szervezve lesz. Követeli a gyűlés a kereskedelmi kormánytól, hogy a teljes harminczhat órás vasárnapi munkaszünetet sürgősen léptesse életbe. Egyben megbizta a magyarországi kereskedelmi alkalmazottak szakegyesületét, hogy egyrészt terjeszzen memorandumot a kereskedelmi minisztériumhoz a teljes vasárnapi munkaszünetnek mielőbb való törvénybe iktatása végett, másrészt törekedjék érélyes agitációval arra, hogy az alkalmazottak e régi jogos követelése mielőbb megvalósuljon.

— **A Czája-ügy.** A Beketow-czirkuszbán a mai birközások sorrendjében Czája Jánosnak Pohl Abszál kellett volna mérkőznie. Daczára azonban annak, hogy Abs 1000 márkát tett le a zsűri kezéhez Czája részére, ha 20 percen belül le nem teszi, Czája János nem mert kiállani. De egyébként is bonyolódik a Czája-ügy. Cziganyevic ugyanis a zsűrihez Pétervárról ma a következő sürgőnyt küldötte:

Szerdán este érkezem. Kötelezem magamat, hogy mind a három Czáját egy este két vállra fektetem. Kérem felhívásomat kihirdetni, nehogy a Czáják megszökjenek.

Egyébként a díjbirkózások 17-ik napján a közönség ugyancsak zsufolásig megtöltötte a czirkusz nézőterét és nagy érdeklődéssel figyelte az igen érdekes birközásokat. A mai nap folyamán a birközások eredménye a következő: Mourzuk tuniszi néger legyőzte Cyclop angol 12 perc 55 másodperc alatt. Cyclop azonnal revansot kért Mourzuktól. Hassanow tatár győzött Kornatzki lengyel ellen 4 perc 17 másodperc alatt, John Pohl Abs német és Tristenski lengyel küzdélmé eldöntetlen maradt és végül Macdonald skót bajnok győzött Zinner Ferenc magyar ellen 7 perc 19 másodperc alatt. A holnapi nap folyamán birköznek: John Pohl Abs német — Mourzuk tuniszi néger, Hassanow tatár — Kutusow óriás kozák, Kornatzki lengyel — Kahuta indus és végül Aberg orosz világhajnok — Hajdi Hallil török.

— **Boszuálló holtiszolga.** Kubicz István boltiszolga tegnap este négyyszer egymásután belőtt revolverével Greszner Józsefné Köztemető-ut 19. számú lakásának az ablakán. Az egyik golyó az asszony nyakát horzsolta. Kubicz István a rendőrségen azt vallotta, hogy boszut akart állni Greszner Józsefnén, aki folytonosan fegyházzal alaknak és csirkefogónak nevezte. Egyszer tényleg tilt már Váczott, de erről még a saját gyermekei sem tudtak, Gresznerné révén gyermekei is megtudták, hogy csak nemrég szabadult ki a börtönből, mire elhatározta, hogy megöli az asszonyt. Letartóztatták.

— **Egy bécsi újság elkobzása.** Zeit tegnapi számát a rendőrség konfiskálta. Az elkobzott számban egy budapesti levél jelent meg, amely a Budapesti Hírlapnak egy tegnapielől cikkeiből készült s a trónörökösnek a magyarokhoz való viszonyáról szól; e miatt szedték össze a lap összes példányait. A Zeit hirtelenében új kiadást készített, amelyből természetesen kihagyták a kifogásolt közleményt.

— **Tisztviselői házak Budapest belterületein.** Míg a fővárosi tanács bizottságokat küld ki a házbéreknek már tűrhetetlenné vált drágasága tanulmányozására, máskülönbön azonban nem történik semmi, addig az Országos Tisztviselő Szövetség, a tisztviselőknek ez a fiatal életérs szervezete, egymásután alkotja meg a házépítő szövetkezeteket, melyek közül három Budán már meg is kezdte a tisztviselői otthonok építését. Most a pesti oldalon, a városligettel szemben az Aréna-ut 64. szám alatt alakul meg a legközelebbi tisztviselői otthon olyformán, hogy a telken levő gyönyörű park legnagyobb része megmarad s ennek közepén lesz a villaszerű otthon 28 négy- és háromszobás lakással, amelyeket a legnagyobb komforttal rendeznek be. A lakások természetesen az egyes résztvevők tulajdonát képezik és azt bármikor más tisztviselőknél el is adhatják. Egy-egy lakásra átlag 2000 forintot kell készpénzben befizetni, ezenfelül — persze ez is csak az amortizáció ideje alatt — csupán a jelzálogkölcson mérsékelt évi kamata fizetendő. E legújabb otthon alakuló gyűlése hétfőn, 16-án, délután 7-kor lesz az Országos Tisztviselő Szövetség Lónyay-utca 11. szám alatt levő irodájában, amikor egyúttal a lakások is lefoglalhatók lesznek. Azon túl az irodában minden vasárnap d. e. 11-12 közt kapható felvilágosítás ugy eme, mint a többi otthonról, ezenkívül a szervező bizottság az érdeklődők kényelmére minden csütörtök este 8-9 közt a Belvárosi Kávéház I. emeletén is rendez összejövetelt, amelyen nem tagokat is szivesen lát. Természetesen az Országos Tisztviselő Szövetség csakis a tisztviselők érdekében irányítja ezt a mozgalmat és a résztvevőktől semmiféle járulékot nem szed, minthogy a lakásdrágaság — a tisztviselők e nagy terhének — megszüntetéséből jövedelmet huzni nem akar.

— **Szerelmi dráma az utcán.** Véres szerelmi dráma játszódott le ma este kilencz órakor a fővárosban. A Lőportár-utca 3-ik számú háza előtt Lehoczky István napszámos összeveszett kedvesével Lisaukovszky Karolin napszámosnővel, aki féltékenykedési jeleneteket rögtönzött. Lehoczky a vita hevében egyszerre arcul ütötte a leányt, ami fölött az olyan dühbe borult, hogy két rántott és melibe szurta kedvesét. Az életveszedelemesen sebesült legény nagy kinnal bevándorogott a zsidókórházba, ahol rövid szenvedés után behalt sebeibe. A gyilkos leányt letartóztatták és bevitték a főkapitányságra. Kihallgatásánál azt vallotta, hogy erős fölindulásában követte el a tettét. Ölni nem akart, sőt nem is tudta, hogy mit cselekedett. Holnap reggel átkisérik az ügyesség börtönébe.

— **Kövári Armin temetése.** A tragikus véget ért Kövári Armin bankár temetése vasárnap délelőtt volt a Semmelweis-utca 2. szám alatt lévő gyászaházból. A végtisztességen a gyászoló család tagjain kívül nagy és előkelő közönség vett részt. A ravatal előtt dr. Hevesi Simon főrabbi megható gyászbeszédet mondott. A rákoskeresztúri temetőben a koporsót egy zsidó egyházi ének elnéklése után elföldelték.

— **Sztrájkoló szabók.** Davosban negyedik hónapja sztrájkolnak a szabók teljesen eredmény nélkül. Ezen való elkeseredésükben tegnap éjjel a sztrájkolók öt szabónak a házába bombát vetettek, akik sztrájktrókkal dolgoztak. Két ember súlyosan megsbesült. A rendőrség tizenkét sztrájkvezért letartóztatott. A bombamerélyleteket azért követték el a sztrájkolók, hogy elriaszassák a dolgozó szabókat és általánossá tegyék a sztrájkot. Az első bombát Jost szabó házába vetették, de a robbanás nem tett nagy kárt. Mindjárt azután a szomszéd utcában explodált egy bomba és felgyújtotta egy szabó házát. Itt egy munkás súlyosan megsbesült és kórházba vitték. Menzel szabó műhelyét is felrobbantották. Egy alvó munkás halálosan megsbesült. Összesen öt bombarobbanás volt tegnap éjszaka. A rendőrség Thurov író gyanusítja, hogy izgatja a sztrájkolókat. Sok bombát elko-boztak. Davosban igen nagy a rémület.

— **A legkisebb postamester.** Egy Hattie Royd nevű asszony, akinek az Egyesült-Államok Centerville városkájában postahivatala van, husz esztendei működés után most lemondott állásáról. Ez a postamester nő alig három láb magas. Férje, egy derék levélhordó, mikor meg akarja csókolni a feleségét, előbb az asztalra emeli a piczi asszonyt. Legérdekesebb volt azonban az esküvőjük. A pap nem tudta magát visszatartani a nevetéstől. Hogy a házasulandó pár egyenlő magas legyen, egy ládára állította fel a menyasszonyt s úgy eskette meg őket. Hattie Royd egyébként mindenféle ismeretes személyiség az Egyesült-Államokban.

— **Nyolcz holttest a katakombákban.** A lisszaboni rendőrség borzalmas büntény nyomára jött. Rendszeres büntényekről van szó, amelyeket szervezett gonosztevő bandák követtek el. A rendőrség ugyanis az egyik külvárosban, a régi római vízvezeték közelében katakombákat fedezett föl, amelyekben nagy csonthalom mellett *nyolcz holttestet talált.* Ez a lelet magyarázatát adja számos ember eltűnésének, akiket a rendőrség éveken át hasztalanul keresett. A rendőrségnek bizonyítékai vannak, hogy a katakombák egy rablóbanda főhadiszállása voltak, amely a kifosztott áldozatokat idehozta és elrejtette. A rendőrségnek elkeseredett harc után sikerült a gyilkos bandának *több tagját elfogni.* A vizsgálóbíró már kihallgatta őket s alapos az a föltevés, hogy a jelenkor legborzalmasabb bűneseteinek egyikéről van szó.

— **Megszökött automobilkereskedő.** A büntető-förvényszék vizsgálóbírója ma elfogató parancsot adott ki *Schossberger* Arthur automobilkereskedő ellen, akinek a Lipót-körút 16. szám alatt volt üzlete a múlt hónapig, amikor csődbe jutott. *Schossberger* üzleti feleinek fedezeti váltóival követelt el visszaélést. Több olyan vevője volt ugyanis, akik a vételárnak csak egy részét fizették meg készpénzben, míg a hátralevő összegekről fedezeti váltót adtak. A váltókat *Schossberger* rövid lejáratra állította ki s a lejárat előtt mindig megújították, anélkül azonban, hogy a régi váltót a felek visszakapták volna. Most derült csak ki, hogy a kereskedő a lejárt váltókat mind óvatoltatta és értékesítette. Többek között *Varga* Sándor haszonbérlet ezer, *Havassy* Benedek gazdálkodót százhetvenhét és *Herka* János beregszászi földművest tizenhátezerhatszázkilencvennyolc koronával károsította meg ilyenformán. Ezek fel is jelentették *Schossbergert* a rendőrségen, de mielőtt elfoghatták volna, megszökött.

— **A síófoki tragédia.** A síófoki megrendítő tragédia másik áldozatát, *Wilheim* Adolfot ma találták meg holtan. Balatoni halászkok akadtak a holttestre a világosi itató közelében. A rendőrséget értesítették. Megállapították, hogy *Wilheim* tárczájában negyven korona készpénz volt és ékszerei is rajta voltak. Büntetett tehát kizártnak látszik. Ellenben megerősödik az a föltevés, hogy csónakázás közben vagy *Wilheim*, vagy *Wilheimné* kiejtette kezéből az evezőt s mialatt utána kapott, behullott a vízbe. A másik pedig utána ugrott, hogy kimentse. E közben ő is halálát lelta. *Wilheim* Adolf holttestét beszállították a síófoki hullaházba, hozzátartozóit pedig táviratilag értesítették, hogy megtalálták a hullát.

— **Nemzetközies és keresztények.** Vasárnap este a keresztényszociálisták az Angyalföldön gyűlést tartottak. A gyűlésen több nemzetközi szociálista is megjelent, amiből nagy lármát keletkezett. Miután a keresztény-szociálisták tulsúlyban voltak, kiverték a tereméből a nemzetközieseket. Az utcán azonban mintegy öt-hatszáz főből álló tömeg várakozott, amely megrohanta a házat s annak minden ablakát bezúzták! A rendőrség kivonult és néhány atakkal felszabadította a keresztény-szociálisták gyülekező helyét az ostrom alól. *Sulyok* Tamás gyári munkás súlyosan megsebesült.

— **Vérpadra a gyilkossal.** Közöltük már, hogy Párisban *Soleillam* nevű gyilkos kivégeztetését igen nagy tömeg követeli. Arról is adtunk hírt, hogy a köztársaság elnöke kegyelem útján életfogytig tartó fegyházra ítélte a gyilkost. A guillotinért lelkesedő nép a kegyelmi tény miatt annyira elkeseredett, hogy tegnap tüntetést rendezett a guillotin mellett. Abban a városrészben, ahol a gyilkosságtól sujtott *Erbalding* család lakik, az asszonyok felhívást bocsátottak ki, hogy a nép gyülekezze az *Ambroszus*-templom elé és onnan a boulevardra vonulva, követelje az igazságot. Mintegy hatezer főnyi tömegből kétezer tüntető az igazságügyminisztérium elé vonult egyre ezt kiáltva:

— Éljen a nyaktíló! Vérpadra a gyilkossal!

A rendőrség csak nagynehezen oszlatta szét a tüntetőket.

— **Fegyelmi vizsgálat a katonaszabadítók ellen.** A nagyözi községi jegyző és járásorvos ellen, kiket katonaszabadítással vádoltak, fegyelmi vizsgálatot indítottak. Az alispán rendelkezése *Hadfy* Károly járási főszolgabíró tegnap tartotta meg a fegyelmi vizsgálatot, amelynél kiderült, hogy a vádak alaptalanok voltak. A panaszos egyetlen vádpontot sem tudott bizonyítani.

— **Tűzvizsgálat a Wertheimer-mulatóban Szombatról** vasárnapra virradó éjjel, miként megirtuk, a Tisza Kálmán-tér és a Népszínház-utca sarkán levő *Wertheimer*-mulató leégett. Ma, hétfőn délelőtti kilencz órákor megtartották a teljesen elpusztult helyiségben a tűzvizsgálatot. A bizottság, amelynek tagjai *Saly* Károly rendőrtanácsos és *Walsiny* József kerületi mérnök voltak, megállapította, hogy a tűz a mulatónak népszínház-utcai oldalán, az úgynevezett télikertben keletkezett. Fél két órákor éjszaka támadt a veszedelem, amelyet rövid zárlat okozott. Hirtelen kigyuladtak a papírosból készült műpalmák, művirágok és díszítések. Rohamosan terjedtek a lángok, végigfutottak a télikert aranyos papírczirádáin, belekaptak függönyökbe s néhány perc alatt lángborult a télikert és a kávéház is. Lobogó lánggal égett már a hatalmas terem, amikor észrevették a veszedelmet. Szerencsére igen kevesen tartózkodtak a kávéházban s így emberéletben nem esett kár. Sebesülések azonban történtek. Így súlyosan sérült meg *dr. Karossa* Ödön, magyar államvasuti tisztviselő és *Spitzer* Ármán rőfőkereskedő, akit *Molnár* Kálmán rendőr mentett ki a kávéházból. Kevésbé súlyosan sérültek meg: *Baksa* János rendőrfogalmazó, aki a helyiségben inspekciós szolgálatot teljesített és *Gáspár* József szobafestő. Kivonult a tűzhez három kerület tűzörsége és a 32. gyalogezred egy százada. A tüzet éjjel két órákor lokalizálták. A mulató egész berendezése elpusztult és csak a szinpadot sikerült megmenteni. A tűzvizsgálóbizottság megállapította, hogy a kár 30,000 korona.

— **Bányászserencsétlenség** Mintha tűz, víz, járvány kezet fogott volna az emberiség pusztítására. Nincs nap, hogy valahonnan szerencsétlenség, pusztító katasztrófia híre ne érkeznék. Ujabbán a németországi Merlenbachban történt bányászserencsétlenség. Az egyik tárnában bányalégrobbanás következtében 15 bányász szerencsétlenül járt. Eddig három súlyosan sebesültet és négy halottat szállítottak ki a tárnából. Attól tartanak, hogy a többi kilencz bányász is mind odaveszett. A holttestek borzalmasan szét vannak roncsolva.

— **Házasságszédelgés nagyban.** Egy minden hájjal megkent, kitanult jómadár került ma a rendőrség kezébe. A linzi rendőrség táviratban értesítette ugyanis a főkapitányságot, hogy egy oltani nagy napilapban tegnapelőtt megjelent a nemzetközi házasságszédelgők tipikus kishirdetési családke. Ezuttal egy budapesti dús gazdag kereskedő árvája volt a hirdető, aki százezres hozománya számára vőlegényt keres. A linzi távirat következtében a rendőrség figyelni kezdte az itteni fűpostát és meg is állapította, hogy körülbelül 120 levél érkezett a linzi újságban megadott jellegre. Tegnap és ma egész nap detektívek figyelték, hogy ki jelentkezik a levelekről és délután végre el is csíphették a dús gazdag árvát *Stieglitz* Nándor úgnök személyében. *Stieglitz* a rendőrségen azzal védekezett, hogy neki komoly megbízása van erre a hirdetésre. Erre Albert-ut 4. szám alatti lakásán házkutatást tartottak, amely bizonyítékokat szolgáltatott — nem arra ugyan, hogy *Stieglitznek* százezres hozományu menyasszonyai lennének rak-táron, — hanem arra, hogy igen jól ért a házasságszédelgéshez, amennyiben a jelentkező vőlegény-balekkeit rendszeresen megszarolja. *Stieglitzet* ennek folytán letartóztatták. Érdekes, hogy a 120 jelentkező közül 60 budapesti és jobbára katonatiszt.

— **Gyilkos földműves.** Rák Vaszili földműves Szurdokon augusztus végével meggyilkolta *Korbis* János gazdaembert, állítólag, mert nem akart neki félliter pálinkát fizetni. Rák azóta fogva van. Ma délelőtti czellájában bocsorszíjával felakasztotta magát. Meghalt.

— **A győri tűzvész tizedik halottja.** A győri malomtűz következtében eddig kilencz ember halt meg. Tegnap este meghalt *Kohn* Miksa is és vele most már tíz a katasztrófa áldozatainak száma.

— **Tífusz.** Debreczenben több tífusz megbetegedés történt, mire a főorvos és a rendőrhatalóság a legszigorúbb intézkedéseket tették meg a betegség esetleges elterjedésének megállítására. Több külat lezártak.

— **Tűz.** A kisküküllőmegyei Alsó községben tegnap délután tűz ütött ki, amely rendkívül gyorsan terjedt tova. A vízhiány miatt csakhamar 12 ház lángokban állt a mintegy 60 melléképülettel együtt. A csűrökben felhalmozott takarmány és gabonanemű teljesen elhamvadt. A kár mintegy 50—60 ezer korona. A tüzet egy csűrben kártyázó és pipázó kocsisok gondatlansága okozta.

— **Halálozás.** *Mihalovits* Antal nyug. min. tanácsos szeptember 14-én elhunyt.

Flaschner Zsigmond magánzó ma rövid szenvedés után Budapesten meghalt.

— **Szénegázrobbanás egy gőzösn.** Négy szerencsétlen munkás tragikus halálát okozta az a robbanás, mely egy távirati tudósítás szerint a kronstadti kereskedelmi kikötőben történt. Az ott veszteglő „*Kalisto*” nevű gőzösnön az árukirakás közben szénegáz robbant föl s négy munkás ott hal meg a helyszínén.

— **Rendőri hírek.** **A menyasszony előtt:** Végzetes szerencsétlenség történt tegnap délután a Tüzoltó-utca 70. számú házban. *Golics* Máttyás pékségéd látogatásban volt a menyasszonyánál és megmutatta a forgópisztolyát. A fegyver azonban meg volt töltve, hirtelen eldőrdült és a vőlegény egy jalkiáltással összerogyott. Hívták a mentőket akik *Golicsot* halálos sérüléssel szállították a Rökus-kórházba. — **Hazárd játék:** A rendőrség tegnap a váci-körúti Moulin Rouge kávéházban a Damjanich-utcai Ható-féle vendéglőben s a Nefelejts-utcai Bozsó-vendéglőben ferblit és huszonegyest játszókat leplezett le. A bankokat lefoglalták s a játékosok ellen hazárdjáték címén megindították az eljárást. — **Öngyilkosság a szanatóriumban:** A Széchenyi-telepen levő szanatóriumban ma reggel *Szerényi* Lipót huszonkét éves magánhivatalnokot az ágya karfájára felakasztva holtan találták. *Szerényit* tegnap vették fel a szanatóriumba súlyos idegbajjal. Levelet nem hagyott hátra. A halottat a rendőrség a szanatóriumban hagyta. — **Sikkasztó raktárnok.** A Turul mészáros-termékek feldolgozására alakult részvénytársaság feljelentette *Stern* Miksa raktárnost, aki hétezer korona beszedett pénzt elsikkasztott és megszökött. A szökevény középtermetű, sovány, haja barna, bajusza pelyhedző, barna. — **Életunt szabólegény.** A kerepesi-úti köztemetőben tegnap délután az egyik sírdombon mellbe lötte magát egy fiatal ember. A temető igazgatósága értesítette a mentőket, akik csakhamar gyógykezelés alá vették az életunt. Eszméletre térítették s akkor elmondta, hogy *Veszi* Jenőnek hívják, szabólegény és megunta az életet. Bevették a Rökus-kórházba. — **Vasárnapi krónika.** *Litt* József villamos kalauz és *Gospichl* Dezső fővárosi adóbiztos az éjszaka beszélgetve haladtak a Halom-utczában, ahol szembekerültek egy nyolcz tagból álló, heborozott társasággal. A részeg csapat belekötött a beszélgetőkbe s ennek nyomán olyan parázs veszekedés támadt, hogy a napszámások kést rántottak. A egkritikusabb pillanatban ért oda egy rendőr, aki a legjobban hadonászó napszámosnak, *Zöldi* Pálnak a kezére vágott a kardjával. A kötekedők erre megfutamodtak. *Zöldi* sérülését a mentők köztették be. — **Baráth József gyári munkást vasárnap éjjel Ujpesten, az Arpad-utca 26-ik számú házban lévő lakása előtt ismeretlen tettesek megtámadták és eltörték a lábát. *Baráthot* a lakásán ápolják. — **Fück Márton és *Schmidt* János kocsisok tegnap éjjel a Veréb-utca 27-ik számú házban lévő korcsmában mulattak. Mikor távozni készültek, a korcsmáros a bor árát kérte. A mulató legények erre nekitámadtak a vendéglősnek és úgy megverték, hogy a mentők vitték a Rökus-kórházba. — **Krivány József cementgyári munkást vasárnap reggel vérbefagyva találták a Lajos-és Dereglye-utczák sarkán. A rendőrség megállapította, hogy *Kriványt* leszúrták. A tettest keresik.******

— **Rajeczfürdő igazgatósága** állami, törvényhatósági és vasúti tisztviselők, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdaságoknak ez évi augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéréknél 50 százalék, az egy koronás tükkőrfüldőknél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirda- és vasút-állomás van a fürdőtelepen.

— **Fővárosi Orfeum.** Hétfőn, szeptember 16-án lép fel először signorina Liszt, Olaszország egyik legrészebb és legkiválóbb operaénekesnője, kinek hangja valóságos elbájoló a hallgatókat. Az igazgatóság szerződtette továbbá *Skladanovsky* tengerészt, kinek hadi tengerészeti vízi játéka, melynek során Port-Arthur bombázását is bemutatja, egyenesen elragadó. A részleges műsor változás alkalmából megelégedéssel látjuk, hogy még több elsőrendű különlegesség is helyet foglal a műsorban. A 4 Ylleron, golyófutónok, The Kaytons, a kintű tréfás tolnások, Semeloff Terka, a jeles orosz excentrikusnő, Hansi Henke, előadóművésznő és The Brothers Sandow egytől-egyig

kittűnök a maguk nemében. Az igazgatóság Hans Hauser a jeles kórikus és Severus Schaefer, a „zsonglör-király“ nagy sikereire való tekintettel, nevezettek szerződését további 15 napra meghosszabbította.

FERENC JOZSEF KESERŐMŰVÉ

x Zászlók, czimerek, minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Arjegyzék ingyen.

x Fodor-féle vívótorna a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívótérme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 f.

Kiirtott család.

(Méreg és kötél.)

— Saját tudóstónktól. —

Kolozsvár, szeptember 16.

Beállításában, részleteiben és kifejlésében egyaránt megrendítő szociális tragédia játszódott le tegnapról mára virradó éjszaka Kolozsvárott. Egy könnyelműen vélekedő ember megölte magát és magával csábitotta a megsemmisülésbe ártatlan feleségét és két gyönyörű leánygyermekét is, akik közül az egyik kitűnő sikerrel készült az élet számára. A tragédia alapmotívuma a könnyű és gyors vagyonosodás, amelynek útja szükségszerűleg végzetes közelségben halad a bűn mesgyéjével. Ebben a szörnyű esetben a szeretet volt az a végzetes hatalom, amely keresztül törte a keskeny választóvonalat és megtörtént a katasztrófa. A bűnös aztán a szegényen elől menekülve, földhözragadt önzéssel úgy gondolta ki, hogy a maga bűnéért ki kell irania szeretteit is. És szörnyű, szörnyű módon hajította végre kegyetlen engesztelését. Mérget itatott a szerencsétlenekkel, aztán pedig mind a négyen föl akasztották magukat. A rettenetes dráma hőse Litvay János, a kolozsvári Karolina-kórház élmezési tisztje, ártatlan áldozatai pedig, a bűnös ember felesége és két szép leánya.

Az előzmények.

A megrázó tragédiának természetesen mélyreható előzményei vannak.

Öt évvel azelőtt került családjával Kolozsvárra Litvay János a Karolina-kórházhoz élmezési tisztnek. Évi fizetése felment kétezernyolczszáz koronára. Azonban szerény jövedelme dacára is nagyurri módon élt és gazdag ember hitében állott. Vagyonát körülbelül félmillió koronára becsülik ma. Több háznak a tulajdonosa, Békés-Csabán százhuszezer koronát érő birtoka van. Egy cselédet, egy szolgát és egy ezerhatszáz koronás évi fizetésű nevelőnőt tartott.

Ez az elegáns életmód végre is szemet szurt és kutagatni kezdtek a nagy vagyon eredetét. Nemrégiben aztán egyszerre konkrét formában pattant ki a vád, hogy Litvay, az élmezési szállítókkal összejárva, esztendő óta lopja és csalja a kórházat. Kitérni többet nem lehetett a dolognak s a kórház vezetősége a valószínűséggel hangzó gyanuokból támadt híresztelések alapján feljelentéssel fordult a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba, ahol Ascher István egyetemi gondnok, számtanáccsot bízták meg a vizsgálóbiztosi teendőket elvégzésével és kiküldték Kolozsvárra. — A miniszteri biztos öt napon át szakadatlanul folytatta a vizsgálatot. Sorra kihallgatta a tanukat és nap-nap után egyre jobban bebizonyosodott a vád való volta. Mikor már teljesen elegendő bizonyítékokat gyűjtött arra, hogy a kórházélmezési tiszt állandóan galárdul járt el a rája bízott megrendetések lebonyolításában, magához hívatta Litvayt és minden kerülgetés nélkül a szemébe vágta, hogy súlyosan terhelő bizonyítékok szólnak a bűnössége mellett. Ugyanakkor felszólította arra is, hogy tegyen becémerő vallomást, Litvay, aki nem várta, hogy ilyen tisztára kitűdnének bűnös ízerkedései és hogy ennyire össze fognak csapni feje fölött a hullámok, eleinte állhatatosan tagadott mindent. De mikor látta, hogy a védekezés hasztalan, mert a

tanuvallomások, a számadások átvizsgálása és az okmányok, félremagyarázhatatlanul bizonyítják bűnösségét, bevallotta, hogy évek óta visszaél a kórház vezetőségének iránta tanusított határtalan bizalmával és a szállítókkal összejárva, érzékenyen megkérősitotta a pénztárt.

A vizsgálat során ezután annak a megállapítására törekedtek, hogy mennyi kárt okozott ez a visszaélés a kórháznak s e célból beszerezték a minisztériumból a régebbi számadásokat. Engel Gábor kórház-igazgató és Ascher István egyetemi gondnok fellépésére a vállalkozó, aki Litvayval összejárta, 45.000 korona összeget depónált, hogy a vizsgálat során megállapított hiányra elég fedezet legyen. A vizsgálatbizottság ezt az összeget illetékes helyen őriztette. Egyben Engel igazgató Litvay János ellen megindította a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot is. Természetes, hogy amikor ennek híre ment, a Litvay-család véghetetlenül elkeseredett. Különösen Litvay két szép leánya: Zsuzsika és Ilonka vették nagyon szívükre a dolgot. Litvay Ilonka a múlt évben végezte jeles eredménnyel a gimnáziumot s erre az évre beiratkozott az egyetem orvoskari szakára.

Az apa szegyeve rettenetes csapás volt a két szerencsétlen leányra. Az egyik pláne, aki tudományos pályára készült, egyszerre összeomlva látta életének legfőbb célját, veszélyeztetve látta sok évi törekvésének, tanulmányainak eredményeit. De amennyire lehetett, titkolták apjuk előtt szomorúságukat s csak akkor sirtak, ha nem látta őket senki.

Litvay észrevette gyermekeinek bánatát s érezte családja meghurcoltatásának rettenetes kihatását. Ennek hatása alatt fogamozott meg aztán lelkében az a borzasztó terv, hogy elpusztítja magát s egész családját. Elkeseredett feleségének és leányainak elmondotta, hogy a szegényen elől nincs más menekülés, csak a halál. A hivatali szabálytalanságok miatt fegyelmi eljárás van folyamatban ellene, mely hivatalának elvesztésével végződhetik s ebben az esetben elvesztik kenyérüket, de elvesz becsületét, tisztességes neve is mert az ő büne családját is pusztulásba kergeti.

A tragédia.

A szerencsétlen ember felönti sötét színekkel festette családját elől a jövőt. A nélkülözés és szegényen lebegett mindnyájuk szeme előtt. A feleség, aki rajongásig szerette férjét s a leányok, akik szülőik iránti szeretetükben valóban látták mindazt, amit az apa rémlátása sötét színekkel festett előttük, nem reméltek más szabadulást, csak a halált. Nem sokáig tartott, míg az apa rettenetes elhatározása a szerencsétlen család tagjai lelkében is akarattá vált és a család sorsa beteljesedett: önként mennek a halálba a szegényen s a pusztulás elől.

Zsuzsika az édesapjával, Ilonka az édesanyjával végezte ki magát.

Hogy az öngyilkosság sikerüljön, Litvay János mérget is szerzett be, melyből mindenik családtag ivott, azután a lakás nappali szobájában a lámpahorogra felakasztotta magát Litvay János Zsuzsika leányával, a hálószoba lámpahorgára pedig Litvayné kötötte fel magát a fiatalabb leányával, Ilonkával.

Az éjszaka csendjében hajították végre az öngyilkosságot, amelyről másnap délig senki sem tudott semmit.

Készülődés a halálba.

Litvay sötét, borzalmas tervét szombaton beszéte meg családjával. A Litvayék cselédje beszéli, hogy ebéd után magukra zárták az ajtót, s ettől kezdve folytonosan sirtak és zokogtak. A kis cselédnek feltűnt a családnak szokatlan viselkedése és mikor Litvay felesége kisírt szemekkel a konyhába ment megkérdezte tőle:

— Miért busulnak és sírnak a nagyságátok?

— Hagyd el Boris, — mondotta Litvayné, — rosszak az emberek!

Ebből azt lehet következtetni, hogy Litvay szombat délután vette rá családját a borzalmas öngyilkosságra. Litvay, a felesége és a leányok sírva ültek az asztalhoz és könnyek

közt irták meg az utolsó leveleket. A levelírás befejeztével Litvay egy kis időre eltávozott hazulról és mikor visszatért, egy kisebb dobozt hozott magával. Ettől fogva a család tagjai folytonos sírás és zokogás közben estig együtt maradtak. Este 8 óra tájban Litvayné kiment a konyhába és azt mondta a cselédnek, hogy fekiudjon le. A cseléd le is fekiudt, de szobából kihallatszó sírás miatt egyideig nem jött álom a szemére, míg végre kilencz órakor elszenderedett. A borzasztó családi dráma kilencz-tíz óra között ment végbe s mint a nyomozás során felmerült adatokból megállapítható, körülbelül a következőleg történhetett:

Litvay János a lakás északi felén lévő ebédlőből és a mellette levő hálószobából leakasztotta mind a két lámpát s a lámpavasakra négy szál, czim. vastagságú spárgát akasztott. A spárgákra hurkokat vetett s a városból hozott mérget egy nagyobb pohárban feloldotta és az oldatot másik két kis pohárba öntötte. A lámpavasakra aggatott hurkok alá székeket állított, a hálószoba lámpavasán lévő hurkok alá két s a nappali szobában lógó hurkok alá három széket. Mikor így a székekkel elkészülöttek, mindannyian kezükbevéve a mérgepoharat, felhagytak a székekre s Litvay, a felesége és a két leány egyszerre ittak a mérgeből. Nyomban azután, hogy a mérgepoharakat felhőrpintették, mind a négyen a hurokba illesztették a nyakukat, a székeket pedig teljes erővel kirugták maguk alól.

A hurok fojtogatása és a mérge hatása pár perc múlva mutatkozhatott.

A szörnyűséget észrevették.

Délig azonban senki nem tudott a történetről. Csak akkor tudódott ki a rémes tragédia, amikor a tizenkétéves cselédeleány nyugtalankodni kezdett, hogy a lakásban minden csendes és senki sem kel fel. A cselédeleány félelmében Kláner Jánoshoz szaladt, aki szintén a kórházban lakott s aki azonnal értesítette Engel Gábor kórházi igazgatót, ez pedig Illosvay Lajos főgépészszel Litvayék lakására ment. A szoba ajtaja zárva volt, ezt felnyitották s ekkor tárult eléjük a vérfagyasztó, rettenetes látvány, a Litvay-család iszonyu tragédiája: négy kihült, megmerevedett holttest.

A nappali szobában összeölelkezve a lámpaszegen függött Litvay János Zsuzsika leányával, a hálószobában pedig ott találták az anyát felakasztva Ilonkával.

A rémes esetről azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan Cicatricis rendőrbiztos Scheitz városi rendőrvosszal a helyszínére vonult s a jegyzőkönyv felvétele után a holttesteket koporsóba helyezték.

Levelek.

A rendőrség a megtörtént vizsgálat alkalmával több levelet is talált a szobában, amelyek közül egyet az egész család intézett a rendőrséghez:

— Közös elhatározással halunk meg, írják Litvayék. — Holttestünket ne boncolják fel. Azokban a ruhákba temessenek el, amelyek rajtunk vannak. A koporsóinkat zárják le. Litvay János, Litvayné Waener Julia, Litvay Ilonka, Litvay Zsuzsika.

Levelet hagytak hátra Litvayék még sógoruknak, Wagner Józsefnek, Békéssy Károly egyetemi tanárnak, a leányok barátnőiknek, Herczeg Klárikának és Nagy Birinek, levelet hagytak továbbá a vallás- és közoktatásügyi miniszternek, Turcsányi Tibor joghallgatónak.

A rendőrségi vizsgálat után a holttesteket koporsókba tették és a bonczatani intézetbe szállították, a Kökert-utca 37. szám alatti lakást pedig lepecsételték. Litvay feketében, a felesége szürke szoknyában fekszik a koporsóban. A két fiatal leányon hófehér ruha van. A méregtől a szerencsétlenek ajkai egészen elszederjesedtek.

A holttesteket ma délelőtt dr. Kenyeres Balázs törvényszéki orvos és Demeter tanársegéd felbonczolták, noha Litvay a rendőrséghez intézett levelében a bonczolás mellőzését kérte. A bonczolásnál megállapították, hogy a Litvay-család tagjainak halálát fuladás és cziánkáli mérgezés okozta. Az öngyilkosok temetése valószínűleg holnapután lesz.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Szeyer Ilonka gyöngékedése.** Az Operaházban ma délelőtt „Az eladott menyasszony” próbáját fájdalmas incidens zavarta meg. M. Szeyer Ilonka, a czimszerep személyesítője már hosszabb idő óta gyöngékedik és csak tulságba vitt kötelességérzélből ment a próbára. A művész nő hirtelen elszedült és olyan rosszul lett, hogy az öltözőjébe kellett vezetni, ahol lefektették. Dr. Irsay Frigyes, az Opera orvosa életinjekciót adott neki a szívműködés gyorsítására. A mentők M. Szeyer Ilonkát hazavitték lakására, ahol — mint tudakozásunkra örömmel értesültünk — már teljesen jól érzi magát.

(*) **Gulhi Soma új darabja.** A Nemzeti Színház igazgatósága elfogadta előadásra dr. Gulhi Somának, a sok sikert aratott jeles magyar szerzőnek „A házasság örömei” című új háromfelvonásos vígjátékát.

(*) **Caruso helyettese.** Az Opera drága vendége, a szép bajszú Enrico Caruso, annyira kiméli a torkában rejlő milliókat, hogy a próbákon se vesz részt. Helyettesíti a titkárnja, aki egyszersmind karmester is és aki a Caruso külön rendezése szerint „állítja be” az operákat. Ő jelzi az egyes állásokat, jövéseket, menéseket, sőt ő markirozza a gazdája szerepét is. Caruso csak este jelenik meg a színpadon az ügyelő jeladására, a „végző” előtt. A híres tenorista nálunk október 2-án tudvalevőleg a szerencsétlen tüdőbetegnek javára rendezett előadásban fogja énekelni Radameszt „Aida”-ban. A próban természetesen csak a helyettese fog megjelenni. Érdekes lenne, ha gróf Vasquezne is helyettesítené magát és Noseda „énekelné” Aidát a próbán.

(*) **Banbury Wilde Oszkár vígjátéka,** amely szombaton kerül bemutatásra, a *Salome* szerzőjét, mint szatirikust mutatja be közönségünknek, amely Wilde műveit annyira kedveli. Wilde a talált gyermek parodizált témájára építette fel háromfelvonásos vígjátékát, amely valóságos tárháza a nagy író elmésségeinek.

(*) **A „Sárga domino” eredeti alakja.** A Népszínház-Vigopera személyzete Mérei Adolf és Szirmai Albert „Sárga dominó” című operettjének próbával van elfoglalva. Az új darabnak multja van. Még a szegény Vidor Pál idejében készültek egy „Petendiné Párisban” című darabra, melynek főszerepét miss Haltonnak kellett volna megváltani. Szomoró Emil egészen az angol diva testére írta a szöveget és Szirmai Albert bájos muzsikát komponált hozzá. De miss Halton megszegte ígéretét, nem jött el — ez is a „Vidor-féle szerencséhez” tartozott — és a darabot letörtölték a próbatábláról. A Szirmai Albert zenéje sokkal értékesebb, semhogy azt örök eltemetésre szabad kárholtnatni, s mivel a „Petendiné Párisban” csak Halton Maryvel számíthatott volna sikerre, az új igazgató Méreivel íratott új librettót, — ez a „Sárga dominó” — a régi partitúrához.

(*) **Előjegyzések a Népszínház-Vigoperában.** A Népszínház titkára úgy a *Carmen* mint a *Sárga dominó* első előadásaira elfogad előjegyzéseket. A páholyok és az összes elsőrendű zsölék annyira kapósak, hogy két-három nap mulva előreláthatólag mindannyi elkél. Ami a bemutató-előadás előjegyzését illeti, arra az összes páholyok elkelték.

(*) **Irak a rendezői széken.** Beöthy László, a Magyar Színház új igazgatója érdekes reformot tervez: Az új darabok rendezésére egyes írókat készült felkérni, akik a magasabb szcenikai teendőket jelölnék meg, a szerző intenciói, s a korés stílus követelményei szerint. Az újítást a „Szent Péter esernyője” próbán kezdték meg, melyeken Verő György foglalta el a rendezői széket.

(*) **Városligeti színház.** Teljesen zsúfolt házak előtt került színre vasárnap délután és este *Zsoldos* László zajos sikert aratott rendkívül kacagató „*Bolondok*” című bohózat. A közönség elejétől végig ki nem fogyott a nevetésből s egyes jeleneteknél nyílt színen is kitört a taps. Az előjелеkből ítélve az igazgatóság a „*Bolondok*”-ban megtalálta a szezonvégi kasszadarabját.

(*) **Tarnovszka grófné a színpadon.** A velencei gyilkosság rejtélyes ügye még ki sincs derítve, egy írói Fregoli már is szindarabbá dolgozta föl a

Tarnovszka grófné büntigét. Berlinből ugyanis azt írják, hogy Müller Hansen Herman „Női kékszakkal” czimen szindarabot írt gróf Komarovszki meggyilkolásáról. Izléstelen ur lehet az a Müller Hansen.

(*) **Az Országos Zenekadémia megnyitása.** Az Országos Zenekadémiának a Liszt Ferenc-téren épült új palotáját, amelyet tudvalevőleg még a tavasszal nagy ünnepekkel avattak fel, vasárnap délelőtt adták át rendeltetésének. Az intézet dísztermében nagyszámú közönség gyűlt egybe. Jelen volt természetesen az egész tanári kar és növendéksereg. *Mihalovich* Ödön igazgató lendületes megnyitó beszéde után *Moravcsik Géza* titkár felolvasta a fegyelmi szabályzatot és kihirdette, hogy az előadások e hó 17-én kezdődnek.

(*) **Petőfi-Társaság.** Vasárnap délelőtt nagyszámú közönség jelent meg a Petőfi Társaság felolvasó ülésén, melyet az irodalmi szezon megnyitójának tekinthetünk. A felolvasó ülést *Endrődi Sándor* másodelnök poétikus szárnyalású beszéddel nyitotta meg. Köszöntötte a tagokat és az irodalomkedvelő közönséget. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg azután *Boznár Zsigmondról*, a társaságnak mlnap elhunyt tudós tagjáról, aki gyakran jelent meg a felolvasó asztal előtt, hogy tudományos elméletét a közönség között terjessze. Jelentette végül az elnök, hogy a mai pusztaszeri ünnepen *Száway Gyula*, *Tömörkény István* és *Lampérth Géza* képviselik a társaságot.

— Ott vagyunk mi is — mondotta — lelkesedésünkkel és keserűségünkkel. Balvégzet a sorunk és az örömlünk fele borongás. Mintha a honszerzés műve most se volna még befejezve, hanem minden talpalatnyi földet újból meg kellene hódítanunk.

A lelkes éljenzéssel fogadott megnyitó-beszéd után *Halata Péter* olvasia fel emlékbeszédét *Éjszaki Károlyról*, a társaság nemrég elhalt tagjáról, aki az alapítók között volt s 89 éves korában hunyta örök álomra szemeit Kolozsvárott. Fialat korában végigküzdötte a szabadságharcot, s a nehéz idők lezajlása után államszolgálatba lépett. Annak idején egyike volt a legtermékenyebb vígjátékíróknak, de darabjai közül kevés került a színpadra, részben a cenzúra szigora miatt, részben azért, mert ő maga sem szorgalmazta.

A második felolvasó *Prém* volt. „A tábornok leánya” című kedves elbeszélést mutatta be, amely egyszerű meseszövevével és rokonszenvesen festett alakjaival kellemes félórát szerzett a hallgatóságának.

Zempléni Árpád mutatta be ezután *Erdélyi Zoltán* *Bazsalikom* című költői beszélyének néhány részletét. A beszélyt az akadémia tudvalevőleg az idei Nádasy-díjjal jutalmazta.

A bemutatót részlet zajos tapsot aratott.

Végül *Zempléni Árpád* olvasta fel tövid esztétikai dolgozatát *Vörösmarty Árpádja* czimen. Dolgozatában megkonstruálta Árpád alakját úgy, a mint Vörösmarty képzeletében élt. A tartalmas értekezést megtapsolták.

A felolvasó-ülést zárt ülés követte, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

(*) **Francia „Salome”.** A párisi „Figaró” jelentése szerint a tél folyamán Lyonban „Salome” című francia opera fog színre kerülni. Szerzője *Mariotte*, volt tengerészti, aki még tengerész-kadét korában, 10-12 évvel ezelőtt határozta el, hogy Wilde Oszkár drámáját megzenésíti. Hogy tervét megvalósítsa, lemondott tengerészti rangjáról és beiratkozott a párisi zenekonzervatoriumba, ahol Widornál és d'Indynél folytatta zenei tanulmányait. Jelenleg *Mariotte* tanár a lyoni zenekonzervatoriumban.

(*) **A Színművészeti Akadémia megnyitása.** Az Országos Színművészeti Akadémia tanévét ma ünnepélyesen megnyitották. Az összegyűlt növendékekhez az új igazgató *Somló Sándor* lelkes szavakat intézett, melyekben szorgalmas tanulásra és a hivatásuk kötelességeire figyelmeztette őket. Az akadémia tanulói meleg ovációban részesítették *Somló Sándort*, akinek szavaira *Latabár Kálmán* titkár válaszolt és üdvözölte őt a növendéksereg nevében. — A Színművészeti Akadémián a felvételi vizsgát már megtartották, melynek eredménye szerint az előkészítő osztályba huszonhárom növendéket vettek fel.

(*) **A Linc-kiallítás megnyitása.** A Nemzeti Szalonnak az új szezonban első kiállítását vasárnap délelőtt nyitották meg. Linc Lajos festőművésztünk karrikatúráinak híre nagyszámú közönséget gyűjtött össze az Erzsébeti múvészház termében. A megnyitáson a kultuskormány is képviseltette magát *Molnár Viktor* államtitkár által, akit *Einszt* Lajos a Nemzeti Szalon igazgatója és *Déri Béla* a titkár fogadtak és kalauzolták végig a termeken. Az államtitkár egy óra hosszat gyönyörködött a képekben és különösen a paszellek

könnyű finomsága nyerte meg tetszését. A kiállítás holnaptól kezdve a nagyközönség rendelkezésére áll, amely reggeli 8 órától esti 8-ig látogathatja 1 korona belépő díjjal.

FŐVÁROS.

(*) **Villamos vasútsok Bácsynál.** A tavaly télen volt villamos vasúti sztrájk miatt a közúti és városi villamos vasúti társaságok a napokban több alkalmazottat bocsátottak el a szolgálatból. A közúti vasúttársaság 65 alkalmazottnak mondta föl a szolgálatot, a városi villamos vasút pedig 138-nak. Ezek az alkalmazottak ma délelőtt *Bárczy István* polgármesternél jártak és arra kérték, eszközölje ki, hogy a főváros hatósága hallgassa ki a sztrájk ügyében a közúti vasúti társaságokat, valamint az alkalmazottakat, hogy a helyzetről tisztá, tárgyilagos képen kapjon. *Szalai István* volt közúti vasúti alkalmazott, a küldöttség szónoka, elmondta, hogy rájuk az ügyben való végleges döntés égetően szükséges, mert családjukkal együtt a legnagyobb inségben vannak. A polgármester kijelentette, hogy a felek kihallgatására minél előbb megteszi a kellő intézkedéseket.

(*) **A fővárosi javadalmi bérlét.** Most, hogy a kiegyezési tárgyalások kedvezőbb fordulatot vettek, igen élénk érdeklődés mutatkozik a fővárosi jövedelmi bérlét iránt, amennyiben az Ausztria és Magyarország között való forgalomnak tetemes emelkedését várják. A főváros tanácsa, erre a nagy érdeklődésre való tekintettel, amint azt már megírtuk, elhatározta, hogy árlejtsést hirdet a javadalmi bérletre. A nyilvános írásbeli árverés szeptember 30-án — hétfőn — délelőtt 11 órakor lesz. Az árverés tárgyai: a fővárosi állás- és hely-illetékek (helypénz), kikötő- és rakodóhelyidjiek, a Dunán érkező áruként való számadás joga. A szerződés három évre fog szólni. Az árverést a központi városházán levő közlelmezési és közgazdasági ügyosztályban tartják meg, ahol a szerződési feltételeket és az ajánlati mintákat ingyen szolgáltatják ki.

(*) **Védekezés a himlő ellen.** A székesfőváros közönsége nagyban igénybe veszi a főváros hatóságának azt az ajánlatát, hogy a központi városházán, valamint a kerületi orvosoknál oltassa be magát. A központi városházán levő tisztí főorvosi hivatalban pénteken és szombaton 60 tisztviselő és azok családtagja oltatta be magát és a mai napra is 34-en vannak előjegyezve. A kerületekből még nem érkezett be részletes kimutatás a központba, azonban a szóbeli értesítések szerint mindenfelé tömegesen történik a jelentkezés.

(*) **Angol szén Kecskeméten.** *Kerekes Ferencz*, Kecskemét város főmérnöke megjelent ma a városházán, ahol az angolszén rendelkezésének a módoszatai iránt érdeklődött. Kecskemét város ugyanis a fenyegető szénhiánytól tart és angol szénnel akarja fedezni szükségletét.

(*) **Útczák csatornázása.** A székesfővárosi tanács elrendelte a VIII. kerület Conti- és Ór-utczák csatornázását. Erre vonatkozólag megtartották az árlejtsést és a tanács elfogadta azt a legkedvezőbb ajánlatot, amely szerint a vállalkozó a munkálatot 27.401 korona 60 fillérért végzi. Az új csatornák még az idén elkészülnek.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Ötödik nap. —

Tegnap délután élénkebb látogatottság mellett folyt le az ötnapos alagi őszi meeting utolsó napja, mely a fogadók örömeire az összes favoritok győzelmével és így a papírforma érvényesülésével végződött. Heves küzdelem volt a Conjuror akadályversenyben és a Háromévesek gátversenyében, melyek közül az előbbi *Jakub Bey*, az utóbbi pedig *Faras* nyerte.

Részletes eredmény a következő:

I. **Eladóverseny.** Díj 1200 korona. Táv 1200 méter. 1. Seprősi ménes 5é *Ocskay brigadéros* 69 és fél kg. (Czárán J.). 2. Geist G. 6é *Nikita* 69 és fél kg. (Eltz). 3. Comp. K. F. 3é *Juventa* 67 kg. (Krause). Futottak még: *Marcona* (Páffy), *Oyama* (Czárán Z.). Könnyen négy hosszszal nyerve, négy hosszszal harmadik. — Tot.: 10:16, 2:25, 31.

II. Conjuror akadály verseny. Díj 1800 korona. Táv. 4000 méter. 1. Lukács E. fh 4é *Jahubby* 61 kg (Wetter). 2. Markovits fhdn. 4é *Csinglingi* 62 és fél kg (Csompora). 3. Lipcsey hdn 4é Orleans 60 kg (Neumann). Küzdelem után fél hosszal nyerve, 3 hosszal 3-ik. Tot.: 10:21.

III. Táplógyöngye gátverseny. Díj 1600 korona. Táv. 2400 m. 1. Markovits honvédszázados 3é *Tiny Tim* 73 és fél kg. (Krause). 2. Geist G. 3é Révész 69 és fél kg. (Eltz). 3. Liptay B. 3é Exczelencze 66 és fél kg. (Czárán Z.). Futott még: Barricza Pálffy). Könnyen 8 hosszal nyerve 2 hosszal 3-ik. Tot.: 10:20, 20:25, 26.

IV. Hároméves gátverseny. Díj 1500 korona. Táv. 2400 méter. 1. Jankovich Hy. 3é *Faras* 63 és fél kg (Csompora). 2. Capt. Blue 3é *Edömér* 62 kg (Rybenski). 3. Mr. Blackwithe 3é Korchly 60 és fél kg (Csikvári). Futottak még: Tofana (Kollár), Gardenia (Vetter), Grandiflora (Neumann), Recept (Smejda), Orbán (Hujber). Küzdelem után két hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:14, 20:25, 39, 51.

V. Sashegyi díj. 1500 korona 2800 méter. 1. Geist G. 3 éves Tarok 70 és fél kg. (Eltz) 2. Markovits 5 éves Kiboks 73 kg. (Krause) 3. Sibrik S. 3 éves Westminster 72 és fél kg. (Tulajdonos). Biztosan másfél hosszra 2 hosszal harmadik. Tot.: 10:14.

VI. Kétéves eladóverseny. Díj 1200 korona. Táv. 1600 méter. 1. Comp. F. F. 2é *Satome* 45 kg (Tausz). 2. Geist G. 2é Bojtár 52 és fél (Ulrichshoffer). 3. Vida T. 2é Royel Anne 45 (Lénárt). Futottak még: Falubeli (Schersin), Tell Vilmos (Lipták), Bakafántos (Pinka), Markos (Hujbert), Terep (Dyk), Vörös király (Smejda), Adis (Kopitlanszki), Papi (Klimscha). Biztosan egy és fél hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:24, 20:32, 45, 145.

Bécsi versenyek.

— Szeptemberi meeting. Hatodik nap. —

Mint az idejéig összes klasszikus versenyek, úgy a tegnapi nap főszáma, az 50.000 koronás Eszterházi-memorial is alapos meglepetéssel végződött. A verhetetlennek tartott nagy favorit Gaboriau gyágyos szerepét játszotta és mint legutolsó haladt át a célkarikán. Az 50.000 koronás gazdag díjat Szemere Miklós kétévese, Kárméntő nyerte küzdelem után a Springnr-istálló Peregrinje ellen, míg négy hosszal hátrább Bonfini érkezett a harmadik helyre. Gaboriau csufos szerepét mentheti az a körülmény, hogy a verseny előtt már három nap óta jégben állott s tulajdonosa csupán csak az előrefogadókra való tekintettel indította, miért is beteg, esély nélkül ment a küzdelembe. Az Egyedi-istálló két kiküldöttje Fantome és Viganó — úgy látszik — csak felfújt nagyságok voltak eddig, miután daczára, hogy egészségesen álltak a starthoz, a versenyben pillanatra sem játszottak szerepet. Ugyanez áll a Helenenthalidíj győztes Matchmeről is, melyet tegnap Peregrin, mely a Helenenthalidíjban tőle fejjosszal vereséget szenvedett, messze maga mögött hagyott és így helyes volt tegnap azon feltevéseink, hogy a Helenenthalidíjhoz csak szerencsés véletlen folytán jutott.

A nagydíjtól eltekintve, a többi futamban sem bírtak a favoritok, 2 versenyt kivéve, érvényesülni és a meglepetések egymást érték.

Részletes eredmény a következők:

I. Grabeni-díj. Díj 3000 korona. Táv. 1000 méter. 1. Gr. Csekonic Gy. 4é sm *Mac G.* 51 és fél kg. (Fries). 2. Egyedi L. 4é sm *Faragó* 55 és fél kg. (Miles). 3. Br. Springer G. 6é sm *Bon marché* 55 és fél (Taral). Biztosan egy és fél hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:39.

II. Kétévesek handicapja. Díj 2000 korona. Táv. 1100 méter. 1. Vonwiller A. sm *Sturm* 53 és fél kg. (Sturm). 2. Báró Springer G. pk *Petronella* 57 kg. (Taral). 3. Egyedi A. sm *Bocskoros* 48 és fél kg. (Miles). Futottak még: Langau (Martinkovich), Witness (Fries), Wergele (Hönig). Biztosan 2 hosszal nyerve, fejjosszul harmadik. — Tot.: 10:44, 20:44, 61.

III. Államdíj. Díj 5000 korona. Táv. 2000 méter. 1. Szemere M. pm *Izé* 53 és fél kg. (Janek F.). 2. Br. Herzog M. pm *Táltos* 53 és fél kg. (Janek G.). 3. Mautner V. pm *Perchance* 53 és fél kg. (Birkenruth). Futottak még: Old Style (Heidt), Meglehet (Taral). Küzdelem után ötödik hosszal nyerve, ötödik hosszal harmadik. — Tot.: 10:41, 20:34, 31.

IV. Gróf Esterházy Miklós emlékverseny. Díj 50.000 korona. Táv 1200 méter. 1. Szemere M.

sm *Kárméntő* 56 kg. (Szente.) 2. Báró Springer G. sm *Peregrin* 56 kg. (Aylin). 3. Gróf Pálffy J. pm *Bonfini* 56 (Carlslake). 4. Egyedi L. sm *Fantome* 56 kg. (Janek.) Futottak még: Viganó (Miles), Gaboriau (Taral), Mach me (Krozil). Küzdelem után háromnegyed hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. — Tot.: 10:46, 20:36, 43, 50.

V. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Báró Springer G. 4é sm *Isobar* 56 és fél kg (Taral). 2. Egyedi L. 3é sm *Jorió* 55 és fél kg (Paul). 3. Mattausch H. 5é pk *Jeannette* 63 kg (Krouzil). Futottak még: Laxenburg (Birkenruth), Préda (Cookeram), Juana (Vajda). Könnyen háromnegyed hosszal nyerve, 2 és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:19, 20:30, 44.

VI. Szeptemberi akadályverseny. Handicap. Díj 6000 korona. Táv. 4000 méter. 1. Mattausch H. id. sher. *Socius* 60 kg. (Sinn). 2. Mautner V. 4é pher. *Timur* 63 kg. (Dillon). 3. gr. Trauttmansdorff L. 4é pm. *Bar-le-Duc* 66 és fél kg. (Seideman). Futottak még: Jägerndorf (Huxtable), Saratoga (Lawton). Biztosan két hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. (Jägerndorf és Saratoga elbuktak). Tot.: 10:50, 20:44, 51.

VII. Kétévesek eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. Báró Harkányi A. pk. *Holdvilág* 54 kg. (Janek). 2. Szemere M. pm *Se vuole* 52 kg. (Juhász). 3. Vonwiller A. sm *Toledo* 59 kg. (Taral). Könnyen öt hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:19.

*

Szeptemberi meeting. Hetedik nap. —

A bécsi őszi meeting hetedik napjának programján klasszikus verseny nem szerepel ugyan, azonban a nevezések után itélve, érdekes sportra van kilátás. Kiemelkedő versenyek a Badeni-díj és a kétévesek számára kreált Verneuil handicap, mely utóbbi verseny 1200 méteres távján a legfiatalabb évszámú néhány jobb képviselője mérkőzik. A Badeni-díjban Mac G. győzelmét várjuk Kukuruz előtt, míg a Verneuil handicapban Sonnenstein és Varázs között várunk érdekes küzdelmet.

Jelöltjeink a következők:

- I. *Sasaki Dcésev.*
- II. *Scarabeus—Camélia.*
- III. *Mac G.—Kukuruz.*
- IV. *Sonnenstein—Varázs.*
- V. *Biaganca—Arvaieány.*
- VI. *Orcus Camore.*
- VII. *Bocskoros—Letzte Liebe.*

Három országos atlétikai viadal.

A magyar atlétika hatalmas fejlődéséről tesz tanúságot az a körülmény, hogy vasárnap három nagy viadalunk volt, melyeknek csaknem minden számában kiváló eredményeket értek el.

Országos rekordot két versenynemben javítottak meg atlétaink.

A fiatal *Szatmárynak* 340 czm.-es rudugrási rekordja kitünő eredmény, mely az európai rekordlistákon harmadik helyen áll.

Mudin Imre Debreczenben megjavította a helyből való magasugrás rekordját, öt versenyben győzve ezen a viadalon.

A két háboruszkodó szövetség atlétáinak tömeges szereplése és a viadalon elért eredményei legégetőbbben követelik, hogy az atlétikának vezetésére csak egy fórum hivatott, az egész országra kiterjedő egyöntetű szabályok alapján.

A debreczeni és temesvári versenyeket a *Masz.* a budapestit a *Motesz.* szabályai szerint rendezték.

A három viadal részletes eredményei a következők:

Budapest. (B. T. C.)

I. Diszkoszvetés. 1. Torma Károly (B. T. C.) 25·10 m. 2. Haber Antal (B. T. C.) 24·46 m. — **II. Távolugrás.** 1. Haber Antal (B. T. C.) 5·92 m. 2. Torma Károly (B. T. C.) 5·57 m. 3. ifj. Fekete Sándor (Postás) 5·55 m. — **III. Stafétafutás** (4×100 m.). 1. B. T. C. csapata (Bottlik, Torma, Gaál, Haber) 50¹/₂ mp. — **IV. 100 m. síkfutás.** 1. Ludinszky Lajos (B. T. C.) 11³/₁₀ mp. 2. Scheer Kornél (B. T. C.) 3. Szalay Ernő (Köb. T. E.). — **V. Gerelyvetés.** 1. Luntzer György (Pozsonyi T. E.) és Paulin János (III. ker. T. V. E.) holtversenyben 37·03 m. 3. Kóczán Mór (B. T. C.) 36·61 m. — **VI. Magasugrás.** 1. Ifj. Somódy István (K. E. A. C.) 1·74¹/₂ m. 2. Szegedy Géza (K. E. A. C.) 3. Dánér Béla (B. T. E.). — **VII. 300 m. síkfutás.** 1. Lichtneckert László (Székesfehérvári T. C.) 36²/₅ mp. 2. Szalay

Ernő (Köb. T. E.). 3. Bartkó Jenő (Postás). — **VIII. 1500 m. síkfutás.** 1. Bodor Ödön (Postás) 4 p. 21⁹/₁₀ mp. — **IX. Távolugrás** 1. Kövesdy Géza (B. B. T. E.) 6·17¹/₂ m. 2. Tihanyi László (B. B. T. E.) 6·07¹/₂ m. 3. Kovács Nándor (B. B. T. E.) 6·06 m. — **X. Diszkoszvetés.** 1. Luntzer György (P. T. E.) 39·93 m. 2. Jesina Ferencz (P. T. E.) 37·42 m. 3. Kóczán Mór (B. T. C.) 34·86 m. — **XI. 3000 m. gyaloglás.** 1. Drubina István (B. T. C.) 15·49 mp. 2. Lapos Sándor (Szabadkai S. E.). — **XII. 4×100 m. stafétafutás.** 1. B. T. C. A) 47⁹/₁₀ mp. 2. B. T. C. B) csapata. — **XII. 400 m. gátfutás.** 1. Kovács Nándor (B. B. T. E.) 1 p. 3⁵/₁₀ mp. 2. Bartkó Jenő (Postás).

Debreczen. (Debreczeni tornacgylet.)

I. 60 yardos síkfutás. 1. Kiss István (DAAC.) 6·4 mp., 2. Fényes Jenő (DTE.), 3. Szunyogh Rezső (DAAC.), 20 cm.-rel nyerve.

II. Magasugrás Felsőmagyarország bajnokságáért. 1. Vadon Géza (DTE.) 170 cm., 2. Zöld József (DTE.) 170 cm., 2. Szabó Béla (DAAC.) 150 cm. Vadon a 170 cm.-t is javítás nélkül ugrotta. 175 cm.-t egyikük sem tudta átvinni.

III. 1/4 ang. mfd. síkfutás Felsőmagyarország bajnokságáért. 1. Sz. Fütő Sándor (DTE.), 56. mp., 2. Horváth Aladár (DTE.), 3. Zöld József (DTE.), 7 m.-rel nyerve.

IV. Súlydobás Debreczen város bajnokságáért. 1. Mudin Imre (DTE.) 12·26 m., 2. Kirchoffer Kálmán (NyTVE.) 11·82 m. 3. Mudin István (MAC.) 11·54 m. Indult még Székelyhidy 11·38 m., Mudin Imre dobásai: 11·87, 12·26, 11·88, 11·70, 12·24.

V. Fél angolmérföldes síkfutás. 1. Vangel Gyula (MAC.) 2 p. 9·7 mp. 2. Palotai Ottó (FTC.) 3. Tolnai Jenő (DTE.) 4 méterrel első, 10 méterrel harmadik.

VI. Súlyemelés Felsőmagyarország bajnokságáért. 1. Vilmos Béla (DTE.) 70 kg. jobb és 70 kg. bal kézzel, két kézzel 100 kg. Összesen 240 kg. 2. Kirchoffer Kálmán 215 kg. 3. Radó Rezső (DTE.).

VII. Helyből magasugrás. 1. Mudin Imre (DTE.) 140 cm. Országos rekord! 2. Mudin István (MAC.) és Vadon Géza (DTE.) 137·5 cm., holtversenyben, 3. Kerekes Pál (Ny. T. V. E.) 130 centiméter.

VIII. Diszkoszdobás, junior. 1. Mudin Imre (DTE.) 33·45 m., 2. Jámbor Ferencz (DTE.) 31·98 m., 3. Kirchoffer Kálmán (Ny. T. V. E.) 31·38 m.

IX. 1 angol mérföldes staféta. (4-szer 402¹/₄ m.) 1. DTE. (György, Tolnai, Horváth, Futó) 4 p. 1 mp., 2. Ny. T. V. E.

X. Helyből távolugrás. 1. Mudin Imre (DTE.) 286 czm., 2. Vadon Géza (DTE.) 285·5 czm., 3. Mudin István (MAC.) 284·5 czm.

XI. Gerelyvetés (vidékiek részére.) 1. Mudin Imre 36·05 m., 2. Kirchoffer Kálmán 35·48 m., 3. Matulka Ödön (Ny. T. V. E.) 30·92 m.

XII. 220 yardos síkfutás (handicap). 1. Nováky Gábor (KAC.) 22 y. előny 23·4 mp. 2. Balogh János (DAAC.) 8 y. e., 3. Szunyogh Rezső (DAAC.) 6 y. előny, 3 m.-rel nyerve, mellszélességgel harmadik. Dél alatt volt a súlydobó csapatverseny, melyet a DAAC. nyert meg 20 ponttal. 2. A Ny. T. V. E.

Temesvár. (Temesvári Atlétikai Club.)

I. 100 yardos síkfutás. 1. Lengyel Ede (Temesvári A. C.) 10·8 mp., 2. Valerian László (A. A. C.) 3. Hoffmann János (A. A. C.) Oriási küzdelem után 15 centiméterrel első, fél m.-rel harmadik.

II. Távolugrás. 1. Veres Sándor (M. A. C.) 607 czm., 2. Szathmáry Kálmán (A. A. C.) 603 czm., 3. Valerian László (A. A. C.) 570 czm. 7 induló.

III. 230 yardos síkfutás. (Handicap.) 1. Radocsay Mór (T. A. C.) 18 m. előny 24 mp., 2. Lengyel Ede (T. A. C.) 16 m. e., 3. Benes Gyula (T. A. C.) 17 m. e., 8 induló. Másfél m.-rel nyerve, mellszélességgel harmadik.

IV. Diszkoszvetés Délmagyarország bajnokságáért. 1. Alt János (A. A. C.) 36 m., 2. Witrenetz Márton (T. A. C.) 35·05 m., 3. Kleiser Nándor (T. A. C.) 28·62.

V. Gerelyvetés. 1. Alt János (A. A. C.) 35·95 m., 2. Tomcsányi Béla (T. A. C.) 33·20 m., 3. Gárdos Pál (Aradi Meteor) 33·15 m. 7 induló.

VI. 1/4 ang. mfd.-es síkfutás. 1. Veres Sándor (M. A. C.) 55·6 mp., 2. Duffner János (A. A. C.), Benes Gyula (T. A. C.) 5 induló, 7 m.-rel nyerve. Benes óvást emelt Duffner ellen keresztelés miatt. A zsűri úgy döntött, hogy a kettő ujra mérkőzik a második helyért. Az új küzdelemből ismét Duffner került ki győztesen.

VIII. Súlydobás. 1. Kéri József (Szegedi A. C.) 11·19 m., 2. Alt János (A. A. C.) 10·86 m., 3. Witrenetz Márton (T. A. E.) 10·52 m. 5 indulás.

IX. Rudugrás. 1. Szathmáry Kálmán (A. A. C.) 340 cm. Országos rekord. Petrán György (A. A. C.) 280 cm., 3. Engelmann Ferencz (T. A. C.) 266 cm.

X. 1. ang. mfd.-es síkfutás Délmagyarország bajnokságáért. 1. Belu Sándor (T. A. C.) 5 p.

10.8 mp., Benes Gyula (T. A. C.), 3. Obrincák Ernő (T. A. C.), 6 induló. 70 m.-rel nyerve, 50 m.-rel harmadik.

XI. 1. ang. mfd. gyaloglás. 1. Manglitz Ferencz (F. T. C.) 7 p. 59.8 mp., 2. Sörös Árpád (T. A. C.), 3. Sztán József (T. A. C.), 6 induló. 100 m.-rel nyerve.

( ) **A hágiai második mérkőzése.** Szombati szép szereplésük után a hollandi csapat második mérkőzése elé nagy várakozással néztünk, azt remélve, hogy ezen is szép játékot produkálnak. A csapat azonban nem mutatott semmi különösöt a B. T. C. ellen, melynek csapata klubjának, a nemzetközi mérkőzéseken tapasztalt hagyományos szerencséjével és valóban elismerésemre méltó ambíciójával küzdött a magyar színek sikeréért. Küzdelme nem is volt hiábavaló, mert eldöntetlenné tette a mérkőzést azzal a külföldi csapattal szemben, a melyik az első között foglal helyet. A mérkőzés első felidejében egyik csapat se lőtt goalt, a másodiknak utolsó perczeiben Hága gurította be az elsőt, melyet az újra kezdés után a B. T. C. csakhamar kiegyenlített. A mérkőzés eredménye 1 : 1.

( ) **Labdarugóink csufos veresége Prágában,** Hiheftellenül hangzik az a két távirati tudósítás, hogy a *Budapesti Athletikai Club* Prágában 21 : 0, vagy pedig 16 : 1 eredménnyel szenvedett vereséget a *Slavia*-tól. Bizonyára nagy visszaéléseket követtek el a prágaiak és a mérkőzés bírja, mert reális körülmények között ilyen vereséget még old-boys csapatunk sem szenvedhet.

( ) **Jubiláris uszóverseny.** A M. T. K.-nak jubiláris uszóversenye fényesen sikerült. A közönség legnagyobb érdeklődéssel *Halmay* és *Zachár* szereplését várta, kik angliai szereplésük után ezen a versenyen startoltak először. A két kitünő versenyző szereplése országos rekordokat eredményezett:

I. **Jubiláris megnyitó-verseny.** 105 m. 1. Munk József (M. T. K.) 1 p. 15³/₄ mp., 2. Hirsch Miklós (M. T. K.), 3. Reiter Béla (Kassa).

II. **Mélluszás handicap.** 150 yard. 1. Fabinyi József (M. A. F. C.) 2. p. 12³/₄ mp., 13 mp. hátrány; 2. Toldy Ferencz (F. T. C.), 17 mp. hátrány; 3. Bíró Károly (M. T. K.), 1 mp. hátrány.

III. **Magyarország bajnoksága fél angol mérföldre.** 1. Zebegény Imre (M. T. K.) 11 p. 53³/₄ mp., országos rekord; 2. Hajós Henrik, 10 méterrel nyerve. Indult még Tóbiás Zoltán (F. T. C.) is, aki azonban a féltáv beuszása után a versenyt feladta.

IV. **Gyermek staféta-verseny,** 14 éven aluliak részére (3×35 m.) 1. M. T. K. csapata (Kunz József, ifj. Gyeszák Vincze, Róth Henrik) 1. p. 13 mp., 2. F. T. C. csapata.

V. **Jubiláris emlékverseny,** 150 yard. 1. Halmay Zoltán (M. T. K.) 1. p. 36 mp., országos rekord; 2. Munk József (M. T. K.) Könnyen, nagy fölényrel nyerve.

VI. **Hátonuszás handicap,** 150 yard. 1. Szántó Imre (M. T. K.) 2 p. 13 mp., 5 mp. hátrány; 2. Török Zoltán (Balaton U. E.) 8 mp. hátrány; 3. Nagy József (F. T. C.) 4 mp. hátrány.

VII. **70 m. handicap.** 1. Baronyi András (M. T. K.) 52³/₄ mp., 6 mp. hátrány; 2. Zsoldos Károly (O. T. E.) 10 mp. hátrány; 3. Szentgyörgyi Pál (B. U. E.) 3 mp. hátrány.

VIII. **Müugró verseny.** 1. Waldemar Riemann (Magdeburg) 116 ponttal; 2. Gööz József (M. A. F. C.) 80 és fél ponttal; 3. Széchy Endre (B. U. E.) 75 és fél ponttal. Riemann stílusa meglepő szép, nagy fölényrel nyerte meg a versenyt.

IX. **Staféta-verseny.** (3×70 m.) mell-, hát- és magyar uszás. 1. M. T. K. A csapata (Baronyi András, Hendl Kornél, Halmay Zoltán), könnyen 15 méterrel nyerve; 2. F. T. C. csapata.

X. **Vendégek versenye,** 105 m. 1. Waldemar Riemann (Magdeburg) 1 p. 18 mp., 2. Hornung Gyula (M. T. K.)

XI. **Ifjusági müugró verseny.** 1. Gööz József (M. A. F. C.) 64 és fél ponttal, 2. Széchy Endre (B. U. E.) 61 és fél p., 3. ifj. Gyeszák István (M. T. K.) 59 pont.

XII. **Junior oldal-uszás,** 70 m. 1. Hornung Gyula (M. T. K.) 55³/₄ mp., Szántó Imre (M. T. K.), 3. Zierlich Elemér (F. T. T.)

XIII. **Staféta-verseny,** 5×35 m. 1. M. T. K. A csapata (Baronyi András, Munk József, Hajós Henrik, Zebegény Imre, Halmay Zoltán). A negyedik staféta körülbelül egyszerre érkezett, de az utolsó hosszban Halmay három teshoszszal nyer Önödy és Olasz előtt, 2. a M. U. E., 3. a F. T. C. stafétája.

XIV. **Seniorok versenye,** 70 m., 27 éven felüliek számára, 1. Hajós Miklós (M. T. K.) 51 mp., 2. Láng László (M. T. K.)

XV. **Tréfás verseny.** Uszás égő gyertyával, 35 m. 1. Munk József (MTK.) 40.5 mp. 2. Leipnicker Mátyás (MTK.).

XVI. **210 méteres handicap.** 1. Breslmayer L. (BUE.) 2 p. 7 mp. 2 mp. hátrány. 2. Krausz T. (MUE.) 4 mp. hátrány. 3. Hégner J. (MUE.) 19 mp. hátrány. 4. Domokos P. (FTC.) 16 mp. hátrány.

A pontversenyre kiírt Brüll Alfréd adományozta remek kivitelű serleget a MTK. nyerte meg 40 ponttal. 2. Balaton U. E. 10 ponttal.

( ) **Bajnoki labdarugó mérkőzések.** A *Magyar Testgyakorlók Köre* 5 : 1 arányban győzte le a Törökvs Sport Egylet csapatát Kőbányán a Liget-utcai pályán. Előzőleg a II-ik csapatok küzdelméből a M. T. K. II. került ki győztesen 0 : 1 arányban.

A *Ferencvárosi Torna Club* 10 : 4 arányban verte meg a Fővárosi Torna Clubot a Soroksári-úti pályán. Előzőleg a II-ik csapatok játszottak, győztes a F. T. C. II. lett 12 : 1 arányban.

Az *Ujpesti Torna Egyesület* 2 : 0 arányban győzte le a *Typographia Sport Clubot* az Amerikai-úti pályán. Előzőleg a II. csapatok küzdelméből is az U. T. E. II. került ki győztesen 3 : 2 arányban.

A II-od osztályú bajnoksáért a *Nemzeti Sport Club* 8 : 0 arányban győzte le a III. ker. *Torna-és Vivő-Egyesületet*. Előzőleg a N. S. C. II. 6 : 2 arányban győz a III. ker. T. V. E. II. ellen.

Az *Ujpest-Rákospalotai Athletikai Klub* 3 : 3 arányban eldöntetlenül mérkőzött a Mező-utcai pályán a *Kereskedelmi Alkalmazottak O. F.* csapatával.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bírák mozgalma.** A zombori kir. törvényszék, járásbíró és ügyészség Zomborban, szeptember 1-én értekezletet tartván, megvalósítandóknak mondta ki a következő kívánalmakat is: 1. A bíróság és ügyészségi alkalmazottak özvegyeinek nyugdíja az eddiginél magasabb százalékban állapíttassék meg. 2. Az 1885. évi XI. t.-cz. 39. §-ában foglalt rendelkezéstől eltérőleg az özvegy már egy gyermek után kapjon neveltetési járulékot. Szükségesnek tartja az értekezlet e határozatokban foglalt megbeszélése céljából egy Szegeden megtartandó országos értekezletnek összehívását s kimondja egyben azt is, hogy az összehívandó értekezleten magát képviselteni fogja. A pécsi törvényszék, járásbíró és ügyészség tagjai tegnap tartott értekezletükön elhatározták, hogy csatlakoznak a bírói kar erkölcsi és anyagi érdekeinek előmozdítására megindult országos mozgalomhoz.

§ **Bűnügyi zárlat Gennári ellen.** Nagy port vert fel ez év nyarán dr. Eránosz István fővárosi ügyvéd elhalálása után az a gyanu, hogy Gennári József vivómester szellemidézések ürügye alatt Eránosz István drt vagyonától megfosztotta. Az elhunyt ügyvéd hozzátartozóinak büntető feljelentésére megindult a nyomozás Gennári ellen. Középen tanut hallgatott ki a rendőrség, akiknek csaknem kivétel nélkül tudomásuk volt arról, hogy dr. Eránosz Gennárral több ízben tartott az utóbbi binak Erzsébet-körúti vivóiskolájában szellemidéző széánstot. Ezek a széánstok annyira hatottak a külfölden is gyenge idegzetű Eránoszra, hogy ez a Gennári által szuggertált „jó szellem” minden kívánságát vakon teljesítette. Gennári a panaszfeljelentés szerint Eránosz ezen beteges ideggyengeségét arra használta fel, hogy az ügyvédet vagyonából kiforgassa. A befejezett nyomozás után a rendőrség az összes iratokat áttette indítványtétel céljából a királyi ügyészséghez. Mialatt az iratok az ügyészi elintézés alatt állanak, a panaszos család bűnügyi zárlatot kért Gennári József vivómester ellen. Ezen kérelemnek Kiss István vizsgálóbíró helyt adott. A rendőrség már foganosítottta is a bűnügyi zárlatot a vivómester Károly-körút 10 szám alatt levő lakásán és a Horánszky-utcai vivótermében. A gödöllői előjáróság ezalatt Gennári gödöllői nyári lakásán foganosítottta a bűnügyi zárlatot. Gennári védője felfolyamodással élt a zárlat ellen.

§ **A dánosi rablógyilkosság.** Ma reggel szállították be a pestvidéki ügyészségre a Téglyáson elfogott Lakatos Lajos (Sztójka Dolár), Lakatos János (Sztójka Kuna) és az Egerben elfogott Lakatos János (Sztójka Párna) kőborcigányokat, akik állítólag szintén részesei a dánosi rablógyilkosságnak. A cigányokat Pele járásörmester erős fedezettel hozta be a fővárosba. Megérkezésük után átöltöztették őket s azután átszállították mind

a hármat a budapesti törvényszék fogházába. A három letartóztatott cigánynyal együtt kézrekerült Kolompár Balog János is, a kit szintén ma vittek a budapesti törvényszék fogházába. Értesülésünk szerint *Lakatos Balogh* János maklári születésű 43 éves kőbor cigánynak ujjnyomatait az egri ügyészség, amelynek fogházában a gyanúsított ül, elküldötte a főkapitánysághoz. *Lakatos Balogh* János ujjnyomatait itt alaposan feltűvizsgálták és konstataálták, hogy azok azonosak a dánosi rablógyilkosság alkalmával ide beküldött egyik borospoháron felfedezett jobb mutatóujj nyomával. Erről a főkapitányság úgy az egri, mint a pestvidéki ügyészséget nyomban értesítette.

§ **Az esküdtbíró helyettes elnöke.** Dr. Dole-schall Alfréd táblai bírónak, a budapesti büntető-törvényszék helyettes elnökének egyetemi tanárrá történt kinevezetésével a megüresedett esküdtbíróági helyettes elnöki teendőket az igazságügy-miniszter dr. Sárkány Lajos törvényszéki bírót s főtárgyalási elnököt bízta meg.

KÖZGAZDASÁG.

Uj iparágak.

Budapest, szeptember 16.

Az iparpártolási mozgalom során nem egy ízben merült fel a kérdés, hogy miféle iparágakat volna érdemes Magyarországon meghonosítani. Minden termelés alapját tudvalevőleg a fogyasztás képezi. E kettő állapítja meg az áru árát és aszerint, amint valamely cikk gyártásánál haszonra lehet-e szert tenni, avagy sem, úgy alakul a vállalkozási kedv. Ha tehát Magyarország gyár-iparának fejlesztéséről van szó, ugy mindenekelőtt a hazai piac fogyasztóképességét kell ismernünk, mivel az egyéb körülmények, bármily fontosak legyenek különben, e mellett csak másodsorban jöhetnek figyelembe. Ily mellékkörülmények például, hogy nemcsak a szükségletlől függ a termelés nagysága, hanem maga a termelés is képes szükségletet létesíteni. A termelésnél fontos dolog tudni azt, vajjon kivitelre számíthatunk-e. Erre nézve elég csak a cukoriparra tekinteni; cukoriparunk nem fejlődött volna azzá, ami, ha a gyárak alapításánál nem vették volna tervbe nyomban a kivitelre való termelést is.

Mezőgazdasági állam vagyunk a szó legszorosabb értelmében; nyereségterményeink nagy részét kivisszük, holott, ha idehaza dolgoztatnának fel, a feldolgozásból eredő haszon is idehaza maradna. A behozott iparcikkek legnagyobb részét kiszoríthatnók pedig. Az iparfejlesztés gyakorlati kivitelére az irányt és támpontot megadják a külkereskedelmi forgalmi statisztikai adatok, melyekből elég világosan kitünik, hogy milliókat és milliókat áldozunk a külföldnek évente, olyan iparcikkekért, melyeket idehaza is előállíthatnánk.

Arra a kérdésre tehát, hogy mely iparágakban van lényeges behozatalunk, csak a külkereskedelmi statisztikai szám adatokkal felelhetünk. Behozatali többletünk van ugyanis

Eledelek (sütemény)	2.572.100 kor
Csokoládé gyártmányok	2.065.510 "
Czukorka	3.403.206 "
Pamut, pamutfonal, pamutárúk	220.639.676 "
Lenkender, juta stb. árúk	27.118.506 "
Gyapju, gyapjufonal és árúk	98.748.155 kor.
Kalapárúk	13.000.000 "
Férfi ruhák	20.247.665 "
Női ruhák	10.910.190 "
Fehérnemű árúk	18.352.800 "
Marhabőr, ló bőr	4.591.335 "
Marhabőr, ló bőr egész, fél vagy negyed év drb.	3.970.540 "
Marhabőr, ló bőr kidolgozva	4.128.225 "
Különböző állati bőrok	12.000.000 "
Czipészárúk bőrből	13.339.503 "

Folytathatnók tovább.

Csak néhány tételének felsorolása ez behozatali többletünknek, olyan árukból, melyeket egy kis jóakarattal kiszorítani lehetne. A külkereskedelmi statisztika számadatai mutatják világosan az iparfejlesztés irányait. Uj iparágak egész sorát lehetne itt megteremteni minden nagyobb áldozat nélkül. S az iparpártolási mozgalom terén nemcsak a kormányzatra hárulnak nagy föladatok, de magára a magyar társadalomra is, mely nem bírja, vagy nem akarja lenyugodni rég meg-

rögött rosz szokását, hogy előszeretettel vásárol külföldi termékeket. Mig ezt le nem nyitgözi, aligha gondolhatunk új iparágak megteremtésére.

Felszámoló szövetkezetek. A Budapesti Hitel-egyesület mint szövetkezet e hó 17-én rendkívüli közgyűlést tart a szövetkezet feloszlása és a felszámoló megválasztása céljából. Ez a szövetkezet 1904. elején alakult és az 1906. évi mérlege szerint az évtársulatok vagyona 6763 korona, a váltótárca 11.108 korona volt, mire 5859 korona visszleszámitolási hitelt vett igénybe. — A másik felszámoló szövetkezet címe: *Erzsébet asztaltársaság takaré- és hitelszövetkezet*. Ez e hó 28-án tartja felszámoló közgyűlést.

A nemzetközi postaforgalom ocsóbbodása. A római nemzetközi postakongresszus határozata szerint ez év október 1-én a nemzetközi postaforgalomban több tarifátélt le fognak szállítani. A levelek díját meghatározó súlyegységet 15 grammról 20-ra emelik fel, a díj pedig, amely eddig 25 centime volt 15 grammonként, ezentúl csak az első 20 grammért lesz 25 fillér, minden további 20 grammért csak 15 fillér. Új lesz ezenkívül a válaszlapp intézménye. A levél feladója ugyanis előre bérmentesítheti a választ, ha levélbe válaszlapot tesz, amely 28 fillérért lesz kapható. Leszállítják továbbá a pénztalványozás díjtételeit is a nemzetközi forgalomban. Eddig 100 koronán alul minden 25 koronáért 25 fillér volt a díj, 100 koronán felül pedig minden 50 koronáért 25 fillér. Ezentúl 100 koronán alul is 50 koronánként kell 25 fillért fizetni.

Borvásárió és értékesítő részvénytársaság. Czegléden — jelentik lapunknak — mozgalom indult meg, hogy Ungváry László szőlőnagybirtokos bevonásával és 400 ezer korona alaptőkével borvásárlásra és értékesítésre részvénytársaságot alakítsanak. Az eszme annyira közel van már a megvalósuláshoz, hogy a jövő héten már a gyűjtővek is ki lesznek bocsátva a részvények előjegyzésére.

Helyreigazítás. Legutóbb megírtuk, hogy a Budapesti Hitelforgalmi Szövetkezet igazgatósága egyik utóbbi ülésén beválasztotta az igazgatóságba dr. Roth Pált. Illetékes helyről most azt közlik velünk, hogy dr. Roth Pál nem lett az intézet igazgatója s szándékában sincs annak lennie.

Törvénytervezet az ipari és kereskedelmi bíróságokról. A kereskedelemügyi miniszter újabb egy törvényjavaslatot dolgoztatott ki; mely az érdeklépviseleten alapuló ipari és kereskedelmi bíróságokat honosítaná a hasonló német szervezetek mintájára. Németországban ugyanis néhány évvel ezelőtt léptették életbe a törvényt, mely elrendeli, hogy minden, legalább huszezer lakost számláló városban fel kell állítani az ipari és kereskedelmi békebírókat, a kisebb városok és községek pedig egyesülnek ily bíróság felállítására. A német törvény szerint a bíróság elnökét és alelnökét a községi előjáróság választja; a bírák fele kereskedőkből áll, akik közé a részvénytársaságok igazgatói is számíthatnak. A bíróság illetékes a kereskedők és alkalmazottaik közötti vitás ügyekben, ha az alkalmazottnak fizetése nem nagyobb évi ötezer márkánál, ellenkező esetben az ügy a rendes bíróságok hatáskörébe tartozik. A törvénytervezetet legközelebb — mint értesültük — ankét elé terjeszti a kereskedelemügyi miniszter.

Az osztrák helyi érdekű vasúti törvény. Már régóta foglalkoztatja az osztrák szakköröket a kormány az osztrák helyi érdekű vasutakról készített szándékolt törvénye, amely többrendbeli fontosabb változásokat fog tartalmazni. Ezt a törvényt — mint értesültünk — végleges szövegében az osztrák kormány az új parlamenti ülészaknak kezdetén be fogja terjeszteni.

Laboratoriumi részvénytársaság. Már megírtuk, hogy a fővárosban egy új laboratóriumi társaság alakul. E társaság „Egyetemes kísérletező intézet, vegyészeti, orvosi és gyógyszerészeti laboratóriumi részvénytársaság” cím alatt alakult meg 100.000 korona alaptőkével. Az új társaságról a törvényeszk a megalakulást most vette tudomásul.

A Turul-gőzös próbautja. A Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársaság legújabb épített „Turul” nevű hajója — Newcastle-ből érkezett tudósítás szerint — kitűnő eredménnyel végezte minapi próbautját, amelyen az ottani osztrák-magyar konzul is részt vett a kiküldött szakértőkkel egyetemben. A társaság ezen új hajója a múlt évben épült „Kossuth” nevű gőzös mintájára készült s főleg a dunai forgalom lebonyolítására fog szolgálni. A hajó hosszúsága 350 láb, szélessége 49-9 láb, ürmélysége 25-10, merülése 21 láb. Géprendszere hármasszertűvel. Brutto register tonnája 3554, hordképessége pedig 6200 tonna. A próbajarat sikeres befejeztével a hajó elindul első útjára, melyen egy teljes magyarországi rendeltetési közzérakományt szállít. A Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársaságnak jelenleg még egy a Turul-hoz hasonló típusú gőzöse van épülőfélben, melynek vízrebocsátása már a közeli napokban fog megtörténni, amelyt a társaság hajója 9 hajóra, tonnatartalma pedig 43 ezer tonnára fog emelkedni.

A szövetkezetek válsága. A szövetkezetek válságáról írt vasárnapi hírlinkre az önállóan működő hitelszövetkezetek országos szövetsége ma a következő nyilatkozatot közlésére kérte fel lapunkat:

„A kötelek az e hó 5-én megtartott értekezlet határozatait a leghívebben végrehajtotta és végrehajtja. A kötelek igazgatósági tagjai ugyanis a legtöbb nagy bank vezetőjénél már el is jártak abban az irányban, hogy a szövetkezetek visszleszámitolási hitelt fentartsák és épen ennek az eredménye az, hogy a szövetkezetek állami segély nélkül is megfeleltek eddigi kötelezettségüknek. Elkészítették továbbá azt az új beadványt is, amelyet amint a kormány ismét itthon lesz, egy nagy küldöttség útján fognak a pénzügyminiszternek átnyújtani. A bekért statisztikai adatok is elkészültek, de miután ez a nagy munka még befejezve nincsen, ezeket még senki sem találhatta kedvezőtleneknek. Egyebet eddig a kötelek nem tehetett és mindenesetre kívánatos volna, ha ez a fontos ügy a sajtó hathatós támogatása mellett mielőbb kellő megoldást nyerne.”

Az osztrák magánvasutak államosítása. Már hírt adtunk arról, hogy az osztrák kormány a magánvasutakat államosítani fogja. Az államosításra vonatkozó törvényt — mint értesültünk — már októberben a kormány a parlament elé is terjeszti. Ha az osztrák kormány még decemberben szándékozik az osztrák-magyar államvasut és az osztrák észak-nyugati vasut államosítására vonatkozó tárgyalásokat megindítani. A kormány az a szándéka, hogy e két vasut államosítását már jövő év kezdetén befejezi és ebben a tekintetben politikai részről is hathatós támogatásra számít.

Új gabonadijszabás az osztrák-magyar-orosz határforgalomban. Az osztrák-magyar-orosz határforgalomban ez év november 1-én új gabonadijszabás lép életbe, amely dijszabás életbeléptetésével az 1896. év január 1-től érvényes kivételes dijszabás és annak négy pöttyéka hatályát veszti.

A Weitzer-féle vagongyár felemeli alaptőkéjét. Az aradi Weitzer János vagongyár most állapította meg az elmúlt évről szóló mérlegét, amely 530.936 korona tiszta nyereséggel záródott, amelyből részvényenként 8 korona, azaz 8% osztalékot fognak fizetni. E kedvező mérlege a vagoniparban beállott előnyös jelenségeknek tulajdonítható. A gyár — mint értesültünk — új részvények kibocsátásával felemelni készült alaptőkéjét, hogy gyárát teljesen megnagyobbítsa.

Csöd. Pelcz S. Sándor budapesti bejegyzett cég (üzlete V. ker., Arany János-utca 22. szám) kézműáru kereskedő ellen a budapesti váltótörvényeszk a csödtől megnyitotta. *Kinevezettek:* Csödbiztos dr. Ipvitz Károly kir. törvényszéki albiró; tömeggondnok dr. Bálint Lajos ügyvéd; tömeggondnok-helyettes dr. Brückler Elemér ügyvéd. A követelések bejelentésére október 19., felszámolási tárgyalásra november 14., a csödválasztmány megválasztására november 16. tüzetelt ki határidőül.

A sütőipari kiállítás deficitje. E cím alatt megjelent vasárnapi hírlinkre Gelléri Mór ur, a sütőkiállítás elnökigazgatója a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat:

„A sütőipari kiállítás deficitje cím alatt megjelent közleményre kénytelen vagyok kijelenteni, hogy ez téves információ alapul. A kiállításnak

van ugyan deficitje, de ez nem 50.000, hanem 5000 korona; a kisiparosok számlája még a kiállítás alatt mind rendezve lett, ma mindössze két vállalkozónak van még követelése, az egyiknek számlája most van műszaki revízió alatt, a másik pedig nem jelentkezik a neki járó összegért; már pedig a kiállításokon tudvalevőleg nem szokták házhöz szállítani a járandóságot. E két vállalkozó követelése hetek óta deponálva van az Országos Központi Takarékpénztár lipót-tervezési fiókjában.

Egy gazdasági egyesület jubileuma. A Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegyei gazdasági egyesület vasárnap ülte meg fényes ünnepség keretében megalakulásának ötvenedik évfordulóját és ebből az alkalomból rendezett gazdasági kiállítás mutatta be a vármegye mezőgazdaságának és iparának fejlettségét. A jubileumra Darányi földművelésügyi miniszter is leutazott Szolnokra. A gazdasági egyesület közgyűlése tíz órakor kezdődött a vármegyeház nagyertermében, amelyet zsufolóság megtöltött a díszes közönség. A közgyűlést gróf Almássy Imre gróf főispán, az egyesület elnöke nyitotta meg. Az elnöki megnyitó után Darányi Ignác földművelésügyi miniszter emelkedett szólásra és a következő beszédet mondotta:

T. közgyűlés! Amidőn ezen ünnepélyes alkalommal megjelentem az önkörében, tettem ezt azért, hogy elismerésemnek, méltánylásomnak és köszönetemnek adjak kifejezést, ezen egyesület 50 éves hazafias működése iránt. Ezen egyesület, azt hiszem, a legrégebb vidéki gazdasági egyesület. Ezen egyesület bölcsőjét akkor ringatták, amikor Magyarország felett nagyon nehéz és komor felhők vonultak végig. És akkor is, 50 év előtt ez egyesület szerény falai között oltárt állított a hazaszeretet szent tűzének és azt a tüzet élesztette, mert soha elaludni nem engedte. (Éljenzés.) Az elnök ur-öméltósága messze tulbecsülte az egyesület körül való csekély tevékenységemet, de legyenek meggyőződve, hogy amit tettem és tehetek, azt örömmel tettem és örömmel teszem (Éljenzés), mert azt tartom, hogy csak vállvetett munkával lehet nagy eredményeket elérni. Összetartás által kis nemzetek nagyok lesznek, széthuzással nagy nemzetek is az enyészetnek mennek előbe. De elföttem t. uraim azért is, hogy kegyelettel adózzak azon megdicsőült férfiu emlékének, akinek arczképe fog ma leplezletetni és akit ma önök ünnepelnek. Ehez a megdicsőült férfiuhoz engem régi emlékek kötnek. Barátságának melegét évtizedeken át éreztem. Minket összehozott a legmagyarabb folyó, a Tisza folyónak sorsa. Annak a folyónak a sorsa, amely Magyarországon kezd és Magyarországon végzi pályafutását. A nagy szegedi árvíz után, amidőn remület szállja meg az egész Tisza völgyét, — van ennek harmincz esztendeje, — akkor együtt alkottuk meg a tisza-völgyi társulatot, együtt szolgáltuk ezt az ügyet. Láttunk sok veszedelmet, láttunk sok vihart, de ma már elmondhatjuk, hogy az a fészek, amelyen a magyar nép zöme lakik, a nagy magyar Alföld, minden körülmények között biztosítottak tekinthető az elemek csapásai ellen. (Lelkes éljenzés.) Én azt hiszem, hogy a közgyűlés méltóbban nem is ünnepelhetne volna meg e napot, mintha e nappal és 50 éves jubileumával együtt ünnepli első elnökének és alapítójának, Szapáry Gyula grófnak nemes emlékezetét. És végül engedje meg a t. közgyűlés, hogy midőn önöknek szerencsét kívánok eddigi 50 éves érdemes működésükhöz és kérem önöket, hogy mindenki vegye ki ebből a maga részét, engedjék meg, hogy hálásan emlékezzek meg ezen egyesület érdemes elnökének, t. barátomnak, a főispán ur ö méltóságának 12 éves működéséről. (Éljenzés.) Ö nem csak érdemes főispánja a vármegyének, hanem azt hiszem, minden tulzás nélkül azt mondhatom és anélkül, hogy az ő szerénységét sérteném, hogy ő ennek a megyének társadalmi, gazdasági tekintetben is első embere, vezére. (Ugy van!) Kívánom, hogy eddigi babéraihoz számos újabb babérlevelet fűzzön. (Lelkes éljenzés és taps.) Lippich Gusztáv nyug. főispán nagyszabásu beszédben emlékezett meg Szapáry Gyula grófról, az egyesület első elnökéről, aki oly buzgón fáradozott a gazdák tömörítése érdekében. A határos beszéd végén lehullott a lepel és látható lett Szapáry Gyula grófnak sikerült arczképe, amelyet Pongrácz festőművész készített. Ezután a társ-egyletek küldöttei üdvözölték a nagygyűlést. A közgyűlést távirailag üdvözölte Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, ki távolmaradását kimentette. A közgyűlés ezzel véget ért és a miniszter ezután megtekintette a kiállítást és meleg elismerését nyilvánította a látottak felett. Délben

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi élde gyomorhajo-
soknak és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi

Keserűvíz

az elrontott gyomrok
2-3 óra alatt telje-
sen randbe hozza.

Kapható mindenütt
his ósnagy ütegekben

hanem
a ki-
ssze két
gyiknek
mások
t; már
szokták
alkozó
rszágos
kjában.

-Nagy-
sárnap
lakulá-
kalom-
be a
ejtetsé-
minisz-
yesület
gyeház
t a di-
y Imre
meg. Az
nvelés-
vetkező

s alka-
em ezt
nak és
ület 50
let, azt
vesület
amikor
felhők
lőtt ez
tott a
éleszt-
Éljen-
csülte
gemet
tettem
öröm-
artom,
ered-
mzetek
is az
uraim
meg-
og ma
hez a
ötnek.
eztem.
Tisza
amely
végi
midőn
ét, —
együtt
szol-
t, lát-
natjuk,
r nép
minden
hítható
nzés.)
nem
hítha
nnepli
Gyula
e meg
encsét
öz és
ből a
emlé-
lek, t.
éves
emes
szem,
élkül,
y ő
asági
van!)
ajabb
aps.)
be-
őről,
fára-
tásos
5 lett
elyet
társ-
st. A
encz
rását
mi-
meg
iben

Kedd, szeptember 17.

400 terítékű bankett volt, amelyen számos felkösztöntő hangzott el.

A Rimaszombat—cserepesi helyi érdekű vasut be-
zárása. A kereskedelemügyi miniszter — mint ér-
tesülünk — a tervezett rimaszombat—pollári h. é.
vasut rimaszombat—cserepesi vonalának közgaz-
gatási bezárását elrendelte. A Szűts Andor minisz-
teri titkár vezetése alatt tartandó eljárás e hó 18-án
d. e. 9 órakor kezdődik Rimaszombat város szék-
házának tanácstermében.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egye-
sület közgyűlése. Az Országos Magyar Bányászati
és Kohászati Egyesület vasárnap délelőtt tartotta
meg rendes közgyűlését, melyen gróf Teleki Géza
elnökölt. A közgyűlésen elhatározták, hogy Kerpely
Antal és Csély mellszobrát elkészítetik s azokat a
selmeczbányai akadémia dísztermében helyezik
el. Az egyesület múlt évi működéséről szóló jelen-
tést Gálóssy titkár terjesztette elő, melyet egy-
hangulag elfogadtak, ugyszintén elfogadták György
Albert könyvtáros jelentését, valamint Gager
Emil bányagazgató, pénztáros zárszámadását és
költségvetését. Dr. Balkay Béla egyesületi ügyész
a bányatörvény reformjára vonatkozólag a követ-
kező határozati javaslatot terjesztette elő:

A bányatörvény legutóbbi tervezetét, mint a
bányatörvény reformjának alapját örömmel fogadja
az egyesület, az abban lefektetett elvekhez által-
ánosságban hozzájárul, a részletekre nézve pedig
összeségükben magáévá teszi azokat a javaslato-
kat, melyeket az igazgatótanács a tervezet szöve-
gének módosítására vonatkozólag előterjesztett. A
bányatörvényreformjára vonatkozólag a maga
részéről elvileg helyesli az előadói tervezetben ér-
vényesített alapelveket, nevezetesen hogy:

a) a bányapénztárak intézménye az eddigi
vállalati formában az autonómia alapján fejlesz-
tessék ki;

b) a más vállalatokhoz szegődött tagok szerzett
igényei a díjtartalék átutalásával továbbra is biz-
tosítottassanak;

c) a balesetből származó igények az 1907.
évi XIX. t.-czikkben megszabott mértékben a
bányatörvényreformjára tagjainak is biztosítottassanak;

d) a jövőre nézve a munkaadóknak a hozzá-
járulása kötelezővé tévessék és

e) az intézmény oly irányban fejlesszessék,
hogy a vállalati pénztárak országos bányatörvé-
nyreformjára egyenlítőleg legyenek.

A bányapénztárak ily irányu kifejlesztésének
módját illetőleg azonban elkerülhetetlennek tartja
az egyesület, hogy:

a) a kifejlesztés fokozatosan, megfelelő át-
meneti időn belül vitessék keresztül,

b) annak végrehajtása a bányavállalatok meg-
hallgatása alapján és olyformán történjék, hogy

c) a bányavállalatok hozzájárulása a meg-
felelő átmeneti időn belül fokozatosan emelkedjék
a törvényben megállapítandó mértékig.

Végül hogy a vállalati bányatörvényreformjára
termelésében, mint az országos társaság terhei-
nek viselésében az államkincstár is részt vegyen.

Utasítja a közgyűlés az igazgatótanács-
cot, hogy ezen határozatát a tárgyalások abban
említett anyagát tartalmazó közleményekkel fel-
szerelve, megfelelő formában haladéktalanul ter-
jeszse fel a pénzügyminiszterhez.

Az ügyész javaslatát egyhangulag elfogadták.

Orvosok életbiztosító-társasága Budapesten. Egy
bécsi lap írja: Több budapesti orvos felvetette
egy új életbiztosító-társaság eszméjét. Az új tár-
saság részvényei lehetőleg orvosok kezében ma-
radnának s a tervezők arra számítanak, hogy ha
Magyarország 6000 orvosa közül csak minden
második-harmadik orvos jegyez egy, két, esetleg
négy 200 koronás részvényt, 1,200.000 korona
alaptőkét könnyen össze lehet hozni. Az új élet-
biztosító-társaság a biztosítottak részére különféle
előnyöket helyez kilátásba. Így például ingyenes
orvosi segélyben részesíti a tagokat, ingyen kap-
nának ásványvizet s orvosszereket.

Új bank Budapesten. Gabonabank részvénytár-
saság czége alatt vasárnap százezer korona alap-
tőkével pénzintézet alakult Budapesten, melynek
célja gabona, gyapjú, vetőmag és minden gazda-
sági termény és szükségleti cikkekkel bizományban
és saját számlájára kereskedni. Az igazgatótanács
tagjai lettek: báró Jeszenszky Sándor elnök, Reich
Jenő vezérigazgató, Reisenleitner Pál, Sebastian
Vilmos, Hammersky Ede, Radó Viktor, Hanzeli
Gyula. A felügyelő bizottság így alakult meg:
Reisenleitner László, Rekvényi Mór, Losonczy
Géza, Paskusz Miksa, Lesták Ödön és Rotten-
stein Mór.

Új bányászati és kohászati szaklap. Legközelebb
„Jó szerencsét” czímmel, Litschauer Lajos kir.
főmérnök szerkesztésében új heti szaklap indul
meg, mely első sorban bányászati és kohászati
altisztet, mesterek és művezetők számára készül.
A szerkesztőség Selmeczbányán lesz.

EGYETERTES

Magyar Mérnök és Építész egyetértés. A
Magyar Mérnök és Építész Egylet tagjainak és a
dunántúli technikus társadalomnak nagy érdeklő-
dése mellett tartotta meg a múlt vasárnap Pécsen
az első vándorgyűlést. A gyűlésen Hauszmann
Alajos elnököl s Horváth István mérnök Pécs
város kulturális és gazdasági és ipari jelentőségé-
ről és jövőben remélhető fejlődéséről tartott elő-
adást, míg Kajlinger Mihály a városok csatorná-
zásáról, Zelovich Kornél pedig a technikai munka
jelentőségéről szökölt, széles alapoti, nagy
apparátussal világítva meg a kérdést.
A közönség folyton figyelemmel hallgatta az elő-
adásokat, többször zajos eljenzés szakította meg
az előadókat, akiket az egész közönség zajos
ovációban részesített, mikor az előadásukat be-
végezték. Hauszmann elnök adott meleg szavak-
ban kifejezést a gyűlés köszönetének az előadók-
kal szemben, majd pedig köszönetet mondott az
elnök a vándorgyűlés közönségének, újból az elő-
adóknak s mindazoknak, akik a gyűlés előkészí-
tésében eredményes és szép munkásságot fejtettek
ki. A vándorgyűlés tagjai ezután lunchehoz ültek,
ahol lelkes pohárköszöntőkben ünnepelték az el-
nököket, Zsolnai Miklóst, az előadókat.

Az Osztrák-Magyar Bank állása 1907. szept. 15-én
ez volt: Bankjegyforgalom 1.890.737.000 korona
(+ 5.883.000), érczkészlet 1.439.561.000 korona
(+ 2.363.000), lezámitolási tárca 726.015.000 ko-
rona (2.624.000), lombard-kölcsönök 70.448.000
korona (+ 785.000), adómentes bankjegytartalék
51.175.000 korona (+ 3.520.000).

Nyilt-tér.

A korábban közöltékért nem vállal felcsoportot a szerkesztőség.

Utazó ügynökök

Kitűnő mellékkeresletre tehetnek szorí keves utanjárással.

Ifj. MECHLOVITS BUDAPEST

Váci-körut 55.

Elismert tény,

hogy bárki, a fővárosban vagy az ország bármely vi-
dékén, bármilyen tizletet, ingatlant venni, vagy eladni
óhajt, a leggyorsabban megbízhatóan előzetes költségek
nélkül csakis az első magyar általános

adás-vevést

követelő vállalatok fordul Budapest, Rákóczy-ut 32.
Telefon 87-80. Vezetője Löwy Alfréd.

OVSZEREK

Gummi és hálhólyag, 30% engedmény tuca-
tonkint 1-10 forintig. Capot-Americalin rövid,
2-8 forintig. Mintagyűjtőmenny (25 db) a leg-
finomabb minőség urak részére 5 frt. Irriga-
tor, felszerelve 2-5 frt. Diana-övek, legfimo-
mabb 2.50, 8.-, 8.50 frt. Minden megrende-
lésnél 30% engedmény. Árjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.
Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpép

Kapható: MÜLLER J. L. orv. és kir.

Budapest, IV., Koronaherceg-ut. 24.

Yógyszerész, drogeria és finomabb üzletekben.

Kis tubus 60 fillér. Fogpép

Nagy tubus 1 korona.

Minden külön értesítés helyett.

Özv. Flaschner Sarolta a saját, valamint le-
ánya Herzl Miksaé, ennek férje Herzl Miksa
unokája dr. Wolf Vilmosné szül. Herzl Irén
ennek férje dr. Wolf Vilmos, dédunokái Wolf
Ernő, Wolf Mici és az összes rokonság nevé-
ben melyen szomorodott szívvel jelenti, hogy
forrón szeretett fia

Flaschner Zsigmond

f. évi szeptember hó 15-én reggel, életének 65-ik
évében rövid szenvedés után elhunyt.

A temetés kedden, folyó hó 17-én délelőtt 10
órákor a gyászbúzból (VI., Eötvös-utca 24. sz.)
fog végbemenni, ahonnan a drága halottat a
rákoskeresztúri új izr. temetőbe kísérik.

Budapest, 1907. szeptember hó 16-án.

Aldás és béke poraira!

Csendes részvét és koszorúk mellőzése kérelik.

TÖZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonátözsde.

A készáruipiacon buzában a kínálat meg-
felelő jó, de még nem idényszerűen élénk volt; a
nagy behozatalok hatása alatt az irányzat csende-
sebb és a forgalomba került 35.000 mm. változat-
lan maradt. Rozs csendes, zab és tengeri változat-
lanok. A határidőpiacra a külföld magasabb
jegyzései nálunk nem jutottak érvényre, mert az
effektívizlet irányja a spekulációt kielégíteni nem
tudja; hozzá a nagy hozatalok is csökkentették a
hangulatot, ez a körülmény realizálásokra adott
alkalmat és a határidőpiacot tetemesen gyengi-
tette, mely mérsékelt üzlet mellett kezdetleges tar-
tottság után néhány fillért veszített. Nagyobb mér-
tékben csupán a tengeri gyengült, mely czikkben
az üzlettelenség és jó kilátások még nagyobb
visszaesést fognak előreláthatólag előidézi.

Felmondattott 7000 mm. tengeri f. hó 16-án
leendő átvételre.

Eladatott:

Ó-buza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 kg. 23.90
korona, 300 mm. 80 kg. 23.95 korona, 250 mm. 79
kg. 23.95 korona, 200 mm. 79 kg. 23.95 korona.
Pestvidéki: 100 mm. 79 kg. 28.60 korona.
Bánsági: 3200 mm. 76-8 kg. 22.75 korona.
Raktári: 1030 mm. 77 kg. 22.70 korona.
Új buza. Tiszavidéki: 400 mm. 78.5 kg. 23.30
korona, 1400 mm. 78.5 kg. 23.15 korona felső,
200 mm. 78 kg. 23.30 korona, 1200 mm. 78 kg.
23.25 korona, 1000 mm. 78 kg. 23.30 korona,
100 mm. 78 kg. 23.20 korona, 100 mm. 77 kg.
23.20 korona, 300 mm. 78 kg. 23.30 korona,
100 mm. 78.5 kg. 23.30 korona, 300 mm. 77.5
kg. 23.05 korona, 200 mm. 77.5 kg. 23.20 ko-
rona, 100 mm. 77.5 kg. 23.20 korona, 100 mm.
77.5 kg. 22.90 korona, 150 mm. 77.5 kg. 23.10
korona, 200 mm. 77.5 kg. 23.20 korona, 500 mm.
77.5 kg. 23.20 korona, 300 mm. 77 kg. 23.05
korona, 100 mm. 77 kg. 23 korona, 2000 mm.
77 kg. 23 korona, felső, 100 mm. 77 kg. 23
korona, 100 mm. 77 kg. 22.90 korona, keveré-
kes, 100 mm. 76-8 kg. 23.20 korona, vágány, 100
mm. 76.5 kg. 23korona, 100 mm. 76.5 kg. 23 ko-
rona, 1000 mm. 76 kg. 22.90 korona, 400 mm. 76
kg. 23 korona, 100 mm. 75 kg. 22.20 korona.
Pestvidéki: 100 mm. 80 kg. 23.20 korona,
300 mm. 80 kg. 23.20 korona, 200 mm. 79 kg.
23.20 korona, 50 mm. 78 kg. 23.10 korona, 100
mm. 79 kg. 23.20 korona, 100 mm. 78-8 kg.
23.10 korona, 200 mm. 78-5 kg. 22.90 ko-
rona, 500 mm. 78 kg. 23.15 korona, 100 mm.
77.5 kg. 22.60 korona, 650 mm. 77 kg. 22.90

korona, 500 mm. 77 kg. 23 korona, 100 mm. 76 kg. 22.70 korona, 100 mm. 75 kg. 22.30 korona, 300 mm. 73.8 kg. 28.70 korona.
Fehérmegyei: 1500 mm. 79 kg. 23.15 korona, 100 mm. 77 kg. 22.70 korona.
Felsőmagyarországi: 150 mm. 77.5 kg. 22.60 korona, 300 mm. 77 kg. 22.80 korona, 500 mm. 77 kg. 22.90 korona.
O-Becsei: 2900 mm. 75.8 kg. 22.90 korona. Tolnai: 3425 mm. 75.8 kg. 22.70 korona. Zentai: 4350 mm. 77 kg. 23.20 korona.
Rozs: 500 mm. 18.90 korona, kpf., par., 800 mm. 18.85 korona, kpf., par., 200 mm. 18.90 korona, kpf., par., 200 mm. 18.90 korona, kpf., par., 200 mm. 18.80 korona, kpf., par., 200 mm. 18.80 korona, kpf., par., 250 mm. 18.70 korona, kpf., par. Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. szeptember 13-tól szeptember 15-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	103580	12387
Rozs	3650	4885
Arpa	11194	—
Zab	7916	21565
Tengeri	11042	3984
Liszt	221	13857
Korpa	300	3871

A határidőpiacra kóttetett:

Délalótt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza októberre 11.51, 11.52, 11.48.
Buza 1908. áprilisra 11.97, 11.98, 11.95, 11.96.
Rozs októberre 9.72, 9.75.
Zab októberre 8.17, 8.16.
Tengeri szeptemberre 0.—, 0.—.
Tengeri 1908. májusra 6.93, 6.89.

Déli 1 órákor zárulnak:

Buza októberre ———— 11.48—11.49
Buza 1908. áprilisra ———— 11.96—11.97
Rozs októberre ———— 9.73—9.74
Zab októberre ———— 8.15—8.16
Tengeri 1908. májusra ———— 6.90—6.91

Délutáni forgalom.

Délután változatlan volt az irányzat.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

októberi buza 11.47—11.48
áprilisi buza 11.96—11.97
októberi rozs 9.72—9.73
októberi zab 8.15—8.16
májusi tengeri 6.89—6.90

Terménytőzsde.

Szeszszület.

Az Első Állódi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszfőzőgyár Kecskeméten, budapesti központi irodájának V., Mérieg-u. 11. szám heti fizetési jelentése:

Mai zárlatárak Budapesten:

	Nagyban	kicsinyben
	koronákban	
Finomított szesz adózva	164.—	168.—
" " adózatlan	65.—	69.—
Élesztőszesz adózva	—	—
" " adózatlanul	—	—
Nyersszesz adózva	162.—	165.—
Denaturált szesz	52.—	54.—

Ertéktőzsde.

A mai tőzsdén általános hausse-hangulat uralkodott. A spekuláció, ugylátszik már biztosra veszi, hogy a kiegyezést a jelenlegi tárgyalások befejeztével megkötik, mert a vételkedv már régen öltött oly arányokat, mint ma. A bécsi tőzsde eleinte higgadt maradt és inkább eladási megbízásokat küldött ide. A folytatólagos és igen jelentékeny budapesti vásárlások azonban később magával ragadta a bécsi spekulációt is, mely kénytelen volt visszavásárolni, ennek következtében az árfolyamok emelkedtek. Igen öröndetes eseménynek említhetjük, hogy a magyar koronajáradékot oly sürgősen keresték bécsi számlára, hogy annak jegyzése rövid idő alatt 80 fillérrel felszökött. A forgalom kezdettől végig igen kedvező volt és ki-

terjedt majdnem az összes értékekre. Leginkább favorizáltak a Magyar Hitelbank részvényeit, melyekben nagyobb mértvű fedezési vásárlások is történtek, úgy, hogy árfolyamuk gyors tempóban 758 vagyis 8 koronával emelkedtek. Magasabban jegyeztek továbbá Osztrák-hitel 5, rimamurányi vasmű 4 koronával. A közlekedési vállalatok részvényei ellenben ma is el voltak hanyagolva, déli vasut és államvasuti részvényei még olcsóbban záródnak. A helyi értékek piacza szintén partcipált az általános emelkedő mozgalmon és a forgalomba került papirok tetemes áremelkedésben részesültek. Így magasabban jegyeznek: Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 30, Első Hazai Takarékpénztár 250, Központi Takarékpénztár 10, Ujlaki téglá 5, Ganz-féle vasgyár 50, Drasche téglá 5, Danubius 10, Városi vasut 5, Közuti vasut 7, Magyar Jelzalog Bank 6, Magyar Leszámitoló Bank 4 koronával.

Előtőzsde.

Az előtőzsde élénk fizet mellett nagyon szilárd volt.

Kóttettek: Osztrák hitelrészvény 641.25—644.25, Magyar hitelbank 750.50—754.—, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 479.—480.—, Magyar jelzalog-hitelbank II. kib. 444.25—446.—, Osztrák-magyar államvasut 662.—662.75—, Déli vasut 153.—153.25, Rimamurányi vasmű 545.25—545.75, Magyar koronajáradék 93.—93.80, Közuti vasut 533.—536.—, Városi villamos vasut 280.—284.—.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 644.—644.50, Magyar hitelbank 754.—754.50, Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 480.—481.—, Magyar jelzalog-hitelbank II. kib. 446—446.50, Osztrák-magyar államvasut 663.—663.50, Déli vasut 153.—153.50, Rimamurányi vasmű 545.—545.50, Magyar koronajáradék 93.75—93.80, Magyar aranyjáradék 110.—110.50, Közuti vasut 536.—536.50, Városi villamos vasut 284.—284.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde kedvező maradt.

Kóttettek: Osztrák hitelrészvény 644.50—646.—, Magyar hitelbank 754.50—757.75, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 480.50—481.50, Magyar jelzalog-hitelbank II. kib. 446.50—449.50, Osztrák-magyar államvasut 663.—663.25, Déli vasut 152.75—153.—, Rimamurányi vasmű 545.75—546.50, Magyar koronajáradék 93.50—93.85, Magyar aranyjáradék —, Közuti vasut 536.50—540, Városi villamos vasut 283.—284.50, Hazai bank 280.—281.—.

Helyi értékekben kóttetett: Kereskedelmi Bank 33.60, Magyar Kereskedelmi r. t. 604—604.50, Drasche téglá 505—506, Salgó 577—580.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 646.—646.50, Magyar hitelbank 757.—757.50, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 481.—481.50, Magyar jelzalog-hitelbank II. kib. 449.—450.50, Osztrák-magyar államvasut 663.—663.50, Déli vasut 153.—153.50, Rimamurányi vasmű 546.—546.50, Magyar koronajáradék 93.60—93.65, Közuti vasut 536.—536.50, Városi villamos vasut 283.—283.50.

Prémium-fizet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10 K, szeptember végére 14—16 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde tartott árfolyamokkal nyugodt volt.

Kóttettek: Osztrák hitelrészvény 644.—645.—, Magyar hitelbank 746.—748.—, Magyar leszámitoló és pénzváltóbank —, Magyar jelzalog-hitelbank II. kib. 448.—449.—, Osztr.-m. államvasut 662.50—663.—, Déli vasut —, Rimamur. vasmű 546.—546.50, Magy. koronajáradék 93.50—93.65, Magy. aranyjár. —, Közuti vasut 536.—537.—, Városi villamos vasut 283.—283.50.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 644.75—645.—, Magyar hitelbank 747.75—748.—, Magyar leszámitoló és pénzváltó. 481.—481.50, Magyar jelzalog-hitelbank II. kib. 449.50—450.—, Osztrák-magyar államvasut 663.—663.50, Déli vasut 153.—153.50, Rimamurányi vasmű 546.—546.50, Magyar koronajáradék 93.70—93.75,

Magyar aranyjáradék 110.—110.50, Közuti vasut 536.—537.—, Városi villamos vasut 283.—283.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, szeptember 16. A konzum a hét elején teljesen tartózkodott az üzlettel, nem volt semmi kezdeményezés és így akciókedv nem mutatkozott, az irányzat nyugodt, az árak változatlanok.

A mai tőzsdén jegyeztek buza: régi tiszavidéki 11.95—12.50 korona, új 11.75—12.40 kor., új mosoni és győri 10.95—11.25 korona, új tótfelvidéki és csepeli 10.90—11.45 korona. Új déli vasuti 11.—11.25 korona, új marchfeldi 11.—11.30 korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.95—10.15 korona, csepeli 9.90—10.15 kor., pestmegyei 9.95—10.15 kor., különféle magyar 9.80—10.05 korona, osztrák 9.75—10.— korona.

Arpa: morvaországi 9.40—10.— kor., marchfeldi 9.—9.50 kor., bécsvidéki 8.90—9.50 korona, tótfelvidéki 8.40—9.90 korona, csepeli 8.50—9.65 korona, mosoni és győri 8.30—9.25 korona, közép-dunai állomások (Budapest-Mohács) 7.75—8.50 korona, déli vasuti 8.10—9.75 korona, tiszavidéki 7.40—8.25 korona.

Magyar tengeri: 7.30—7.55 korona, cinquantin 7.80—8.10 korona.

Magyar zab: Selejtes 8.40—8.55 korona, közepes 8.50—8.70 korona, elsőrendű 8.65—8.90 korona, válogatott 8.85—9.10 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, szeptember 16. Az a remény, hogy a kiegyezési tárgyalások kedvező eredményre fognak vezetni, a mai előtőzsdére kedvező hatással voltak és a szilárd irányzathoz nagyon hozzájárultak a budapesti tőzsdéken eszközölt nagyobb vétel. Különösen a hitelrészvények és a magyar koronajáradékok iránt mutatkozott nagy érdeklődés. A szilárd irányzat az előtőzsde végéig tartott.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitelr. 644.—, Magyar hitelr. 755.—, Ländlerbank —, Allamvasut 662.75 —, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 152.50 —, Alpési bányatársulat 613.25, Rimamurányi 546.—, Májusi járadék 96.50, Magyar koronajár. 93.80, Orosz érték —, Török sorsjegy 182.—, Német márka 117.64.

A déli tőzsde megtartotta az általános szilárd irányzatot.

1 órákor jegyeztek:

Osztrák hitel 644.25, Magyar hitel 754.50, Ländlerbank 424.—, Unio-bank 538.—, Allamvasut 663.—, Angol-bank 301.—, Bankverein 532.—, Déli vasut 152.25, Gőzhajó —, Alpési bányarészvény 613.—, Májusi járadék 96.50, Magyar koronajáradék 93.75, Török sorsjegy 182.—, Német márka 117.63, Elbavölgyi vasut 431.—, Rimamurányi —, Orosz járadék 83.90, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum.

Bécs, szeptember 16. (Osztrák értékek zárlata.) 42 százalékos papír-járadék 96.45, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.50, 1860-as sorsjegy 148.75, Osztrák hitelsorsjegy 132.—, Angol osztrák bankrészvény 300.50, Bécsi Bankverein 530.75, Osztrák-magyar bank 17.95, Déli vasut 152.25, Dunagőzhajózási társaság 1007.—, Dohány részvény 420.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.56, Osztrák Lloyd 427.—, 4.2 százalék. ezüst járadék 96.30—98.—, Osztrák koronajáradék 96.58, 1864-es sorsjegy 240.—, Osztrák hitelintézeti részvény 639.75, Union-Bank 538.50, Osztrák Ländlerbank 423.50, Osztrák-magyar államvasut 661.—, Elbavölgyi vasut 430.—, Alpési részvény 612.75, 20 frankos 19.16, Londoni váltóár 240.42, Lipótkohó 423.—, Töröksorsjegy 181.30. Tartott.

Bécs, szeptember 16. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.75, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 142.50, Magyar hitelbank részvény 746.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 480.—, Rimamurányi 545.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 410.—, Magyar koronajáradék 93.60, 4 százalékos magyar földtelherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.50, Kassa-Oderberg vasut részvény 352.— Magyar jelzalogbank 449.—

Lakberendezések,

kávéházak és szállodák belső kiképzése.

Nagy választék finom kivitelű asztalos- és kárpitos butorokban, csillárokbán, szőnyegekben stb. stb. TELEFON 53-10.

Porjesz Mihály
Budapest,
V. ker., Lipót-körut 3. szám.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, szeptember 16. (Tőzsdejelentés.) A tőzsde kedvetlen hangulatban nyílt meg. A pénzügyi viszonyok kedvezőtlen alakulása és az ezzel kapcsolatos bizonytalanság, valamint az is okot adott erre, hogy a külföldi tőzsdékről érkezett jelentések semmi ösztönzést nem nyújtottak a spekulációnak. A spekuláció tartózkodása leginkább kohó-résztvényekre hatott, amelyek majdnem kivétel nélkül elgyengültek. Készlet-résztvények szintén olcsóbbak lettek. Az acélművek szövettségének az a közleménye, hogy az elszállítások nagyobb mérvet öltöttek, valamint a készletzindikátus részéről kiadott ki-mutatás, mely nagyobb kelendőségű összegeket tüntet fel, teljesen hatástalanul maradt az üzletre. Bankrészvények árfolyama szintén lemorzsolódott. Csupán osztrák hitelrészvények emelkedtek 1/2%-kal bécsi ösztönzésre. Hajózási részvények, valamint a vasúti piac elhanyagolás alatt szenvedtek. Amerikaiak eleinte newyorki jelentésekre gyengültek. Később azonban valamivel javultak. Az általános kedvtelenséggel ellentétben állottak járadékok, amelyek élénk üzlet mellett emelkedtek.

Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjára-dék —, 4 százalékos osztrák aranyjára-dék 98.25, osztrák hitelrészvény 200.60, Déli vasút 30.10, orosz bankjegyek 216.60, 4 százalékos új orosz kölcsön 70.—, Disconto Commandit 171.10, Dinamit-truszt 154.10, Harpeni 198.40, Unifikált török járadék —, 4-2 százalékos ezüst-jára-dék 96.10, 4 százalékos magyar aranyjára-dék 92.80, Magyar koronajára-dék 92.75, Osztrák-magyar államvasút 141.60, Bécsi váltóár 84.95, Olasz járadék 103.—, Alt. villamosági Edison 194.50, Gelsenkircheni 198.25, Laurakohó 222.10. — Kedvtelen.

Frankfurt, (Zárlat.) szeptem. 16. 4-2 százalékos papírjára-dék 98.10, 4 százalékos osztrák aranyjára-dék 98.30, 4 százalékos magyar aranyjára-dék 92.90, Osztrák hitelintézeti részvény 200.90, Osztrák-magyar államvasút 141.60, Északnyugati vasút —, Bustiehradi vasút —, Londoni váltóár 204.45, Bécsi Bankverein 133.50, Villamos részvény 384.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.50, 4-2 százalékos ezüstjára-dék 98.15, Osztrák koronajára-dék 96.95, Magyar koronajára-dék 92.80, Osztrák-magyar bank 128.20, Déli vasút részvény 30.40,

Elbevolgyi vasút —, Bécsi váltóár 850.16, Párisi váltóár 813.93, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 285.— Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 16. 4-2 százalékos ezüstjára-dék 97.80, 1860. sorsjegy 149.—, Déli vasút 30.50, 4 százalékos Aranyjára-dék 98.—, Osztrák hitelrészvény 200.50, Osztrák-magyar államvasút 141.20, Olasz járadék 102.60, 4 százalékos Magyar aranyjára-dék 92.70. Gyengébb.

London, szeptember 16. Angol consol 82 1/16.

Páris, szeptem. 16. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.80, Osztr. aranyjára-dék —, Magyar aranyjára-dék 93.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járadék 102.05, Déli vasút elsőbbségi kötv. 311.—, 5 százalékos marokkói járadék 508.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 93.95, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.40, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 88.95, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 494.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 444.—, 4 százalékos spanyol járadék 92.32, 4 száza-lékos unifikált török jár. 95.07, Török sorsjegy 166.75, Török dohányrészvény 448.—, Osztrák föld-hitelintézeti —, Osztr. Länderbank 460.—, Ma-gyar Jelzálogbank 475.—, Banque de Paris 14.33, Banque Ottomane 687.—, Osztr. magyar állam-vasút —, Déli vasút 162.— Meridionalvasút 665.—, Keleti vasút —, Waggon Lits 18.19, Hartmann gépgyár 664.—, Rio Tinto 18.19 Sucrerie d'Égypte 36.—, Tula 424.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 143.—, Chartered 34.—, De Beers 562.—, East Rand 97.25, Jagersfontein 166.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 53.75, Váltó Amster-damra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 122.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 11/32. — Olasz aranyváltó (rövid) 1/16 Váltó Svájcra (rövid) 1/8. Csek Londonra 251.40, Magánkamatláb 37/16. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, szeptember 16-án. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg ne-héz (páronként 400 kilogrammon felül) —

fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 134—135 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilo-grammig terjedő súlyban) 135—136 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 136—137 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig.

Sertésleltétel: 1907. évi szeptember 14. napján volt készlet 38053 drb., 1907 szept. hó 15-én felhajtott 819 darab, 1907 szeptember 15. napján elszállított 645 darab, 1907 szept. 16. napjára maradt készletben 38225 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, szept. 16. (Hiv. tud.) Előző napról ma-radt 423 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 1121 darab ser-tés, 60 darab süldő, — darab malacz, össze-sen 1544 darab sertés, 60 darab süldő — darab malacz. Eladatott 1217 darab sertés, 30 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 327 darab sertés, 30 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül életsúlyban 106—110 fillér, életsúly-levonással 128 — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr-ig — 100 fillér, életsúlylevonással 124 — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül — fillérig, életsúlylevonással 132—140 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg-ig 132—140 korona, életsúlylevonással — fillérig, könnyű 200 kg-ig — korona, életsúlylevonással 134—140 fillérig. Belföldi süldő 110—116 ko-rona. Horvát süldő — korona. Malacz —korona. (Árak minden levonás nélkül kilo-grammonként, életsúlyban értendő.) A vásár irány-zata közepes, az árak változatlanok.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Table with multiple columns: Buza, Egyéb gabonaneműek, Burgonya, Faj, Különböző termények. It lists various agricultural products and their prices in different units.

Table with multiple columns: Államadósság közlekedések, Záloglevélek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Különböző vállalatok. It lists various financial and industrial entities and their details.

Table with multiple columns: Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Különböző vállalatok. It lists various bank shares, insurance companies, and other financial institutions.

Szerkesztői üzenetek.

D. B. Gyula. Óhajására külön tudósítót küldöttünk ki és alaposan kifürkésztettük a miniszteri bársonyszékek jelenlegi állapotát. Munkatársunk a következőkben számol be: A képviselőházban a miniszteri bársonyszékek — mint ezt már megírtuk — elmozdítható piros bársony párnával vannak ellátva, melyek alatt nádfonatu ülés van. A bársony párna hosszu ülés alatt — különösen heves viták idején — átmelegszik, ami sokaknak kellemetlen. Legelőször Polónyi Géza fődözte föl a miniszteri székek ezt a hátrányát és az ő habozást nem ismerő gyors elhatározásával, magához intette a teremszolgát s elvitette a párnát. Példáját — meg nem állapítható sorrendben — követte: Wekerle, Apponyi és Kossuth, úgy, hogy most négy miniszteri szék nélkülözi a bársony párnát, mert Günther — csupa elődje iránti kegyelemből — szintén a csupasz nádfonaton ül.

N. S. Berettyó-Uffalu. Sorsjegyet nem húzták ki.
Z. L. Hejőcsaba. Az ön sorsjegyei közül sem húzták ki egyiket sem.
Urai-Uffalu. Nem húzták ki.
N. S. Monostor-Anáti. Nem húzták ki.
M. E. Kerselle. Nem húzták ki.
F. L. Kapoly. Nem húzták ki.
K. P. Minden sorsjegynek a legnagyobb gondossággal nézünk utána. Sajnos, az ön sorsjegyei nem nyertek.
F. K. Vitka. Sajnálattalunkra, de — nem nyert.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 15. —

Kinevezések. A földmivelségi miniszter a vizügyi műszaki tisztii személyzet létszámába Vas Leó, Ullrich J. Nándor és Horváth Józsefapidíjas mérnököket illetéstartó segédmérnökökké; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Tóth Józsefné okleveles tanítónőt az erzsébetfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Dégel Rozália okleveles tanítónőt a feketebátori állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Sulyok Edéné Rácskay Matild okl. tanítónőt az orosházi állami elemi iskolához rendes tanítónővé, Csengerly Károly rátoni községi elemi iskolai tanítót a szilágyfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Körmácz István okleveles tanítót a bácsi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Molnár Kálmán pusztaházi rom. kaf. tanítót a nagyági állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Sikó Gergely okleveles tanítót a csombordi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Angyán Matild okleveles tanítónőt a csongrádsándorfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki és Révai Gyulát, a pestvármegyei tanfelügyelőséghez berendelt állami elemi iskolai tanítót, a kispesti Petőfi-utcai állami elemi fiúiskolához rendelte ki, az igazságügyminiszter Meitner József budapesti VII. kerületi, Kornai Gyula budapesti VIII-X. kerületi és Pakot Ferenc budapesti V. ker. járásbírói díjnokokat, valamint Kis Manó I. osztályú számvívó igazolványos altisztet a budapesti törvényszékhez és Pongrácz Antal rózsashegyi törvényszéki díjnokot a kecskeméti törvényszékhez irnokkók; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott mi-

10.443 szám.
 IV/1. 1907.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtokon 43 kataszt. hold területen fekvő és a m. állam tulajdonát képező kenderkésztő telep a hozzátartozó gyári- és lakóépületek, ásatók és berendezések 1908. évi január hó 1-től egymásután követő 10 évi azaz 1907. évi december hó 31-ig terjedő bérletére, ugyszintén a mezőhegyesi ménesbirtokon, ugyanezen évek folyamán évente 1300 katasztrális holdon termelendő nyers kenderkőró átvételére, folyó október hó 14-én délelőtti 11 órakor a földmivelségi m. kir. minisztérium első omeleti tanácsstermében nyilvános szóbeli versenytárgyalás fog tartatni. Ugy a gyártelep bérletére, mint a kenderkőró termésnek átvételére vonatkozó részletes feltételek, melyek egyszersmind a kibérlendő épületek és berendezések leltárát tartalmazzák, a ménesbirtokok gazdasági főigazgatójánál (Földmivelségi minisztérium) és a mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok igazgatóságánál betekintheők és kívánatra megis küldetnek.

A részletes feltételek határozománya szerint e'állított és a kendergyártelephez szállított egy métermázsza kenderkőró kikéltási ára hat korona. Az árverés megkezdése előtt, tartozik az ajánlattevő ajánlatának biztosítására készpénzben, vagy állami letétként elfogadható értékpapírban 30,000 koronát a szóbeli versenytárgyalás alkalmával előre letenni, melyet ajánlatának elfogadása után a köendő bérleti és szállítási szerződés biztosításául 60,000 korona értékig kiegészíteni tartozik.

Kelt Budapesten, 1907. évi szeptember hó 7-én.

M. kir. Földmivelségi Miniszter.

10.000 koronát

annak

ki bebizonyítja, hogy a mérég nélküli

JANOL

nem a legkittünőbb irtószerek poloskák, sváb-bogarak rovarok, patkányok, egereknek stb. Ara 1/2 kilogr. csomagban 2.— koronát. Kapható: Az összes kereskedőknél, vagy pedig a vegyészeti gyárban

Franz Scherhag, vegyésznel
 Wien, XIV. Mariahilferstrasse 202. szám.
 TELEFON 6421.

niszterelnök Szép István szolnoki díjtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a zombori, Bernhardt Károly zombori pénzügyigazgatósi díjnokot pedig ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a szolnoki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszékhez és a pécsi ítélőtábla elnöke Spengler Sándor lóval járásbírósi díjtalan joggyakornokot a pécsi ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. A tapolyai járásbírósnál albirói állásra 2 hét és Székelykocsárdon (Torontálvárm.) postamesteri állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1907. szeptember 16-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap nyugat felől felhősebbre vált az idő és ma reggelig az ország nyugati felén csaknem mindentű fordult elő kisebb-nagyobb eső. Szórványosan zivatar is volt. A hőmérséklet alig változott; maximuma: Eszék meg Vecsercen 27 C, minimuma: Botfalun 3 C° volt. Tegnap este 7 óra 00 p.—7 óra 28 p. és 8 óra 35 p.—8 óra 50 p. gyenge távoli földrengést jeleztek a budapesti műszerek.

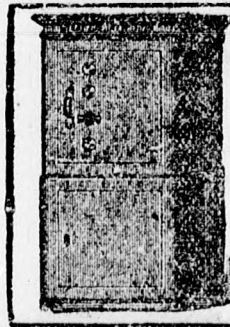
Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és elvétel — inkább csak délen és keleten — eső várható.

Allomás	Legnyomás mm + 700	A hőmérőkkel Celsiusus szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmérő skála	
					eső	hó	max.	min.
A.-Szilágy	66.2	10.5	N	3	0	0	25	9
Ungvár	64.8	10.4	NN	4	0	0	24	10
Kősmárk	65.5	10.6	S	1	4	0	22	12
Losoncz	64.1	10.2		1	4	0	21	12
Ógyalla	64.0	10.1	W	1	4	0	21	13
Budapest	64.4	10.4	NW	1	4	0	24	10
Hérsény	65.1	12.0	N	6	4	0	22	12
Keszthely	65.6	14.6	N	6	3	0	24	13
Pécs	65.0	16.2	NW	4	4	0	25	15
Zágráb	6.0	16.1	ESE	3	0	0	24	14
Fiume	63.1	15.8		0	0	0	22	15
Szeged	64.1	14.5	NW	1	4	0	26	12
Temesvár	64.3	15.0	E	2	4	0	26	12
Nagyvárad	63.5	17.0	S	1	3	0	24	12
Kolozsvár	66.8	7.7		1	0	0	22	6
Nagyszobon	6.7	9.9	ESE	1	0	0	23	5
Szatmár		15.0	N	1	4	0	25	12
Érder		10.0	SSW	3	0	0	21	17
Arvavárja		12.5	NE	3	4	0	20	11
Salmeháza		13.2	NW	2	0	0	19	11
Komárom		11.8	NW	2	4	0	22	11
Magyar-Óvár		11.6	NW	4	4	0	18	10
Sopron		14.0	N	1	2	1	27	18
Eszék		16.5		4	13	0	22	16
Cirkvenca		10.3		2	2	0	24	9
Debreczen								
Kecskemét								
Oroszáza								
Arad		17.0	SE	4	3	0	24	14
Zombolya		15.5	SE	1	4	0	20	12
Vecserce		20.3	W	1	0	0	27	17
Orsova		12.4		0	12	0	24	9

Butorvevőknek

megtekintésre ajánlja du-san felszerelt asztalos és kárpitos aru raktárát, melyet kizárólag szigoruan szolid minőségben és jutányos árak mellett árulsi, Sárkány I. butoriparos, Budapest, VII. Erzsébet-körút 26. Zionpalota, raktár és műhely. 26937

Pénzszekevények

egy darabból álló köpennyel legelőnyösebben beszerezhetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM

ezek pénzszekevényeinek és trezoréitökön áruvalnak magyarországi vezérképviselőitök:

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI., Podmaniczky u. 4.

Képviselek minden városban kereskednek.

ARJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.

Régi szerkezeteket cseréképen átvesszünk.

Ke
 kem
 Az
 Vigá
 Meilha
 Scharp
 Prach
 Madel
 De Mar
 Estinc
 Frondv
 Maeray
 Feigl t
 Kez
 M. K
 Nepszi
 FO
 LEITN
 A
 Ujdon
 Die
 Lovabá
 Nappali
 Az I-5
 161 12
 valam
 TH
 VII.
 A
 A
 Ezenkt
 !!Ha
 Alapítat
 Bé
 Budap
 18
 19
 20
 21
 22

SZÍNHÁZAK.

Kedden, 1907. szeptember 17-én.

Nemzeti színház

Az attaché.

Vígjáték 4 felvonásban. Írta Meilhac. Fordította Knyaskó L.

Személyek:

Scharpi báró Ujházi
Scharpi báró neje Dömötör R.
Prachs gróf Császár
Madeleine Csilling T.
De Meré Lucien Fái
Estilac Gyenes
Fronville Náday B
Maeray Vizvári
Feigel titkár

Kezdeté fél 8 óraker

M. Kir. Operaház

Zárva

Nepszínház Vig-Opera

Zárva

Magyar színház

A vig özvegy:

Operette 8 felvonásban. Írták Leon és Stein. Zenéjét szerezte Lehár Ferencz.

Zéta Papp
Valencienne Batizalv
Danlovics gróf Ráthonyi
Ólvari Hanna Köny K.
Roillon Cami Rámt B.
Rogdanovics Abonyi
Sylviane Jallan A.
Praskovia Orlov B.
Kromow Köváry
Olga a felesége Szentgyörgy
Haul de St Brleche Rozseréj

Kezdeté fél 8 óraker

Városligeti Nyári Színház

A bolondok.

Boházát három felvonásban. Írta Zsoldos László.

Kezdeté fél 8 óraker.

Nászajándékok

Jubiläumra díszárgyak, evőeszközök, műipari cikkek

részletfizetésre

is kaphatók jutányos áron

POLGÁR KÁLMÁN

műtárs ékszerterelepén

Budapest, Erzsébet-körut 29. l. em.

Arjegyék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve. Invitásokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítva.

Aseptol

A száj és fogak ápolására nélkülözhetetlen szerek Dr. DEMBITZ Aseptol szájvizpasztillák.

Aseptol fogpor. Aseptol fogkefe.

Orvosi vélemények gyűjteménye minden dobozban mellékeelve. Aseptol szájvizpasztillák 1 doboz 2 kor. 1 zsebtubus 50 fill. Aseptol fogpor 1 doboz 80 fill. Aseptol fogkefe férfi K. 1.50, női K. 1.30, gyermek K. 1. Kapható minden gyógyszerárban drogériában és illatszertárban. Készíti a központi főraktár Dr. Dembitz fog- és szájápoló szerek laboratóriuma Budapest, Rákóczi-ut 10.

FOLIES CAPRICE.

REVAY-UTCZA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/2 9 óraker.

Die lästige Witwe.

Boházát írta: Satyr. Ezt megelőzi fél 10 óraker

A képviselő ur.

Boházát írta: Kortcs.

Továbbá: Trebitsch Sándor, Werner Manó és Baura Emil urak új szíró számaikkal.

Nappali ponzár 9-1 1-g és délután 3-6 óráig.

Az I-ső emeleti Casino de Paris megnyílt. Kezdeté fél 12 óraker, többek közt a 7 híres Postillonok valamint spanyol és francia különlegességek fellépte.

Veszek zálogcédulákat

elzalogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetom

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDO BUDAPEST, Király-utca 34. Petőfi-utca sarok

Világhírű ásványvíz

VICHY

A záró kupak és címké az ültő leírás nevéet tartalmazza.

forrásból. A francia állam tulajdona. A tendelő orvosól mindig megkérdezendő, hogy a Célestins, Grand-Érille, Hopital

három forrás körüli melyket kelljen használni.

Kapható minden gyógyszerárban és ásványvízkereskedésben.

Főraktár: Édeskuty L. Budapest, Erzsébet-tör s.

Iskola kötények
Iszter, clot, chiffon és battszból a legújabb kivitelben
Angol flanel blous árba frt 2.25
Pinom taft joupon árba frt 7.75
REDLICH J. LIPÓT
ur és női divat árúházában
Bpest, Andrassy-ut 58.
Csengery-utca sarok.
Videki megrendelésre meg nem felelt árat klosserelem vagy a pénzt visszadom.

Ingóságokat

butorokat beraktározunk, kívánatra azokra előnyös feltételek mellett pénzelőleget adunk, ugyanint mindennemű költöztetést jutányosan elvállalunk

Iff. Braun Testvérek. József-körut 78. Telefon 86-19.

TÁTRA MULATÓ.

Igazgatóság: GRÜNER JAQUES.

VII. Király-utca 77. szám.

A város legszebb családi variétéje.

A megnyitó műsor

rendkívüli sikeres

A kis Gúrtler Dani.

Ezenkívül a 20 elsőrendű spezialistából és a romok boházát-társulat.

Szenzációs ujdonság!
«FAVORITE»
beszélő-gép és lemezek, két oldalt bejárásva. Gazdag műsor:
Schmutzer Testvérek
Budapest,
VIII., József-körut 26. szám.

Egyedüli nagyban elárúsítója a Favorit beszélőgépek és hanglemezeknek Magyarország részére. Gyors és pontos ismeretes kiszolgálás. Arjegyék ingyen. Visszontelárusítóknak nagy árkedvevény.

Benoid-gáz

világító készülékek és motorgenerátorok

legújabb kor nagyjontossága találmánya, egyformán alkalmazható világításra, fűtésre és erőátvitelre. Kisebb telepek létesítésére ép oly alkalmas, mint az acetylen, csakhogy ennek robbanó veszélye, bűze és más kellemetlonségek nélkül. Bárhol (hatósági engedély nélkül) felállíthatók és bárki által kezelhetők. — Generátor-készülékek, ugy világításra, mint erőátviteli célokra többféle nagyságban készülnek.

Magyar Benoid-gáz Részv.-társ. Arad.

Raktár ésroda:

Budapest, VI., Andrassy-ut 17. szám.

Zongorák és PIANINOK

a világ első gyárából, valamint saját közkedvelt gyártmányok, legszolidabban vásárolhatók és bérelhetők
Keresztély
hírneves
zongoratermésben
Budapest, Váci-körut 21. sz.

HETI MŰSOR.

Table with 9 columns: Szeptember, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vigszínház, Király-Színház, Póvárosi Nyári Színház (Budai Színház), Magyar Színház, Városligeti Nyári Színház, Uránia. Rows for dates 18-22.

S Z I R H A Z A K.
Kedden, 1907. szeptember 17-én.

Víg-színház
Bernát.
L. kes bohózat 8 felvonásban
Irta Heitai Jenő.
Bernát Bernát
Tunko Bernát
Cicay-Panni Bernát
Dr. Cserebűly Bernát
Dr. Akos Bernát
Kárvainó Bernát
Wolgoműth Bernát
Tábornok Bernát
Pentelei Bernát
Kezdeté fél 8 órakor

Yöv. nyáriszínház
Carmen.
Opera 4 felvonásban. Zenéjét
szerezte Bizet, Szövegét Meri-
mó Prosper beszélté után írta
Meilhac és Halévy L.
Kezdeté fél 8 órakor

Uránia színház
Shakespeare.
Kezdeté fél 8 órakor.

„APOLLO“-SZÍNHÁZ
Telefon 48-89
A varázs zsák, vagy a bo-
hóczok tréfái. Az önbirkózó.
A kölekű orvos.
A hécsi himlőjárvány
hatása Budapesten.
(Az Apollo-Színház levele.)
A furlangos ószeres.
Kacaptató és kópé a Teleky-téről
(Az Apollo-Színház levele.)
Kezdeté fél 6 órakor

FOVAROSI ORFEUM
WALDMANN IRM. igazgató VI. Napvesző n. 7

Ma és minden este
SIGNORINA
LISZT
olasz énekművész.
SKLADANOVSKY
haditengerészeti játéka.
SEVERUS SCHAEFER
HANS HAUSER
és 16 attrakció.
A színházban reggeli 5 óráig **VÖRÖ** ELEK cigányzen-
karr hangverseny.

Varieté-Színház
ezelőtt: Nemzetközi Orfeum.
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.
Naponta a fényes új műsor
Les Meteor's Sziters Deuhams
vlasztkismesterművek bemutatása. átváltozó táncosnők.
Lilly Medias Jakob Dagg
nemz. ének és táncosnő. sz 5 kutyával.
— Az előadás kezdete este 8 órakor. —
A téliertben éjjeli 12 órától reggeli 8 óráig
NAGY BALL MABILLE
Atélikertben reggeli 5 óráig **HEGEDŰS GYULA** elsőrendű cigány
zenekara hangverseny.

Jól lát?
Ha nem, akkor for-
duljon bizalommal
HATSCHER optikushoz, csak Károly-körúté. sz. ahol szem-
üvegek és látosüvegek is legolcsóbban kaphatók.
Ingyen árjegyzék bérmentve

A LEGJOBB
KÁLYHÁT és KANDALLÓT
SZÁLLIT CSÁSZ. ÉS KIR.
HEIM H. UDV. SZÁLLÍTÓ
Budapest, Thonet-udvar.
Különlegességek, család házak,
iskolák, kasszárnyák, irodák stb.
részére. — Százezernél több van
belőle használatban
Valódi
száraz
védjegy
nyel.
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
Prospektust és költségtételt
ingyen és bérmentve.
Eredetiben kaphatók csak fenti helyen
v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

Egyenruhák
és egyenruhásai cikkek.
Polgári ruhák elegáns és futárnyos
kivitelben
BLUM SÁNDOR
perzsa császári, szorb királyi és orosz császári nagy
hercegi udvari szállítónál,
Budapest, IV., Váci-utca 15. szám.

Női ruha
divatkelme
eladás.
Óriási készletünkől 120 cm.
széles őszi angol kelmét mé-
terenként 42 krtól kezdve a
legfinomabb minőségig 2-3-4
: forintig árusítunk. :
ROSENBERG ÉS QUITT
női divat, szőnyeg- és vászonárak nagyáruháza
BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 32.
Telefon 528. Telefon 528.

Gärtner Agoston
elektrotechnikai cikkek raktára és
izzólámpa-kereskedés
BUDAPEST
V., Wurm-utca 5. sz.
Szénszálu izzólámpák.
Economical-lámpák.
Wolfram-lámpák.
Nernst-lámpák.

CIMBALMOK,
legújabb szabadalmazott acél belső
szerkezetű, melynek hangját, hang-
tartását más gyártmány meg se-
közölheti, részletfizetésre is leg-
jobb esetben jótállással kap-
hatók. Fonográfok, gramofonok,
hegedők, fuvalók, sziták, oka-
rinák stb. olcsón legjobbak. Kivün-
telve elismert fő munkáeri.
Arjegyzéktingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalmazott hangszergyáros
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71
Telefon 53-29.

Jablonsky Márton Berlinben
a 31221. számú
Vontatható szemégyűjtő gép
című magyar pótszabadalom tulajdonosa szabadalmának
gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést ke-
res; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártást engedélyt ad.
Érdeklődőknek szívesen szolgál bővebb felvilágosítással
Kelemen M. István
szabadalmi ügyvivői iroda, Budapeston Royal szálloda B.

Művészies kidolgozásu
valóban jó tényképek, nagyítások és fest-
és tartós menyek készülnek:
RIVOLI MÜTERMÉBEN,
VII., RÁKÓCZI-UT 30.
Lift. Telefon. Mint különlegességek készülnek: minden kis és
régi kép után ékszerbe való olajfestésű kristály és por-
ozellánba égetett képek, ugyiszenen másolások selyemre,
bársonyra, fára stb. stb.

SZABADALMAKAT
védjegyeket és mintaoltalmat
megszerez a
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PASZTOR (hej, özég)
BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 17. szám.
Fővilágosítás díjtalan. 25570 TELEFON 24-20.

Igazi háziszere,
mely nem hiányozhat egy uri családnál sem,
az illatos

Alföldi fehér kereszt
sósborszesz

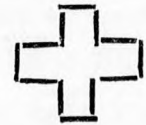
kellemes és sokoldalú használhatósága által ál-
talános alkalmazásra talál.

Hűsítő a melegben
mely gyakori főfájást szokott okozni, viszont

Udítóleg hat

néhány cseppet cukorra bevéve a szervezetre

Alföldi fehér kereszt

sósborszesz

erősítő tulajdonsága

különösen a masszírozás alkalmával tapasztal-
ható. Nyári fürdőzések, kirándulások alkalmá-
val igen ajánlatos, ha kéznél van egy üveg

Sokoldalúságánál fogva megbecsülhetetlen

Alföldi fehér kereszt

sósborszesz.

Az Alföldi fehér kereszt sós-
borszesz egyedüli gyártója:

Első

Alföldi Cognacgyár

részvénytársaság

Kecskeméten.

0 cs. és kir. fensége JOZSEF fő-
herceg kamarai szállítója.

Kapható mindenütt.

Postán utárvétellel vagy a pénz
előzetes beküldése után.

Arak:

Óriási próbaüveg 40 fillér.

Nagy üveg 1 kor. Egész nagy üveg 2 kor.

Főraktár: LEADERER, Magyar Király gyógy-
szertár, V., ker, Marokkói-u. 2. szám.

Legelőnyösebb

Tisztviselői kölcsön

tisztán 6°/₁₀₀—7°/₁₀₀-ra.

állami, megyei, városi tisztviselőknek és katonatiszteknek.

Szolid lebonyolítás, minimális levonás. Sem életbiztosítást pótló kölcsönbiztosítás, vagy kezes váltásért levonás nincsen. (Ezek hátrányait külön levélben várkinak megírjuk.) Váltó nem kell. Részjegy nem kötelező. Visszafizethető stornó-díj nélkül.

Semmi előleges költség. Jutalék csak a pénzfelvétel után fizetendő. **ORSZÁGOS HIRADÓ**

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 20. szám.

Semmiféle más pénzművelettel (u. m. váltó, jelzálog vagy magánpénz) nem foglalkozunk.

A KOCH-féle szabadalmazott

Körgallér

az egyedüli vízmentes loden-gallér, amely a szabad mozgást megengedi, nélkülözhetetlen vadász-és turista-célokra, minden színben kapható 34, 30, 28, 20 és 11 korona árban egyedül

KOCH TESTVÉREK
Budapest 26.

legnagyobb férfi-, fiú- és gyermekruha áruháza Károly-körút
Vadász és sportárjegyzéket bérmentve küldünk.

Fogkefék rendkívül jó minőségűek nagy és ócsóváltásték.

MÜLLER J. L.-féle

Szalicil-szájviz és fogpor

használatba állítot minden fogfájalmat, biztosan megszünteti a fogak romlását a kellenetlen szájbűzt. — Egy üveg szájviz ára 40 krajczár, 80 krajczár. nagyobb üveg 1 forint 60 krajczár és 3 forint

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor

szaliczil vízzel használva nemcsak hófehérre teszi a fogakat, hanem a már létező fogbetegségeket tovább terjedését is meggátolja. Doboza 60 krajczár és 1 forint 20 krajczár.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép

darabja 35 krajczár. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden fűt elsorol készítmények orvosi utasítás után készülnek.

MÜLLER J. L.

es. és kir. udvari Hatiszerész és pipere-üzemgyárosnál.
Budapest, IV., Koronaheczeg-ut. 2. Az országban mindenütt kapható.

CSENDES OTTHONOK.

— REGÉNY. —

Írta: K. LARSEN.

29

Most első ízben érezte Antónia, hogy ez a merev szoba pedáns rendességével életet lehel. Növekvő boldogsággal érezte, hogy csak most jutott be ebbe az otthonba, de most hogy bejutott, mindinkább birtokába is akarta venni, — ah, de nagyon óvatosan és biztosan és Annának éppen olyan nélkülözhetelenné válik majd, mint saját magának.

Végül mégis csak elmentek sétálni, csak egy keveset az utcákon, némi apróságokat bevásárolni.

Antónia és férje később ebédeltek, mint Anna s ezért még egyszer visszament a leányával, hogy egy kissé még ott időzzön. A valóság pedig az volt, hogy a vejét akarta látni. Az jött, persze telve méltósággal.

Antónia bensőleg kacagott, de majdnem külsőleg is megesegett vele ez a katasztrófa.

Természetes, hogy Anna szigorúan megtiltotta neki, hogy bármit is eláruljon.

És természetes, hogy a vő sem szólt semmit, udvarias és előzékeny volt külsőleg, bensőleg pedig magánkiül, hogy Antónia ott ül és a felesége nem lehet egyedül az övé.

Antónia ezért szeretni tudta — és most, hogy jobban ingerelje, tovább akart maradni, hogy azután annál boldogabb legyen, mert végül lerázták őt! Mégis csak kedves, jó fiú volt. Egyelőre még egy kissé megszelídítve a saját, képzelt erejének, hatalmának tudatában, — csak Anna értene hozzá, hogy őt meg-

tartsa és semmi által ne engedje magát elhárítani.

Antónia minden lehetőt el akart követni, még a legnehezebbet is — minél kevesebbet eljönni hozzájuk!

Kint a folyosón Anna nagyon kérte az anyját, egyelőre ne szóljon még apának.

Antónia megígérte és mihelyt hazaért, rögtön megszegezte. Hiszen Henrik a legtutottabb férfi volt a világon és ő sokkal jobban örült, semihogy képes lett volna elhallgatni előtte. Sőt sokkal többet érzett az örömmel, végtelenül boldognak és hálásnak. Hálás a sorsnak, hogy éppen most küldte ezt s így segítsége és támasza van mostani lelkiállapotában.

— En azt hiszem, te nem is örülsz neki nagyon, Henrik?

Henrik kissé oldalt hajtotta a fejét.

— En nem örülök? Ki hallott valaha ilyet. De őszintén szólva, hiszen ez voltaképpen nem is csoda. Ha becsületes akarok lenni, bevallom ám, hogy már régen vártam.

Oh, hogy ilyen prózai tudott lenni! Hiszen ez volt éppen a csoda, hogy éppen most, így jött! Henriknek érezni kellett volna, ha nem is érti, hogy mit jelent neki ez a mostani eset.

— De azt is megvallom, — tette hozzá Henrik, — hogy elragadó nagymama leszel. Vigyázz csak, ebben a szakmában nagyon boldog leszel!

Antónia megállt és ránézett, mintha kedve lett volna valamit válaszolni. Henrik nem is sejtette, milyen igazat beszél, a nagy öröm közepette milyen szomorúan igaz! De mit ért, ha meg is próbálta volna vele megértetni, hiszen olyan naiv gyermekként állt ott előtte és mosolyogva kérdezte:

— És szabad ezt nekem tudnom, nagymama?

— Nem — nem szabad tudnod.

— No ezt gondolhattam volna. De akkor valamit ajánlok, utazzunk ki gyorsan és adjuk tovább a nagy titkot a szép mamának.

De ekkor Antónia a nyakába borult. Mégis csak sok mindenhez értett. Azt minden esetre, miképpen okozzon neki örömet...

Olyan hatalmas erővel, mint már évek óta nem érezte — újból erőt vett rajta az az érzés — mint a régi boldog napokban — hogy a világ két részről áll: Henrik, ő és hozzátartozói az egyikhez tartoznak és a többi idegen ember a másik részbe, akikhez tulajdonképp semmi köze és akiknek számára ő sem jelent semmit.

Henrik ismét megértette őt, sőt több ennél! Közeledett a nejehez ismét azzal a gyöngédséggel, melyet oly sokáig nélkülözött. Oda-kint a szülőknél anyja kedvencz képénél — mely a királyi család négy generációját ábrázolta — tréfálkozott és megjegyezte, hogy a saját családjá már nemsokára versenyezhet amazokkal.

— Mégis csak különös érzés az, így törzsapának lenni, mondta Henrik mosolyogva.

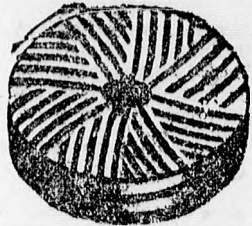
Antónia pedig benső örömmel tapasztalta, hogy Henrik osztja az öreg emberek természetes, egészséges örömeiben, amelylyel azok a déd-unoka jövetelét várták.

Es ez az örvendetes állapot nemcsak odakünn tartott, ezt követte a tudatos, férfias öröm, melyben Antóniát ismét szerette, becsülte benne a személyiséget, az asszonyt és ez nem csak rövid pillanatokban, hangulatokban tartott, hanem állandó érzés lett.

(Folyt. köv.)

A sárospataki malomkő-gyár egyesület ajánlja:

Kitűnő hírnevű sárospataki kovamalomkőveit,

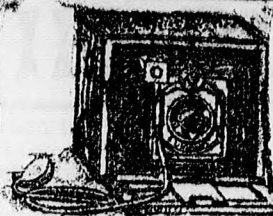
Megrendelések elfogadhatók: A sárospataki kovamalomkő-gyárban Sárospatakon, (Posta- és vasúti állomás.) Ugyanannyan árjegyzék ingyen és bérmentve kapható. Minthogy nagyon sok a csekélyebb értékű malomkő is sárospataki néven kerül forgalomba, ezért a gyárban, vagy megbízható üzleg utján lenni a megrendeléseket, különösen kiemeltetve, hogy kovamalomkőveink "Sárospataki kovamalomkőgyár" jelzővel vannak ellátva.

TITKOS BETEGSÉGEK.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiatalon könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapoton csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illető olyan lelkiismeretes speciálista orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a neki előtte vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

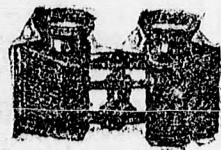
Ilyen magaslatos hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos speciálista országos hírnévével (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujalkóros sebeket, húgyvesehólyag-, ideg- és hátrincz-bajokat, az önfertőzés és szifilisz utóhatjait, magömlést, elyengült férferőt, (impotenciát) kezdődő elmezavart, aranyeret, sérveket, vörbajokat, tör-betegségeket és a női nemű szervek minden betegségét. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelekre kimerítő választ (a levélbe csak válaszbejegyzet kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. o. 10 óráig d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig). Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, speciálista, Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

Fényképező

készülékek

Rietzschel, Georz, Rodenstock és Hüttl-féle hírneves gyártmányok csekély havi részletfizetésre

olcsó árakon. Mindenféle prizmás látcsövek, párisi színházi látcsövek a legkiválóbb optikával 35 koronától feljebb.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VII. ker. Rákóczi-ut 30. szám.

Gazdag képes fénykép, vagy látcsőárjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy

Butor-kiállítás.

Több 100 szoba butor a leggyorsabbtól a legfinomabb minőségig a legkiválóbb asztalos és kárpitos mesterektől jótállás mellett elkészítve, megtekintésre a n. é. közönség rendelkezésére áll.

Hogy jó magyar munkáinkat állandóan foglalkoztassuk, az árakat a legvégsőig leszállítottuk, és dus raktárainkban egyszerű polgári, jobb középosztály és a legfinomabb igényű vevő is fedezheti szükségletét.

VARGA MIHALY és TARSAI Magyar butoripar társaság

Budapest, Koronaherceg-u. 2. I. em. (Kigyó-tér sarok.)

A legújabb butorainkat több mint 500 képpel kívánatunk 60 fillér beklüde mellett bérmentve küldük.

A gyomor bajt

sírójában kiöli a Takács-féle szabadalmazott állítható gyomorvédő-öv, és minden belső betegség ellen. Ne mulassa el meghozatni, mert bármely régi gyomor bajt azonnal megszünteti. Hatása rögtön. Ára férfi vagy női I. számú 4 kor. II. számú tulkóvér termékekre 5 kor. a pénz beklüde vagy utánvétellel megküldi a törvényes egvedőli készítő. Címe: Takács Dániel Nagyvárad Sorompó-utca.

Takács Dániel Nagyvárad

Sorompó-utca.

En most készíteni nem győzöm, társat vagy a szabalomra vevőkeresek.

Közvetlen vonatösszeköttetés

Páris—Ostende—Wien—Budapest—Belgrád—Sófia és Konstantinápoly (illetve Orsova—Bukarest—Constanza és Konstaninápoly) között. Marcheggén át.

Páris—Basel—Zürich—Innsbruck—Wien—Budapest, Berlin—Budapest, Budapest—Belgrád (Saloniki)—Sófia és Konstantinápoly között. Bruck—Királyhídán, illetve Butkán át.

Table with train schedules and fares for routes including Paris, Ostende, Wien, Budapest, Belgrad, Sofia, and Constantinople. It includes columns for departure times, arrival times, and fares for different classes.

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés

Budapest és Wien,

valamint a magyar királyi államvasutak és az azon túl fekvő osztrák vasutak által megnevezett állomással között.

Table with train schedules and fares for direct express routes between Budapest and Wien, and other regional routes. It includes columns for departure times, arrival times, and fares.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

21 éves

polgár-leány, egyetlen gyermek, 100,000 korona készpénzhozomány, szerény, jó kedélyű, jelentéktelen testi hibával, nőül menne szülői, hábr vagyonatlan ur emberhez. Ajánlatok intézendők: Fides Berlin 18. címre. 26730

Csemegeszlő.

Leghíresebbnek elismert viszont-hegyaljai kiváló izletes chasselas, 5 kilós postakosaraként 3 korona. Megrendelhető Rusznay Antal telepétől, Gyöngyös. 5437

A mostani

pénzviszonyok mellett a legbiztosabb és legjövődémezőbb befektetést bírhatja megvétele képezi. Több év előnyös fekvésű bérház Budapest 6-8° tiszta jövedelem alapján eladó. Csak közvetlen vevőkkel tárgyalatik. Ajánlatok „Bérház 6-8” jelleg alatt a lap kiadóhivatalához intézendők.

Bor-

ügynökök keres elsőrangú ház. Lorenae 242. Cours d'Espagne, Bordeaux. 27052/a

Nyírségi

burgonyát és káposztát vagon tételekben legolcsóbb napiárban szállítók. Czim a kiadóhivatalban.

Fehérvarrást,

hímzést és kelengye elkészítését jutányosan elvállal. Sziv-utca 50. sz. üzlet.

Házvezetőül

keresek jobb házból való, általános műveltséggel bíró hajadont vagy gyermektelen özvegyet, ki minden házi dologban s a főzésben is jártas és azokat végezni is hajlandó; egyszerűsége mellett társalgójával is alkalmas. Csak társalgójával. Külön szobája lesz. Családom a cselédségen kívül csak két tagból áll. Ajánlkozók fizetési igényeiket erkölcsi és egyéb bizonyítványaik kapcsán küldjék címzemre, Kiskunfélegyháza. Tóth Endre ügyvéd. 27006

Házikisasszony

azonnal felvétetik, ki főzésben és egyéb házi feladatok végzésében jártas, gyermektelen fiatal házaspárnál. Czim: Dr. Rác Elek, Nagymaros, (Hont.)

Eladó Pomázon

villaszerű ház, 3 lakással, nagy kertes udvarral, 400 négyzetméter gyümölcsös, nyaralóknak igen alkalmas. Fizetési feltételek igen kedvezők. Bővebb értesítés nyerhető a Szentendrei takarékpénztárnál. 15782

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes tetteket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsodyépítésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 783

Allást

és mellékfoglalkozást keresők igen jövedelmező keresetre tehetnek szert törvényileg engedélyezett sorsjegyek eladásával, amely által 10 30 koronáig naponta könnyen kereshetnek. Ajánlatok Budapest: Főpostafiók 237.

Csemegeszlő

5 kilós postakosár 3 kor. 20 fillér Grittner Lajosnál Tokajban 5436

Csemegeszlőt

legválogatottabb fajokból, ötkilós postakosarakban 2,40 fillérrel szállít Hrabovszky Lajos szállítóműködő Endrődön. 5433

Butor

új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárak, lámpák, irodai berendezés, pénzszekrények bűnügyi elcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Samuel Központi városi épület Gerlóczi-utca 2. raktár 10-11-12.

Csemegeszlőt

legnemesebb fajokban, zamatos finom kőrtét, változatos legszébb almát 5 kilós postakosaraként 3 koronáért szállít Rottmann és Keller szállítótelepe és kertészete Kiskunhalason.

Rekedtség

biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle cizorka, 60 fillérért mindent kapható 721k

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kosoa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Próbakisasszonyok

ajánlkozók ügyes szabónő jó termettel. Szíves ajánlatokat „Ügyes” jellegre a lap kiadóhivatalába kér.

Parkettagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Mustot,

mezédeset hektoliterenként 16 forint kölcsönhordossal szállít előleg beküldéssel Szabo XII. Csongrádrol.

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra (egyéb tárgyakból is) Kolozsvarra; Budapestre ugyszintén államszámvevői államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium; Budapest, VI. Róza-utca 44. III; 8

Vadászfegyver

2 csövű, hibátlan, Lancaster 15 ftt., finom Hammerles és finom Drilling áron a ul. Ugyszintén fegyverező gépek és látszerészeti cikkek, valamint rajszerszözök, szemüvegek olcsó árban Radonál, Egyetem tér 5. Kivánatra visszaadom a pénzt

Csemegeszlőt

mézédes nemes fajokat postakosaraként 2,40 kor., 100 kgr. 36 kor. Szegülkorte, csemegéje 2,20, tölthető paprika, paradicsom, ugorka, turkosztán és ananász dinnye 1,80. Házilag főzött baracklekvárnak kilója 2 kor. szállít Szabo XII. Csongrádrol,

Gimnaziumi,

reál, kereskedelmi, polgár-egyes önkéntességi, bármely erótségi vizsga letéveséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanítást kiténtó philologus és matematikus. Egyéni oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vételnek fel. A bűnügyi eredményeket igazoló okiratok alakásban megtekinthetők. Goitein Heinrich Budapest, VII. Damjanich-utca 39. II. emelet 10.

Polgári iskolai

reáliskolai, gimnaziumi, kereskedelmi, egyes önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. Tanár Budapest, Thököly-utca 8. I. em 3. ajtó. 26814

Veresáfonyabefőtt

BARTÁ-féle, 5 kilós postakosárúvege 6. — Kóroza ILLÁR, KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 86972

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényes kőrtét, változatos legszébb almát 5 kilós postakosaraként 3 koronáért szállít Rottmann és Keller szállítótelepe és kertészete Kiskunhalason.

Hajfestő-fésű

egyszerű festős állat festesz vagy vörös haját valódi szőke, barnára, vagy fekete! Teljesen ártalmatlan! Evesig használható! Ezek használhatók. Egy darab ára 5 korona. Székelydör SCHILLER J. által. Bécs, H. Kurzbaugasse 11b.

Fenyőborovicska

Gumiporus BARTÁ-féle, 3 liter 7.50, 4 liter 8.90. — bórmentes. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Ki a YES-OUI-SI

csúfú lapot megrendel, látva minden megrendelés nélkül és anélkül az

angol és francia

nyelvet alacsony megtérő hatja előkészíti az nyelvtanulást minden kiadóra 8 korona. Megrendeléseket előad és mutatóanyagokat küld a kiadóhivatal Budapest, Andrássy-utca 52. szám.

Modern

urasági butorok

alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalón-,

uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárak, vas-és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ez előtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Polgári, gimnaziumi,

kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnaziumi különböztetve és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almásy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszlevelet kérek. 25465

Szenességi

csemegék BARTÁ-féle veresáfonya beföttet, málnaszamóca, csipkebogyó, fűz, gomba és huskenderveket, pástétomokat alán a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. Kérj. Árjegyzéket.

BUTOR

árverésről, finom és egy szorú butor, hálószobák és garzon szobák szalon börtelők, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnye és egyes darabok; Földes B. VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Polgári drakl

Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás!

Videkre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.

Zeliszka János angol úri szabóterem. BUDAPEST.

Andrássy-ut 58. I. em.

Allandó választék a legdivatosabb angol és bel-töldi szövetekből.

Urasági

butorokat,

szőnyegeket,

osillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszok és eladók.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3.

(a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pilander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Részlelt szobák, bórarmitörák és kárpitoslékekben Porcsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárakban gáz, villamos stb.-hez. 26597

INGYENI

SÉRVKÖTŐ,

műlábak, műkezek műfűzők, támgepek, egyenestartók haskötőkről

és az összes betegápolás

cikkekről szóló nagy képes árjegyzékünket bárkinek ingyen és bérmentve, zárt borítékban küldjük

Universális sérvkötők

páratlanok, kis gummi nyomlappal legnagyobb sérvek elzárható.

Sérvkötők

egyoldalú 4-14, kétoldalú 8-28, gummiból 8-12 K.

Gummi harisnyák

Haskötők mérték szerint készítenek

MAGYAR ORVOSI

MUSZERTÁR

Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.)

Pontos címre és a vöröskönyvre írván.

Zálogcédulákat,

brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ókszerket legmagasabb árban veszok. Brillantokért többet fizetek, mint ujonnan kerültek. SINGER JAKAB ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Isabella-u. sarkán.

Stenográfia

Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsíróiskolája a

„Stenográfia”

országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskola. — Kereskedelmi szakintertárgyak. — VII., Kazinczy-utca 8. I. em. 30. (Össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolofféle iskolával).

3 szó . . .

Egyenruha

Tiller Budapest.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések rész-és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bórarmitörák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265

Kazinczy-utca sarok.

INGYENI

SÉRVKÖTŐ,

műlábak, műkezek műfűzők, támgepek, egyenestartók haskötőkről

és az összes betegápolás

cikkekről szóló nagy képes árjegyzékünket bárkinek ingyen és bérmentve, zárt borítékban küldjük

Universális sérvkötők

páratlanok, kis gummi nyomlappal legnagyobb sérvek elzárható.

Sérvkötők

egyoldalú 4-14, kétoldalú 8-28, gummiból 8-12 K.

Gummi harisnyák

Haskötők mérték szerint készítenek

MAGYAR ORVOSI

MUSZERTÁR

Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.)

Pontos címre és a vöröskönyvre írván.

8 korona

előre küldve, díjmentesen küld keljelen 10szorú kézi hímzőgépet selyem-, plüsch-, szőntia- és szmyna hímzőesek előállítására 3 évi jótállás mellett, egy díszes, könnyen kioldozható mintával együtt. Bárki is tanulni szeretne azonnal kímehet. Hímzőanyagok legkényesebb gyári áron. Egész világban legjobbnak elismert közli hímző gépek mindenki megrendelhet előny árban.

Szabadalmazott kézi hímzőgép

Bpest VII., Kolombus-u. 28/1

Urasági butor

Eladók és veszok; mahagoni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsák és szmyna szőnyegek, függönyöket, üveg-és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincsen.

26618

Bőrszékikar

bőrszótolás és bőrtaragás

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékelen, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székek átalakítása bőrszékékre olcsó árban. Legelőcsőbb bőrtörök és állványok.

Most jelent meg

a valódi

Szegedi

Szakácskönyv

ezernél több ételkészítési utasítással.

Irta: RÉZI NÉNI

Kilenczodik javított és a legújabb ételreceptekkel bővített kiadás.

Ára bekötve 5 kor.

Kapható a kiadó ATHE-NAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál, Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. valamint minden üzletben és könyvkereskedésben.